

Wangeela Gooftaa Keenyaa Yesus Kristos Isa Qulqulluu Isa Luqaas Caafe

Ittiin Lixa

1 ¹Yaa ulfaataa fi jaallatamaa Te-wofilos! Waa'ee dubbii nu gid-duutti raawwatame kanaa namoonni baay'een odeessuu yaalaniiru*. ²Kanas immoo qopheessuun isaanii akka warri jalqabaa jalqabanii duukaa turan, ija isaaniitiin kan argan, dubbichaafis kan hojjetan nutti dabarsanitti*. ³Anis immoo dubbii kana jalqaba isaatii jalqabee, keessa lixee qoraa waanan tureef, tarreetti galchee siif caafuun gaarii fakkaatee anatti mul'ate*. ⁴Kana gochuun koos, dubbiin sitti himame kun dhugaa dhaa fi amanamaa ta'uu isaa akka hubattuuf*.

*1 HoE 1:1

*2 Yoh 1:14; 15:27; 1Yoh 1:1-3; HoE 1:8; 1:21

*3 Qol 4:14

*4 Yoh 20:31

Dura Himamuu Dhaloota Yohannis Cuuphaa

5 Bara Herodis biyya Yihudaa bulchaa turetti, balbala lubootaa kutata Abiiyaa keessaa lubni Zakaariyaas jedhamu tokko ture; haati manaa isaas sanyii lubootaa keessaa, maqaan ishees Elsaabex jedhama*. **6**Lachuun isaanii abboommii gooftaatii fi seera isaa raawwachaa fuula Waaqayyoo duratti jireenya qajeelaa jiraatan*. **7**Haa ta'u iyyuu malee, Elsaabex dhabduu waan turteef, dhala hin godhanne; lachanu immoo lafa guaraniiru turan*.

*5 Mat 2:1; 1Sen 24:10

*6 Kes 10:12; Iyo 1:1

*7 Uma 18:11; Abo 13:2-5; 1Sam 1:5-6

8 Darabeen balbala isaatii geenyaanis, gaaf tokko Zakaariyaas warra kaan-nii wajjin fuula Waaqayyoo duratti hojii lubummaa isaa hojjechuudhaaf dhi'aate. **9**Akka amala hojii hirmaachuu isaaniitti Zakaariyaas aarsaa akka dhi'eessuuf, buufata mukaatiin irra buunaan, gara mana qulqullummaatti ol gale*. **10**Yeroo aarsaa ixaanaa ka-

nattis sabni baay'een alaa in kadhata ture.

*9 Bau 30:7

11 Yommus ergamaan Waaqayyoo iddoo itti ixaanni aarfamu gara mirgaatiin dhaabatee, Zakaariyaasitti mul'ate*. **12**Zakaariyaas yommuu isa arge, na'ee sodaate. **13**Ergamichi immoo itti dubbatee, "Yaa Zakaariyaas hin sodaatin! Waaqayyoo kadhannaa kee dhaga'eera'o, Elsaabex haati manaa kee ilma siif in deessi, maqaa isaas Yohannis jettee in moggaafita. **14**Ati guddaa in gammadda, dhalachuun isaas namoota baay'eetiif gammachuu in ta'a. **15**Inni guddaa in ta'a, daadhii waynii yookiis dhugaatii macheessu hundumaa matumaa hin dhu-gu, garaa haadha isaatii jalqabees hafuura qulqulluudhaan in guutama*. **16**Saba Israa'el keessaas danuu gara Waaqayyoo gooftaa isaaniitti deebisee isaan in fida. **17**Inni hafuura fi humna, Eliyaas raajichi qaba ture in argata; yaada abbootaatii fi kan ijool-lotaa walitti deebisuudhaaf, kan warra hin abboommamees gara warra tolootaatti harkisuudhaaf, saba isaa gooftaa isaaniitiif kan qophaa'an gochuudhaafis gooftaa dura in adeema" jedhe*.

*11 2:9; HoE 10:3

*15 7:33; Mat 11:18; Lak 6:3; Gal 1:15

*17 Mat 11:14; 17:11-13; Mil 3:1; 4:5-6

18 Zakaariyaas yommus ergami-chaan, "Kun akka ta'u attamitan beeka? Anoo dulloomeera, haati manaa koos barri ishee darbeera" jedhe*. **19**Ergamichi immoo, "Ani Gabri'elii dha, fuula Waaqayyoo dura kanan dhaabadhu, misraachoo kana sitti himuudhaafan ergame". **20**Ati garuu ergaa ani sitti hime yeroo isaatti isa raawwatamuuf jiru hin amanne; kanaafis hamma kun ta'utti arrabni kee didaa in ta'a" jedhee deebiseef.

*18 Uma 15:8; Luq 1:34

*19 Dan 8:16; 9:21; Ibr 1:14

21 Sabni gad ba'uu Zakaariyaas eeggachaa ture sun, mana qulqullummaa keessa hamma kana waan inni tureef in dinqifate. 22 Yommuu gad ba'es inni dubbachuu dadhabnaan, mana qulqullummaa keessatti mul'ata argee akka ture hubatan; arrabni isaa didaa waan ta'eef, harka isaatiin milikita duwwaa isaanii kennuu danda'e. 23 Guyyoonni darabee isaa raawwatamaan, Zakaariyaas gara mana isaatti deebi'e. 24 Kana booddees haati manaa isaa Elsaabex ulfoofttee, hamma ji'a shaniitti manaa hin baane turte. 25 Isheen, "Kun hojii gooftaa ti, amma gara booddeetti na yaadatec, namoota gidduutti ceephoo na irra ture ana irraa fageesse" jette*.

*25 Uma 30:23

Dura Himamuu Dhaloota Yesus

26 Elsaabex ulfoofttee ji'a ja'afaatti, ergamichi Gabri'el Waaqayyo biraa kutaa biyya Galiilaa mandara Naazireet jedhamutti ergame. 27 Ergaan isaas gara durba Maariyaam jedhamtu tokkootti ture; isheen nama Yoseef jedhamu, sanyii Daawit keessaa dhalate tokkoof, kaadhimatamtee turte*.

*27 Mat 1:16,18

28 Ergamichi isheetti mul'atee, "Waaqayyo gooftaan sii wajjin jira'o, nagaan siif haa ta'u, yaa ayyaana-qabeettii!" ittiin jedhe. 29 Maariyaam nagaa kana yommuu dhageesse, yaadaan dhihattee, "Kun maal jechuu dha?" jettee of gaafatte. 30 Yommuu ergamichi isheedhaan, "Yaa Maariyaam, Waaqayyo biraa ayyaana argatteetta hin sodaatin*! 31 Kunoo, in ulfoofta ilmas in deessa, maqaa isaa immoo Yesus jedhii moggaasi*! 32 Inni guddaa in ta'a ilma aabaas jedhamee in waamama, Waaqayyo gooftaanis teessoo abaabilii isaa Daawit in kennaaf. 33 Mana Yaaqoob irratti baraaraan in mo'a, barri mootummaa isaas dhuma hin qabu" jedhe*.

*30 Luq 1:13; HoE 7:46

*31 Mat 1:21; Isa 7:14; Luq 2:21

*32-33 2Sam 7:12,13,16; Isa 9:6; Dan 7:14

34 Maariyaam yommuu, "Anoo amma illee durba, kun attamitti ta'uu danda'a?" jettee ergamicha gaafatte. 35 Ergamichi immoo, "Hafuurri qulqulluun si irra in bu'a, humni aabbaas si golbooba, kanaafis mucichi si irraa dhalatu kun

qulqulluudhaa fi ilma Waaqayyoo jedhamee in waamama*. 36 Kunoo, firri kee isheen sitti aantu Elsaabex, dhabduu jedhamaa kan turte, bara dulluma isheetti ilma godhachuudhaaf erga ulfoofttee, ji'a ja'affaa ishee ti. 37 Waaqayyooof wanti dadhabamu hin jiru" jedhee deebiseef*.

*35 Mat 1:20

*37 Uma 18:14; Mat 19:26; Rom 4:21

38 Kana irratti Maariyaam, "Ani garbittiin gooftaa kunoo, asan jira, akka ati dubbatte anaaf haa ta'u!" jetteen. Kana booddee ergamichi iddoo dhufetti in deebi'e.

Maariyaam Elsaabexin Dubbisuu Ishee

39 Kana booddee utuu hin turin Maariyaam kaatee ariifatee baddaatti ol baatee, gara mandara Yihudaa dhaqxe. 40 Mana Zakaariyaasitti ol galtee, Elsaabexin nagaa gaafatte. 41 Yeroo Elsaabex nagaa Maariyaam dhageessetti, mucichi gammachuudhaan garaa ishee keessa burraaqe. Elsaabex yommuu hafuura qulqulluudhaan in guutamte. 42 Sagalee ishee ol fudhattee dhageessiftees, "Ati dubartoota hundumaa irra cebbifamtuu dha; mucaan ati garaatti baattus cebbifamaa dha*.

*42 Abo 5:24

43 "Amma garuu haati gooftaa kootii dhuftee akka na dubbiftuuf, ulfinni hammana ga'u eessaa anaaf ta'e? 44 Akkuma sagaleen nagaa kee gurra koo keessa bu'een, mucichi gammachuudhaan garaa koo keessa burraaqe. 45 Abdiin gooftaan kenne akka raawwatu beektee, kan amante, attam kan ayyaanomtee dha!" jette*.

*45 Yoh 20:29

Faarfannaa Maariyaam (1Sam 2:1-10)

46 Maariyaam yommuu, "Garaan koo gooftaa kootiif hooqubaa dhi'eessa; 47 hafuurri koos Waaqayyo fayyisaa kooti in ililcha*. 48 Inni gad deebii garbittii isaa yaadateera'o; egaa, ammaa jalqabee dhaloonni hundinuu ayyaana-qabeettii anaan jedhu*.

49 Waaqayyo inni danda'aan, waan guddaa anaaf godhe; maqaan isaa qulqulluu dha*. 50 Araarri isaa dhalootaa hamma dhalootaatti, warra isa sodaatan irratti*. 51 Irree isaatiin aangoo isaa mul'ise; warra kooranis yaada garaa isaanii wajjin bittimse*. 52 Gooftota ol of qaban teessoo isaanii irraa isaan buuse; warra gad deebi'anis ol isaan kaase*. 53 Warra beela'an waan gaariidhaan quufse; sooressota harka duwwaa isaan gad dhiise*. 54 Garbicha isaa Israa'elin gargaaruufis birmate; araara gochuudhaaf qopheesse, in yaadate*; 55 abboota keenya isa abdachiise, Abrahaamii fi ijoollee, ijoollee isaatiifis baraaraan eege" jettee faarfatte*. 56 Maariyaam ji'a sadii kan ga'u Elsaabex bira turtee, kana booddee gara mana isheetti deebite. 57 1Xim 2:3; Tit 2:10 58 1Sam 1:11 59 Far 111:9 60 Far 103:13,17 61 Far 89:10; 2Sam 22:28 62 Iyo 12:19; 5:11 63 1Sam 2:5; Far 107:9 64 Far 98:3; Isa 41:8 65 Uma 17:7; Mik 7:20

Dhaloota Yohannis Cuuphaa

57 Elsaabex yeroon da'umsa ishee geenyaan, ilma deesse. 58 Olloonni isheetii fi firoonni ishee araara guddaa gooftaan isheedhaaf buuse yommuu dhaga'an, ishee wajjin gammadan.

59 Guyyaa saddeettaffaa isaatti mucicha dhagna qabuudhaaf warri dhufan, akka maqaa abbaa isaatti Zakaariyaas jedhanii moggaasuuf turan*. 60 Haati isaa Elsaabex garuu, "Waawuu, maqaan isaa Yohannis haa jedhamu malee" jettee didde. 61 Isaan immoo, "Firoota kee keessaa maqaa kanaan tokko illee hin waamamne" jedhan. 62 Rakkannaanis

mucicha eenyu jedhee waamuu akka fedhu abbaa isaa milikkitaan gaafatan. 63 Zakaariyaas waan irratti caafu akka isaaaf kennaniif gaafatee maqaan isaa Yohannis jedhama, jedhee caafnaan, hundumti isaanii raajeffatan*. 64 Achumaan Zakaariyaas arrabni isaa hiikamaan dubbachuu danda'e, hundumaa duras Waaqayyoon galateeffachuu jalqabe. 65 Olloonni isaanis hundinuu in na'an; dubbiin kun baddaa Yihudaa guutummaatti dhaga'amee, bal'aattis dubbata-me. 66 Warri kana dhaga'an hundinuu immoo dubbicha garaatti qabatani, "Mucaan kun maal ta'inna laata? Dhugumaan harki Waaqayyoo hamma ammaatti isaa wajjin ture" jechaa turan*. 67 59 Uma 17:12; Lew 12:3; Luq 2:21 68 63 1:13 69 HoE 11:21

Raajii Zakaariyaas Dubbate

67 Zakaariyaas abbaan mucichaa hafuura qulqulluudhaan guutamee raajii dubbate;

68 "Waaqayyo gooftaan Israa'el, kan galateeffamuu dha, saba isaa furuudhaaf dhufe*; 69 fayyisaa aango-qabeessaa' nuuf kaase, lataa garbicha isaa Daawit keessaa*.

70 Afaan qulqulloota raajota isaatiin dubbachaa akka ture, bara durii duriitii jalqabee*,

71 harka diinota keenyaa akka nu oolchu,

qabaa warra nu jibban hundumaa keessaas akka nu baasu*;

72 abboota keenyaafis araara akka godhuuf,

kakuu isaa isa qulqullaa'aa akka yaadatuuf*;

73 abbaa keenya Abrahaamiif isa dhaabe nuuf kennuudhaaf, kakuudhaan akka jabeesse;

74 harka diinota keenyaa nu oolchuudhaaf,

nus sodaa malee akka isaaf hojjennu gochuudhaaf*;

75 qulqullummaa fi tolatti fuula isaa dura jiraachuudhaaf, bara jireenya keenya hundumaatti*.

/ Luq 1:69 "Aango-qabeessa" Grii "Gaanfa fayyinaa".

⁷⁶ Ati immoo yaa mucaa nana,
raajii aabbaa in jedhamta;
karaa isaa qopheessuudhaaf
fuula gooftaa dura in adeemta*;

⁷⁷ beekumsa fayyinaa saba
Waaqayyoof kennuudhaaf,
dhiifamuu cubbuu isaanii
argachiisuudhaaf*;

⁷⁸ Waaqayyo keenya, araara isaa isa
oo'aan guuteen,

barii fayyinaa nuuf bariisaa*;
⁷⁹ warra dukkanaa fi gaaddisa du'aa
keessatti

argamanitti mul'achuudhaaf,
miilla keenyas daandii nagaa
irra geggeessuudhaaf”
jedhe*.

⁸⁰ Mucichi guddachaa, hubachaa in
adeema ture; hamma
guyyaa mul'inatti hojii
isaa saba Israa'el keessatti
jalqabettis, lafa onaa
keessa in jiraata ture*.

*68 Far 41:13; 72:18; 106:48; 111:9

*69 Far 18:2

*70 HoE 3:21; Er 23:5-6

*71 Far 106:10; 132:24

*72 Far 106:45

*73-74 Far 105:8-9; Uma 22:16-18

*75 Tit 2:12

*76 Mil 3:1; Isa 40:3; Mat 3:3

*77 Isa 43:11; Mar 1:4

*78 Mil 4:2; 2Phe 1:19

*79 Yoh 8:12; Isa 9:1-2; 11:6; Mat 4:16

*80 2:40; 3:1-18

Dhalootaa Yesus

(Mat 1:18-25)

2 ¹ Yeroo sanatti mootummaa warra
Roomaa keessa kan jiraatan hun-
dinuu akka caafamaniif, Awugusxos
mooticha biraa abboommiin ba'e.
² Caafamuun namaa kun isa jalqabaa
ture; innis bara Qereenewos Soori-
yaatti abbaa biyyaa turetti ta'e*. ³ Ka-
naaf namni hundinuu adduma addaan
of caafsisuudhaaf gara mandara kutaa
biyya itti dhalatee dhaqe.

*2 HoE 5:37

⁴ Yoseef sanyii mooticha Daawit
keessaa waan tureef, Galiilaadhaa man-
dara Naazireetii ba'ee, Yihudaa kees-
saa Betlihem mandara Daawit ga'e*.
⁵ Kaadhima isaa Maariyaamii wajjin
caafamuudhaaf dhaqe; isheen immoo
ulfa ture*. ⁶ Betlihem utuu jiraniis,
yeroon Maariyaam itti deessu ga'e;

⁷ angafa ilma ishee deessee, lafa bultii
kara-deemtuutii iddoo hin arganne
waan turaniif, wayyaa itti martee, siree
horiin keessaa nyaatu irra ciibsite.

*4 1:27; Mik 5:1; Yoh 7:42

*5 1:27,31

Tiksootaa Fi Ergamoota Waaqayyoo

⁸ Tiksoonni tokko immoo naan-
na'aa sanaa bakkeetti halkan darabee
dammaqanii, hoolota isaanii in eegu
turan. ⁹ Ergamaan Waaqayyoo dingata
isaan dura dhaabatee, ifni surraa goof-
tichaa naannoo isaaniitti ibse; kana
irratti isaan na'anii, guddaa sodaatan*.

¹⁰ Ergamichi garuu, “Hin sodaatinaa!
Kunoo, ani misraachoo gammachuu
guddaa isinnitan hima'o, kunis saba
hundumaaf kan ta'uu dha. ¹¹ Har'a
mandara Daawititti fayyisaan isiniif
dhalateera; inni immoo Kristos goofti-
cha*. ¹² Milikkinni isaa immoo kana,
mucaa wayyaan itti maramee siree
horiin keessaa nyaatu irra ciisu in
argitu” isaaniin jedhe.

*9 1:11

*11 Yoh 4:25,42

¹³ Achumaanis kutata ergamoota
Waaqayyoo keessaa baay'een ergami-
cha kanaa wajjin turan*. ¹⁴ Isaan im-
moo, “Hooqubaan Waaqayyoof waaqa
gubbaatti, nagaanis namoota Waaqay-
yo itti gammaduuf, lafa irratti” jedha-
nii Waaqayyoon in faarfatu turan*.

*13 Dan 7:10

*14 19:38; Efe 2:14

¹⁵ Ergamoonni Waaqayyoo isaan
biraa deebi'anii gara waaqaatti erga ol
ba'anii tiksoonni, “Kottaa Betlihem in
dhaqnaa, dubbii achitti ta'e, Waaqayyo
nutti beeksise kanas in ilaallaa” waliin
jedhan. ¹⁶ Ariifachaa yommuu dhaqan
Maariyaamii fi Yoseefin, mucichas,
siree horiin keessaa nyaatu irra ciisee
argatan. ¹⁷ Tiksoonni sun mucicha
yommuu argan, waan ergamoonni
Waaqayyoo waa'ee isaaf isaanitti hi-
man hundumaa mul'isan. ¹⁸ Warri dha-
ga'an hundinuu immoo waan tiksoonni
isaanitti himanitti baay'ee dinqifatan.
¹⁹ Maariyaam garuu dubbii kana hun-
dumaa garaatti qabatee, itti yaaddi
turte*. ²⁰ Tiksoonni sun, isa ergamoon-
ni Waaqayyoo itti himan hundumaa
dhaga'anii, akkuma itti dubbatametti

ija isaaniitiin waan arganiif, Waaqay-
yoof hooqubaa dhi'eessaa galateeffa-
chaas gara iddoo isaaniitti deebi'an.
*19 2:51

Maqaa Moggaafamuu Yesus

²¹ Guyyaan saddeettaffaan erga
darbee mucicha dhagna qabuun in
ga'e; akkuma ergamaan Waaqayyoo
utuu isheen hin ulfaa'in dura, haadha
isaatti himee turetti maqaa isaa “Ye-
sus” jedhan*.

*21 1:31; Lew 12:3

Mana Qulqullummaatti Geeffamuu Yesus

²² Akka seera Museen abboometti
yeroon qullaa'ummaa isaanii geenyaan,
Waaqayyo gooftaa duratti isa dhi'e-
suudhaaf, mucicha gara Yerusaaalemitti
fidan. ²³ Seera gooftichaa keessatti,
“Dhiirri angafni karra saaku hundinuu
Waaqayyoof qulqullaa'ee addaan kan
ba'ee dha” kan jedhu caafamee jira.
²⁴ Kana malees immoo akka seera goof-
tichaatti aarsaadhaaf, “Gugee horaa la-
ma yookiis gugee sosookkee lama”
dhi'eessuuf, isa fidan*.

*22-24 Lew 12:6-8; Bau 13:2,12

²⁵ Bara sanatti namni maqaan isaa
Simi'oon jedhamu tokko Yerusaaalem
ture; namni kun abboommii Waaqayyoo
kan eege, Waaqayyoon sodaachaa kan
jiraate, fayyina isa Israa'elii dhufu kan
eeggatu ture; hafuurri qulqulluunis isa
irra boqotee ture. ²⁶ Kanaan duras fayyi-
saa gooftichaa isa abdachiifame utuu
hin argin akka hin duune hafuura qul-
qulluudhaan isatti mul'ifamee ture.
²⁷ Amma immoo hafuura qulqulluu-
dhaan geggeeffamee mana qulqullum-
maatti ol gale; Maariyaamii fi Yoseef
akka seeraatti isaaf raawwachuudhaaf
mucicha Yesusin mana qulqullummaatti
ol galchan.

²⁸ Yommu Simi'oon mucicha
fuudhee, kaasuutti baatee
Waaqayyoon galateeffatee,
²⁹ “Egaa, yaa gooftaa, akkuma
dubbattee turte
garbicha kee nagaadhaan
jireenya kanattii hiiki*!

³⁰ Fayyisuu kee ija kootiin argeera*;

³¹ sabni hundinuu akka arguuf kan
qopheessite,

³² innis ifa;

warra saba Waaqayyoo hin
ta'initti akka mul'atuuf,
saba kee Israa'eliifis
ulfina akka ta'uuf” jedhe*.

*29 Uma 46:30

*30 3:6; Isa 52:10

*32 Isa 42:6; 49:6; 52:10; HoE 13:47

³³ Abbaan mucichaa fi haati isaas
waan Simi'oon waa'ee mucichaaf dub-
bate hundumaa in raajeffatan. ³⁴ Si-
mi'oon yommu isaan eebbisee, Maari-
yaam haadha mucichaatiin immoo, “Ku-
nnoo, mucaan kun dhaabatee jira. Saba
Israa'el keessaa baay'een isatti gufatanii
in kufu, baay'een immoo isaan in ka'u;
akkasumas namoonni baay'een milikkita
dhaabatee jiru kanaan mormanii, irratti
in dubbatu*. ³⁵ Yaadni inni dhokataan
garaa namoota baay'ee keessaa bak-
keetti ba'ee akka mul'atuuf; si immoo
gaddi akka billaa qaramaa onnee kee si
waraana” jedhe.

*34 Isa 8:14; HoE 28:32

³⁶ Raajittiin Haannaa jedhamtu
tokko, intala Faanu'el, gosa Aseer
keessaa turte; isheen lafa guurteetti;
durbummaa ishee booddee waggaa tor-
ba duwwaa abbaa manaa ishee wajjin
jiraatte. ³⁷ Abbaan manaa ishee irraa
duunaan, hamma yeroo barri ishee
waggaa saddeettamii afur guute sanatti
haadha hiyyeessaa taatee jiraatte; ye-
roo yerootti soomaa, halkanii fi guyyaa
kadhachaa, mana qulqullummaa kees-
saa utuu hin dhabamin Waaqayyoof
sagadaa in hojjetti turte*. ³⁸ Yeroo
kanatti dhi'aatee, Waaqayyoon gala-
teeffachaa warra furii Yerusaaalem eeg-
gatan hundumaatti waa'ee mucichaa
dubbatte.

*37 1Xim 5:5

Naazireetitti Deebi'uu Isaanii

³⁹ Yoseefii fi Maariyaam akka see-
ra gooftaatti waan hojjetamu hundu-
maa erga raawwatanii, gara biyya Ga-
liilaa gara mandara isaanii Naaziree-
titti deebi'an*. ⁴⁰ Mucichi immoo
guddachaa, jabaachaa, ogummaadhaa-
nis guutaa adeeme; ayyaanni Waaqay-
yoos isa irra ture*.

*39 Mat 2:23

*40 1:80; 2:52; 4:16

Mucichi Yesus Mana Qulqullummaa Keessatti

41 Abbaanii fi haati mucichaa waguma waggaan ayyaana Faasiikaa ayyaanessuudhaaf gara Yerusaleem in dhaqu turan*. 42 Mucichi waggaa kudha lama yeroo guutetti, akkuma amala isaanii ayyaanichaaf ol ba'an. 43 Ayyaanichi erga darbee gara mana isaaniitti yommuu deebi'anitti, mucichi Yesus Yerusaleemitti hafe; abbaan isaa fi haati isaa garuu akka inni biraa hafe hin beekne. 44 Miiltoo wajjin waan jiru se'anii adeemsa guyyaa tokkoo erga adeemanii, firoota isaanii bira warra ijaan beekan biras in iyyaafatan. 45 Dhabnaanis isa barbaaduuf Yerusaleemitti deebi'an. 46 Guyyaa sadii booddee immoo mucicha mana qulqullummaa keessa, barsiisota gidduu taa'ee isaan utuu dhaggeeffatuu gaaffiis utuu isaan gaafatuu, argatan. 47 Warri isa dhaggeeffatan hundinuu immoo hubannaa isaa fi deebii deddeebisuu isaatiif in dinqifatan*. 48 Abbaan isaa fi haati isaa achitti yommuu isa argan in rifatan; haati isaa yommuu, "Yaa ilma ko, maaliif akkana nu goote? Kunoo, abbaan kee anis baay'ee yaaddofnee si barbaadaa turre" jetteen. 49 Mucichi immoo deebisee, "Maali, attamitti na barbaaddan? Mana abbaa koo keessatti argamuun akka ana irra jiru hin beektan turtanii?" isaanin jedhe*. 50 Isaan garuu maal jechuu isaa akka ture hin hubanne. 51 Kana booddee mucichi abbaa isaa fi haadha isaa wajjin Naazireetitti deebi'ee, isaaniif abboomamaas jiraate; haati isaa garuu dubbii kana hundumaa garaatti in qabatti turte*. 52 Yesus immoo Waaqayyoo fi namoota irraa ayyaana argachaa, namummaadhaa fi ogummaatti in guddata ture*. 53 *Bau 12:1-27; Kes 16:1-8* 54 *Yoh 7:15* 55 *Yoh 2:16; Far 26:8* 56 *2:19* 57 *2:180; 2:40; 1Sam 2:26; Fak 3:4*

Lallaba Yohannis Cuuphaa (Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Yoh 1:19-28)

3 ¹ Xiberiyos mootichi mo'ee waggaa kudha shanaffaatti, Phonxos Philaxos biyya Yihudaa bulche; Herodis immoo biyya Galiilaatti, Filiphos obboleessi isaa biyya Ixuriyaa fi Xraakonixisitti, Lisaaniyaasis biyya Abiliinyaatti

abboota biyyaa turan*. ² Haannaasii fi Qayyaafaan angafoota lubootaa turan; bara sanatti Yohannis ilmi Zakaariyaas lafa onaa keessa utuu jiruu, sagaleen Waaqayyoo isa bira ga'e*. ³ Yohannis biyya naannoo Yordaanos keessa adeemee, "Cuuphamaa, yaada garaa geddarachuu keessan mul'isaa; Waaqayyos cubbuu keessan isiniif in balleessa" jedhee labse*.

⁴ Kunis macaafa Isaayaas raajichaa keessatti, "Sagaleen lafa onaa keessaa in iyya; dhaga'aa dhaggeeffadhaa, gooftichaaf karaa tolchaatii haraa, daandii inni irra adeemus qajeelchaa.

⁵ Dachaan hundinuu haa guutamu; tulluun, gaarris hundinuu haa kuffifamu; karaan jajal'aan haa qajeelfamu, wal caalaanis wal haa qixxeffamu.

⁶ Namoonni hundinuu fayyisuu Waaqayyoo in argu" kan jedhu caafamee jira*.

¹ 23:1; Mat 27:2

² 1:80; Yoh 18:13

³ HoE 13:24; 19:4

⁴⁻⁶ Isa 40:3-5; Luq 2:30; HoE 28:28

7 Akkuma kanaattis Yohannis, namoota cuuphamuudhaaf baay'atanii gara isaatti ba'an, gorsuutti ka'ee, "Isin ijoollee mar'ataa nana, dheekamsa isiniitti bu'uuf jiru jalaa akka baqattaniif, eenyutu isin yaadachiise*? ⁸ Ammas yaada garaa geddarachuun keessan ija gaarii haa godhatu! Abbaan keenya Abrahaamii dha jettanii of hin jabeessinaa; Waaqayyoo, Abrahaamiif dhagoota kanattii ijoollee kaasuu akka danda'u isinittan hima*. ⁹ Ammuma iyyuu qottoon hidda muka hundumaa irra kaa'amee jira; mukti ija gaarii hin godhanne hundinuu muramee ibiddatti in naqama" jedhe*.

⁷ Mat 12:34; 23:33

⁸ Yoh 8:33,39; HoE 26:20

⁹ Mat 7:19; Yoh 15:6

10 Kana irratti jarreen sun, "Eгаа maal goonu ree?" jedhanii Yohannisin gaafatan*. ¹¹ Inni immoo, "Uffata lama kan qabu kan hin qabneef haa kennu; nyaata kan qabu warra dhabaniin haa ga'u!" jedhee deebiseef*.

¹² Warri qaraxa fuudhan immoo cuuphamuudhaaf dhufanii, "Yaa barsiisaa, nu'oo maal goonu?" ittiin jennaan*, ¹³ inni immoo, "Kan murame irra caalchiftanii hin fuudhinaa!" jedheen. ¹⁴ Warri loltuunis, "Nu immoo maal goonu ree?" jedhanii gaafatan; inni immoo, "Giddisiiftanii horii nama tokko irraa illee hin fudhatinaa; sobaanis nama tokko iyyuu gara abbaa firdiitti hin geessinaa; qallabni keessan inni isin fudhattan isin haa ga'u!" jedheen.

¹⁰ HoE 2:37

¹¹ Yaq 2:15-17

¹² 7:29

15 Jarreen waa eeggachaa waan turaniif, Yohannis kun Kristos ta'inna laataa? jedhanii hundumti isaanii garaa isaaniitti gaafatan. ¹⁶ Yohannis waan isaan yaadan kanaaf yommuu deebii hunduma isaaniitiif kennutti, "Ani bishaaniinan isin cuupha, garuu ana irra kan jabaatu hidhaa kophee isaatii illee hiikuudhaaf kanan hin taane dhufaa jira; inni hafuura qulqulluudhaa fi ibiddaan isin in cuupha*. ¹⁷ Oobdii isaa keessatti midhaan kan ittiin qulleessu hafarsaa of harkaa qaba; midhaan isa qulleeffames gombisaa isaatti in sassaaba; habaqii isaa garuu ibidda hin dhaamneen in guba" jedhee barsiise.

¹⁶ HoE 13:25

18 Kana malees gorsa garaa garaa isaaniif kennaa wangeela jaratti lallabe. ¹⁹ Yohannis Herodisiin abbaa biyyaa iyyuu balleessaa isaa itti mul'isee ifate; kunis Herodiyaas kan jedhamtu niitii obboleessa isaa Filiphos fuudhuu isaatiif, jal'ina inni raawwate hundumaatiifis ture. ²⁰ Herodis garuu hammina isaa ittuma dabalee, Yohannisin mana hidhaatti galche*.

¹⁹⁻²⁰ Mat 14:3-4; Mar 6:17-18

Cuuphamuu Yesus

(Mat 3:13-17; Mar 1:9-11)

21 Yeroo namoonni hundinuu cuuphamanitti, Yesus in cuuphame; utuu inni kadhachuutti jiruus waaqni baname. ²² Hafuurri qulqulluun bifa gugeetiin mul'atee irra bu'e; sagaleenis waaqa irraa dubbatee, "Ati ilma koo isa jaallamaa dha; gammachuun koos sitti in raawwatama" jedhe*.

²² Uma 22:2; Far 2:7; Isa 42:1; Luq 9:35; 2Phe 2:17

Hidda Dhaloota Yesus (Mat 1:1-17)

23 Yesus hojii isaa yommuu jalqabe, dhalatee akka waggaa soddomaa ti; hidda dhaloota isaa yeroo lakkaa'anis ilma Yoseef jedhaniin; Yoseef ilma Elii*, ²⁴ ilma Maataat, ilma Lewwii, ilma Malkii, ilma Yaanaayi, ilma Yoseef, ²⁵ ilma Maataatiyaas, ilma Amos, ilma Naahom, ilma Eslii, ilma Naagee, ²⁶ ilma Maa'at, ilma Maataatiyaas, ilma Seeme'i, ilma Yosee, ilma Yihudaa, ²⁷ ilma Yo'anaan, ilma Resaa, ilma Zarubaabel, ilma Salaati'el, ilma Neri*. ²⁸ Ilma Melkii, ilma Adii, ilma Qosaam, ilma Elmaadaam, ilma Eer, ²⁹ ilma Yoshu'aa, ilma Elii'ezaar, ilma Yooraa, ilma Maataat, ilma Lewwii, ³⁰ ilma Simi'oon, ilma Yihudaa, ilma Yoseef, ilma Yoonaa, ilma Eliyaaqim, ³¹ ilma Meleyaa, ilma Maayinaan, ilma Maaxaataa, ilma Naataan, ilma Daawit*, ³² ilma Iseyi, ilma Yooheed, ilma Boaz, ilma Salmoon, ilma Naha-soon*, ³³ ilma Aminaadaab, ilma Aaram, ilma Arnii, ilma Hesrom, ilma Faares, ilma Yihudaa*, ³⁴ ilma Yaaqoob, ilma Yisihag, ilma Abrahaam, ilma Taaraa, ilma Naahor*, ³⁵ ilma Seruug, ilma Raagaawu, ilma Feleg, ilma Ebeer, ilma Shalaa, ³⁶ ilma Qaayinaam, ilma Arfaaksaad, ilma Seem, ilma Nohi, ilma Laamek*, ³⁷ ilma Matusaalaa, ilma Henok, ilma Yaared, ilma Mahalalel, ilma Qaayinaan, ³⁸ ilma Enosh, ilma Sheet, ilma Addaam, ilma Waaqayyoo*.

²³ 4:22; Yoh 6:42

²⁷ 1Sen 3:17; Iz 3:2

³¹ 2Sam 5:14; 1Sam 16:1,13

³² Rut 4:17-22

³³ 1Sen 2:1-14; Uma 29:35

³⁴ Uma 11:10-26; 1Sen 1:24-27

³⁶ Uma 5:3-32; 1Sen 1:1-4

³⁸ Uma 4:25,26

Qoramuu Yesus

(Mat 4:1-11; Mar 1:12-13)

4 ¹ Yesus hafuura qulqulluudhaan erga guutamee booddee Yordaanosii deebi'ee, hafuuruma sanaan lafa onaa keessa guyyaa afurtama geggeeffame, ² Seexaanaanis qoramaa ture. Guyyaa sana hundaa homaa iyyuu hin

nyaanne; dhuma guyyoota sanaattis in beela'e*. ³ Seexanichi yommuu Yesu-siin, "Dhugumaan ilma Waaqayyoo yoo taate, dhagaa kanaan buddeena ta'i jedhiitti abboomi!" jedhe. ⁴ Yesus immoo deebiseefii, "Caaffata qulqul-laa'aa keessatti, 'Namni nyaata duw-waadhaan hin jiraatu' kan jedhu caafa-meera" jedhe*. ⁵ Seexanichi itti aansee iddoo ol jedhaatti isa geessee, hamma liphsoo ijaatti mootummoota biyya la-faa guutummaatti isatti argisiise. ⁶ Achumaan immoo, "Kana hundumaa irratti aboo siif nan kenna, ulfina isaanis siif nan dabala, isaan kun hundinuu anatti dabarfamaniiru; anis immoo abbaa ani jaalladheef nan kenna". ⁷ Kanaafis jilbeenfattee yoo anaaf sagadee hundinuu kan kee in ta'a" jedheen. ⁸ Yesus immoo deebisee, "Waaqayyoo gooftaa keetiif jilbeenfat-tee sagadi, isa duwwaafis hojjedhu!" kan jedhu caafameera" jedheen*. ⁹ Seexanichi ammoo Yersaaleemitti isa geessee, fittee guutuu mana qulqullum-maa irra isa dhaabachiisee, "Dhugu-maan ilma Waaqayyoo yoo taate as irraa gad of darbadhu!"

¹⁰ "Dhimmanii akka si ceganiif ergamoota isaa siif in abbooma*,

¹¹ isaanis miilli kee dhagaatti akka hin buunetti harka isaanii irratti si baatu' kan jedhu caafameera" jedheen*.

¹² Yesus yommuu, "Waaqayyoon gooftaa kee gar-malee hin eeggatin' jedhameera" jedhee deebiseef*. ¹³ Seexanichi immoo Yesusin karaa garaa garaatiin erga qoree, hamma yerootti isa biraa sokke*.

*2 Ibr 4:15

*4 Kes 8:3

*6 Mat 28:18; 1Yoh 2:15-17

*8 Kes 6:13

*10 Far 91:11

*11 Far 91:12

*12 Kes 6:16; 1Qor 10:9

*13 Ibr 4:15

Yesus Galilaatti Hojii Isaa Jalqabuu Isaa

(Mat 4:12-17; Mar 1:14-15)

¹⁴ Kana booddee Yesus humna hafuura qulqulluutiin gara Galilaatti deebi'e. Oduun isaas biyya naannoo

sana jiru hundumaatti odeeffame. ¹⁵ Innis manneen sagadaa isaaniitti in barsiisa, hundinuus isa in jaja ture.

Yesus Naazireetitti Tuffatamuu Isaa (Mat 13:53-58; Mar 6:1-6)

¹⁶ Naazireet, lafa itti guddate dhu-fee, guyyaa Sanbataattis akkuma amala isaa mana sagadaa isaanii dhaqee, macaafa dubbisuudhaafis ka'e. ¹⁷ Macaafa raajicha Isaayaas itti kenninaan, maraa macaafichaa diigee kutaa dubbiin kanatti fufee jiru itti caafame argatee dubbises.

¹⁸ Inni, "Hafuurri gooftichaa ana irra jira,

sagalee misraachoo warra gadadamootti

himuudhaaf na dibeera;

warra booji'amanitti

akka gad dhiifaman

labsuudhaaf;

warra jaamaniif agartuu isaanii

deebisuudhaaf;

warra cunqurfaman luba

baasuudhaaf;

¹⁹ waggaa ayyaana jaalala gooftaa labsuudhaaf

na ergeera*" kan jedhu ture.

*18-19 Isa 61:1-2

²⁰ Macaafichas maree, isa mana sagadaa sana keessa ergamutti kennee taa'e; warri mana sagadaa sana keessa turan hundinuus ija isaanii isa irratti irraanfatan. ²¹ Yommuu Yesus, "Kunoo, dubbiin macaafaa kun akkuma dhageessanitti har'a raawwatame" isaaniiin jechuu jalqabe. ²² Kana irratti hundinuu dhugaa galchaniifii, dubbii gaarii afaan isaa keessaa ba'utti dinqifachaa, "Kun ilma Yoosef miti moo?" jedhanii gaafatan*. ²³ Inni immoo, "Yaa abbaa qorichaa, ofii kee fayyisi, dura si irratti ilaallaa, jettanii anatti mammaaktanii, akka isa Qifirnaahomitti hojjechuu kee dhageenye, akkasuma biyya abbaa keettis hojjedhu naan jechuun keessan hin oolu" ittiin jedhe*. ²⁴ Itti dabalees immoo, "Raajiin tokko illee biyya abbaa isaatti akka hin fudhatamne dhuguman isinitti hima". ²⁵ Bara Eliyaas raajichaatti yommuu waggaa sadii fi ji'a ja'a bokkaan bade, biyya sana hundumaattis beelli guddaan ta'e, haadhootiin hiyyeessaa baay'een Israa'el keessa akka turan

dhugaa dha*. ²⁶ Garuu Eliyaas gara haadha hiyyeessaa mandara Saraaph-taa, kutaa biyya Sidoon keessa jiraa-tutti malee, warra kaan keessaa gara tokkootti illee hin ergamne*. ²⁷ Akkasumas bara Elsa'i raajichaatti Israa'el keessa dhukkuba lamxii kan qaban namoota baay'eetu ture; garuu Na'a-maan namicha Sooriyaa sana duwwaa malee, warra kaan keessaa tokko illee hin qulloofne" jedhe*. ²⁸ Mana sagadaa keessa kan turan hundinuu kana dub-bachuu isaa yommuu dhaga'an, baay'ee isatti aaran. ²⁹ Kanaafis ka'anii Yesusin daddarbachaa, gara gubbee gaara mandarri isaanii irratti ijaara-metti ol isa baasan; kana gochuun isaanis fittee sana irraa ha'anii, gad isa darbachuudhaaf ture*. ³⁰ Inni garuu isaanuma gidduu darbee karaa isaa irra bu'e*.

*22 3:23; Yoh 6:42

*23 Mat 4:13; Yoh 2:12

*24 Yoh 4:44

*25 1Mot 17:1,9; 18:1; Yaq 5:17

*26 1Mot 17:8-16

*27 2Mot 5:1-14

*29 HoE 7:58

*30 Yoh 8:59; 10:39

Yesus Qifirnaahomitti Hafuura Hamaa Ifachuu Isaa

(Mar 1:21-28)

³¹ Ergasii Yesus biyya Galiilaa keessaa, gara mandara Qifirnaahom jedhamu tokkootti gad bu'ee, guyyaa Sanbataatti immoo namoota in barsiisa ture*. ³² Waan inni dubbate aboodhaan waan tureef, barsiisa isaatiin garaan isaanii in rukutame*. ³³ Kunoo, namni hafuura hamaadhaan² qabame tokko mana sagadaa sana keessa ture; inni sagalee guddaadhaan caraanee, ³⁴ "Aye, yaa Yesus nama Naazireet, dhimma keenya keessa maaltu si buuse? Silaa nu balleessuu yaaddee dhuftee? Anoo eenyu akka ati taate si beeka, yaa qulqulluu Waaqayyoo" jedhe*. ³⁵ Yesus immoo, "Gab jedhi, keessaas ba'i!" jedhee hafuuricha hamaa ifate. Yommuu hafuurri hamaan sun namoota gidduutti namicha kuffisee, waan tokkoon illee utuu isa hin miidhin keessaa ba'e. ³⁶ Kana irratti isaan hundinuu na'anii dinqifatanii,

"Maal dubbiin akkasii? Hafuurota ha-mootas aboodhaa fi humnaan abboot-ma; isaanis in ba'u" waliin jedhan. ³⁷ Oduun isaas naanna'aa sana iddoo jiru hundumaatti dhaga'ame.

*31 Mat 4:13; Yoh 2:12

*32 Mat 7:28-29; Yoh 7:46

*34 4:41; 8:28; Mat 8:29; Yoh 6:69

Yesus Dhukkubsatoota Baay'ee Fayyisuu Isaa

(Mat 8:14-17; Mar 1:29-34)

³⁸ Yesus mana sagadaatii ba'ee, mana Simoonitti ol gale; amaatiin Simoon dhukkuba dhagna-gubaa ja-baadhaan qabamtee waan ciiftuuf, akka ishee fayyisuuf itti himaniif. ³⁹ Kanaaf itti dhi'aatee siree ishee bukkee dhaabatee, dhukkuba dhagna-gubaa sana ifate. Dhukkubichis ishee dhiise; isheen immoo yommuuma kaatee isaan keessumsiipte. ⁴⁰ Aduun yommuu lixxe, dhukkubsatoota dhukkuba garaa garaatiin rakkachaa turan kan manaa qaban hundinuu, gara isaatti fidan; inni yeroo sana harka isaa tokkon tokkon isaanii irra kaa'ee isaan in fayyise. ⁴¹ Yommuu hafuuronni hamoonni Kristos akka inni ta'e beeku waan turaniif, iyyanii, "Ati ilma Waa-qayyoo ti" isaan jechaa, namoota baay'ee keessaa in ba'u turan; inni garuu isaan in ifata, kana dubbachuus isaan in dhowwa ture*.

*41 4:34; Mat 8:29; Mar 3:11-12

Yesus Manneen Sagadaa Keessatti Lallabuu Isaa

(Mar 1:35-39)

⁴² Yommuu bari'es achii adeemee gara iddoo namni hin jirree dhaqee; tuuti jaraa garuu isa in barbaadu turan. Yeroo isa argatan immoo, deebi'ee isaan dhiisee akka hin adeemne gochuudhaaf yaalaa turan. ⁴³ Inni garuu, "Misraachoo mootummaa Waa-qayyoo mandaroota warra kaanittis lallabuun ana irra jira, kanaaf anuu ergame" isaaniiin jedhe*. ⁴⁴ Akkasitti manneen sagadaa warra Yihudootaatti lallabaa ture*.

*43 8:1

*44 Mat 4:23; 9:35

² Luq 4:33 "Hafuura hamaadhaan" yookiis "Hafuura xuraa'aadhaan".

Waamamuu Phexrosii Fi Ilmaan Zabdwos

(Mat 4:18-22; Mar 1:16-20)

5 ¹ Gaaf tokko Yesus bishaan ciisaa Genesaarex jedhamu bukkee in dhaabata ture; namoonni baay'een immoo dubbii Waaqayyoo isa irraa dhaga'uudhaaf wal dhiibuudhaan isatti bu'an. ² Bidiruu lama qarqara bishaanichaatti hidhamanii arge; qurxummi-qabduunis keessaa ba'anii kiyyoo isaanii in dhiquran. ³ Bidiroota sana keessaa isa kan Simoon yaabee, Simoonin bidiruu isaa bishaanitti buusee, qarqara irraa xinnoo ishee gara gidduutti akka butuuf gaafate; achumaan taa'ee, bidiricha irraa jara in barsiisa ture*. ⁴ Dubbii isaa erga dhaabee booddee, Simooniin, "Gara tuujjubichaatti hiiqi; qurxummii qabuudhaafis kiyyoo keessan darbadhaa!" jedhe. ⁵ Simoon immoo deebisee, "Yaa barsiisaa, eda halkan guutuu baay'ee itti dadhabne, homaas hin qabne, amma garuu erga ati dubbattee dubbii keetiif jedhee kiyyicha nan darbadha" jedheen*. ⁶ Isaan kiyyoo isaanii yommuu darbatan, kiyyoon isaanii hamma tarsa'uu ga'utti, qurxummii danuu qabatan*. ⁷ Hiriyoonni isaanii bidiruu biraa keessa kan turan dhufanii akka isaan gargaaraniif hawwatan; isaanis dhufaniifii, baay'ina qurxummiitiif liqimfamu hamma ga'anitti, bidiroota lachuu qurxummii-dhaan guutan. ⁸ Simoon Phexros waan ta'e kana yommuu arge, jilba Yesusitti kufee, "Yaa gooftaa sitti dhi'aachuun anaaf hin ta'u, ani nama cubbamaa dha" jedhe. ⁹ Simoonii fi isaa wajjin kan turan hundinuu waa'ee qurxummii danuu qabuu isaaniitiif na'anii, dinqifatan. ¹⁰ Yaaqoobii fi Yohannis, ilmaan Zabdwos warri hojjiidhaan hiriyoota Simoon turan, dubbii kana akkuma warra kaanii raajeffatan. Yesus yommuu Simooniin, "Hin sodaatin, si'achi immoo nama kan waliitti qabdu in taata" jedhe. ¹¹ Bidiroota isaanii gara qarqaraatti erga baasanii booddee, hundamaa dhiisanii Yesus duukaa bu'an*.

*1-3 Mat 13:1-2; Mar 3:9-10; 4:1

*5 Yoh 21:3

*6 Yoh 21:6

*11 Mat 19:27

Yesus Namicha Lamxaa'a Qulleessuu Isaa

(Mat 8:1-4; Mar 1:40-45)

12 Yesus mandara tokkotti argame. Namichi dhagni isaa guutuun lamxaa'e tokkos achi ture; inni Yesusin yommuu arge, adda isaatiin lafa dha'ee, "Yaa gooftaa, fedha kee yoo ta'e na qulleessuu in dandeesa" jedhee isa kadhate. ¹³ Yesus hiixatee qabees, "Fedheera qullaa'i!" jedhe; achumaan namichi lamxii isaa irraa qullaa'e. ¹⁴ Yesus immoo, "Kana homaattuu hin himin, garuu dhaqi luba of ilaalchisi, akka Museen abbootetti fayyuu kee hundumaattuu haa mul'atuuf qullaa'uu keetiif kennaa kee dhi'eessi!" jedhee isa abboome*. ¹⁵ Haa ta'u iyyuu malee, waa'een isaa caalaatti odeeffamaan, namoonni lakkoobsa hin qabne isa dhaga'uudhaa fi dhukkuba isaaniitiis fayyifamuudhaaf gara isaatti dacha'an. ¹⁶ Inni garuu kadhachuuf gara lafa namni hin jirreetti jalaa sokke*.

*14 8:56; Mar 7:36; Lew 14:1-32

*16 Mar 1:35

Yesus Namicha Dhagni Isaa Gar Tokko Du'e Fayyisuu Isaa

(Mat 9:1-8; Mar 2:1-12)

17 Gaaf tokko Yesus in barsiisa ture. Fariisonnii fi barsiisonni seeraas gandeen kutaa biyya Galiilaatii fi Yihudaatii, mandara Yerusaalemiis dhufanii, achi in taa'u turan. Humni Waaqayyoo goftaa inni fayyisus Yesusii wajjin ture. ¹⁸ Kunoos jarreen tokko nama dhagni isaa gar tokko du'e siree-dhaan fidan; ol galchaniis Yesus dura kaa'uu yaalan. ¹⁹ Garuu baay'ina namootaatiif karaa dhabnaan, mana yaabisan; bantii mana [biyya sanaa isa diriiraa] saaqanii, akkuma siree irra ciisetti Yesus duratti gad buusan. ²⁰ Yesus amantii jarreen kanaa yommuu arge isa dhukkubsataadhaan, "Namicha nana, cubbuun kee hundinuu siif dhiifameera" jedhe*. ²¹ Barsiisonni seeraatii fi Fariisonni, "Eenyu namichi Waaqayyoon arrabsu kun? Waaqayyo duwwaa malee eenyutu cubbuu namaaf dhiisuu danda'a?" jedhanii guungumuu jalqaban*. ²² Yesus yaada isaanii yommuu hubate, gaaffii isaan gaafate; "Maaliif kana garaa keessanitti yaadu?" ²³ Kamtu salphaa dha? Cubbuun

kee siif dhiifameera jechuu moo yookiis ka'iitii adeemi jechuu? ²⁴ Garuu ilmi namaa lafa irratti dhiifamuu cubbuu kennuudhaaf aboo akka qabu beekaa!" jedhe. Achumaanis isa dhagni isaa gar tokko du'een, "Sittan hima, ka'iitii siree kee fudhadhuu mana keetti gali!" jedheen*. ²⁵ Si'uma sana utuma isaan ilaalanii, ka'ee siree irra ciisaa tures fudhatee, Waaqayyoof hooqubaa dhi'eessaa mana isaatti gale. ²⁶ Yommuu hundumti isaanii abjuu ta'anii, Waaqayyoof hooqubaa dhi'eessan; naasuunis isaan qabate, "Har'a dinqii takkaa hin ta'in argine" jedhan.

*20 7:48

*21 7:49; Isa 43:25

*22 6:8

*24 Yoh 5:8

Waamamuu Lewwii

(Mat 9:9-13; Mar 2:13-17)

27 Yesus kana booddee achii ba'ee utuu adeemuu, qaraxxuu Lewwii jedhamu tokko iddoo qaraxaa utuu taa'uu argee, "Na duukaa bu'i!" jedheen. ²⁸ Kana irratti Lewwiin hundumaa dhiisee ka'ee, duukaa bu'e. ²⁹ Ergasii Lewwiin Yesusin simachuudhaaf mana isaatti cidha guddaa qopheesse; qaraxxoonnii fi namoonni biraa baay'atanii isaanii wajjin maaddiitti taa'anii turan. ³⁰ Yommuu Fariisonnii fi barsiisonni seeraa bartoota Yesus irratti guungumani, "Warra qaraxuudhaa fi warra akka seeraatti hin jiraannee wajjin maaliif nyaattu? Maaliif dhugdu?" jedhanii gaafatan*. ³¹ Yesus deebisee, "Namoonni fayyaan ogeessa qorichaa hin barbaadan, dhukkubsatootatu barbaada malee. ³² Ani warra jireenya qajeeltoo jiraatan waamu hin dhufne, cubbamoota gara yaada garaa isaanii geddarchuutti waamuun dhufe malee" isaaniiin jedhe.

*29-30 15:1-2; 19:7

Gaaffii Waa'ee Soomii

(Mat 9:14-17; Mar 2:18-22)

33 Yommuu jarreen kun deebisanii Yesusitti dubbatanii, "Bartoonni Yohannis si'a baay'ee in soomu, in kadhatus, bartoonni Fariisotaas immoo akkasuma godhu, bartoonni kee garuu in nyaatu, in dhugus" jedhan.

³⁴ Yesus immoo, "Utuu dhirsi misir-roo isaanii wajjin jiruu warra cidhaa soomsisuu dandeesuu ree?" ³⁵ Guyyaan dhirsi misirroo isaan duraa itti fudhatamu dhufuuf jira; yommuu in soomu" isaaniiin jedhe.

*34 Yoh 3:29

36 Yesus fakkeenya kana immoo isaanitti hime, "Homtinuu erbee uffata haaraa irraa tarsaasee uffata moofaatti hin erbu. Kana yoo godhe, uffata haaraa isa irraa tarsaase sana in balleessa; erbeen isaas isa moofaa wajjin wal hin fudhatu. ³⁷ Homtinuus daadhii waynii haaraa qodaa bososaatti hin naqu; kana yoo godhe daadhichi qodicha in dhoosa in dhanga-la'as, lachanuus in badu. ³⁸ Daadhii waynii haaraa qodaa jabaatti in naqu. ³⁹ Namni daadhii ba'aa erga dhugee booddee daadhii xobbee hin barbaadu, isa ba'aatu wayya in jedha" jedhe.

Gaaffii Waa'ee Sanbataa

(Mat 12:1-8; Mar 2:23-28)

6 ¹ Guyyaa Sanbataa tokkos Yesus maasii qamadii keessa darba ture; bartoonni isaa immoo asheetii ciranii, sukkuumanii nyaatan*. ² Yommuu Fariisota keessaa jarreen tokko, "Guyyaa Sanbataatti gochuun seeraan kan dhowwame maaliif gootu?" jedhanii isaan in gaafatan*. ³ Yesus isaaniif deebisee, "Daawit namoota isaa wajjin yommuu beela'e waan godhe hin dubbifne moo isin?" ⁴ Innoo mana Waaqayyootti galee, buddeena ilaalchaa Waaqayyoof kan dhi'aate fudhatee nyaatee, namoota isaa wajjin turaniifis kenne; kun immoo luboota duwwaa irraa kan hafe warri kaan nyaachuun seeraan dhowwamee ture" jedhe*. ⁵ Itti dabalees, "Ilmi namaa Sanbata irratti iyyuu gooftaa dha" isaaniiin jedhe.

*1 Kes 23:25

*2 Yoh 5:10

*3-4 1Sam 21:1-6; Lew 24:9

Yesus Namicha Harka Naafaa Fayyisuu Isaa

(Mat 12:9-14; Mar 3:1-6)

6 Sanbata biraa tokkottis Yesus gara mana sagadaatti galee barsiise; namni harki isaa mirgaa naafate tokkos achi keessa ture. ⁷ Barsiisonni seeraa fi Fariisonni ittiin Yesusin hadheessuudhaaf,

mee Sanbataan namicha kana fayyisa yoo ta'e, jedhanii isa gaadan*. *Yesus garuu waan jarri garaatti yaadan beekke, namicha harki isaa naafate sanaan, "Ka'ii, as gara fuula duraa kottu!" jennaan, namichi ka'ee fuula dura dhaabate*. *Yommus Yesus jaraan, "Isinuman gaafadha, seerri keenya guyyaa Sanbataatti maal akka goonu nu abboota? Gaarii hojjechuu moo hamaa? Lubbuu namaa oolchuu moo yookiis balteessuu?" jedhe*. *Naannoo isaa kan turan hundumaas tokko tokkoon erga ilaalee booddee namicha, "Harka kee diriirsi!" jedhe; kana irratti inni harka isaa diriirse, harki isaas deebi'ee fayye.

11 Isaan garuu baay'ee aaran, achumaanis Yesusin maal gochuu akka danda'an walii wajjin mari'atan*.

*7 14:1

*8 5:22; 9:47; Mat 9:4; 12:25

*9 14:3

*11 Yoh 11:47

Yesus Bartoota Kudha Lamaan Fo'achuu Isaa (Mat 10:1-4; Mar 3:13-19)

12 Yeroo sanatti Yesus gara gaaraatti ol ba'ee, achitti halkan guutuu Waaqayyoon kadhachaa bule. *Bariinaan bartoota isaa kan turan hundumaa ofitti waamee, isaan keessaas kudha lama fo'ate; warri inni ergamoota jedhee waame isaan kana*. *Maqaan isaaniis Simoon isa inni Phexros jedhee moggaase, Indriiyaas obboleessa Phexros, Yaaqoob, Yohannis, Filiphos, Bartolomewos, *Maatewos, Toomaas, Yaaqoob ilma Alfewos, Simoon isa "Hinaafticha" jedhamee beekame, *Yihudaa ilma Yaaqoob, Yihudaa nama biyya Keriyot; inni immoo booddee Yesusin dabarsee isa kennee dha*.

*13 Yoh 6:70

*14-16 HoE 1:13

Yesus Barsiisuu Isaa Fi Fayyisuu Isaa (Mat 4:23-25)

17 Yesus isaaniis wajjin gaaricha irraa gad bu'ee, iddoo diriiraa tokko dhaabate. Bartoota isaa warra hafan keessaa baay'een, Yihudaa hundumaa keessaa Yerusaaleem keessaas akkasumas mandaroota galaana bukke, Xiiroosii fi Sidoon keessaas sabni lakkoobsa hin qabne isaaniis wajjin turan. *Isaan

kun isa dhaga'uudhaa fi, dhukkuba isaaniittiis fayyuuudhaaf dhufan; warri hafuura hamaadhaan rakkachaa turanis in fayyan. *Tuuti jaraas humni isa biraa ba'ee, hunduma isaaniis in fayyisa waan tureef, hundinuu harka isaaniitiin isa tuquudhaaf in yaalu turan*.

*19 5:17; 8:46

Waa'ee Warra Gammadanii Fi Warra Gaddanii (Mat 5:1-12)

20 Yommus inni gara isaaniitti garagalee bartoota isaa do'atee, isaaniitti dubbate; "Gammadaa isin gadadamoota nana, mootummaan Waaqayyoo kan keessan.

21 Gammadaa isin amma kan beeloftan, quufuudhaaf jirtu; gammadaa isin amma kan boossan, kolfuudhaaf jirtu.

22 Ilma namaatiif jedhanii namoonni yommuu isin jibban, yommuu isin qoodan, yommuu isin arrabsan, yommuu maqaa keessan hadheessanis gammadaa!

23 Abaabiliin isaaniis raajota akkasuma gochaa turan; egaa, yeroo sanatti gammadaa, quruphisaa, waaqa irratti gatiin keessan guddaa in ta'a.

24 Garuu wayyoo isin warra geessifattaniif, qannoo keessaniif kan ta'u argattaniittu.

25 Wayyoo isin warra amma quuftaniif, beela'uudhaaf jirtu; wayyoo isin amma kan kolfitaniif, wawwaachuuf, boo'uufis jirtu.

26 Wayyoo isiniif namni hundinuu yoo isin jajate, abaabiliin isaaniis raajota sobduu akkasuma gochaa turan" jedhe.

*20 Yaq 2:5

*21 Mul 7:16-17; Far 126:5-6; Isa 61:3

*22 Yoh 15:18-19; 16:2; 1Phe 4:14

*23 2Sen 36:16; HoE 7:52

*24 Yaq 5:1

*25 Yaq 4:9

*26 Yaq 4:4

Waa'ee Diinota Jaallachuu (Mat 5:38-48)

27 Yesus itti fufee, "Ani garuu isin warra na dhageessaniin, diinota keessan jaalladhaa warra isin jibbaniifis gaarii godhaafan isiniin jedha*. *28 Warra isin abaaran eebbisa, warra isin arrabsaniifis kadhadaa*! *29 Namni maddii kee gara tokko yoo si kabale, isa gara kaaniis itti qabi! Namni kootii kee yoo si irraa fudhate, qomee kee iyyuu isa hin dhowwatin*! *30 Abbuma si kadhateef kenni, qabeenya kee isa si duraa fudhates, naa deebisi jettee, hin gaafatin! *31 Namoonni akka isinii godhaniif kan jaallattan, isinis akkasuma isaaniif godhaa*! *32 Warra isin jaallatan duwaa yoo jaallattan, galanni keessan maali ree? Warri hin amanne iyyuu warra isaan jaallatan in jaallatu. *33 Warra gaarii isiniif godhan duwaaadhaaf gaarii yoo gootan, galanni keessan maali ree? Warri hin amanne iyyuu akkasuma in godhu. *34 Warra isinii baasan duwaaadhaaf yoo liqeessitan galanni keessan maali ree? Warri hin amanne iyyuu isuma liqeessan deebisanii argachuudhaaf cubbamoota akka isaaniif in liqeessu*.

*27 Rom 12:20

*28 Rom 12:14

*29 Yoh 18:22-23; HoE 23:3

*31 Mat 7:12

*34 Lew 25:35-37

Waa'ee Namatti Faraduu (Mat 7:1-5)

37 Yesus itti fufee, "Namatti hin faradinaa isinittis hin faradamu; yakka hin murinaa yakki isinitti hin muramu; haa hafu jedhaa, Waaqayyos isiniif haa hafu in jedha*. *38 Kennaa, Waaqayyos isiniif in kenna; qodaa safaraa gaariitti dhidhiibamee kan nam'u, guutees kan irra dhangala'utu isiniif kennama; qo-

daa safaraa isin itti namaaf safartanitti, isiniif in safarama" jedhe*.

*37 Mat 6:14

*38 Mar 4:24; 2Qor 9:6

39 Yesus ammoo fakkeenya kana isaanitti hime; "Namni jaamaan jaamaa akka isaatii karaa argisiisuu danda'aa? Lachanuus wal fudhatanii bowwaa keessa hin bu'anii ree*? *40 Bartuun tokko barsiisaa isaa hin caalu; yoo ta'e illee guutummaatti erga barsiifamee, akka barsiisaa isaa ta'a*. *41 Maaliif huuba ija obboleessa kee keessa jiru ilaala? Utubaa isa ija kee keessa jiru hin hubattu? *42 Obboleessa keetiinis attamitti, 'Yaa obboleessa ko, lakkii huuba ija kee keessaa sanan sii baasa' jettaan ree? Atoo utubicha ija kee keessa jiru hin argine iyyuu dha; ati of hin arginee nana, duraan dursitee utubaa ija ofii keetii keessaa baasi, isa booddee huuba ija obboleessa kee keessa jiru, hubatee baasuu in dandeessa" jedhe.

*39 Mat 15:14; 23:16

*40 Mat 10:24-25; Yoh 13:16; 15:20

Muka Tokkoo Fi Ija Isaa (Mat 7:17-20)

43 Yesus barsiisa isaa itti fufee, "Mukti ba'eessi ija gadhee hin godhatu, akkasumas mukti gadheen ija ba'eessa hin godhatu. *44 Mukti hundiinu ija inni godhatuun in beekama; harbuun baalaanwaraanteettii, iji wayniis kombolchattii hin ciramu*.

43 Namni gaariin gaarummaa garaa isaa keessaa waan gaarii in baasa; namni hamaanis hammina garaa isaa keessaa waan hamaa in baasa. Namni waan garaa isaa keessa guute afaaniin in dubbata" jedhe.

*44 Mat 12:33

*45 Mat 12:34-35

Mana Ijaartota Lamaan (Mat 7:24-27)

46 Yesus itti dabalee, "Maaliif waanan isinitti himu utuu hin godhin, yaa gooftaa, yaa gooftaa naan jettu*? *47 Gara koo kan dhufu, dubbii koos kan dhaggeeffatu, kan isa raawwatus, waan inni fakkaatu isinittan mul'isa. *48 Inni nama boolla gad fageessee qotee, hundee mana isaa dhagaa irra dhaabee ijaarrate fakkaata. Bishaanis guutee,

manii isaa irra danbali'ee, manichattis bu'e; garuu isa sochoosuu hin dandeenye, hundeen isaa jabaatee ijaarameera. ⁴⁹Namni dubbii koo dhaggeeffatee hin raawwanne garuu, nama hundee mana isaa gad fageessee utuu hin dhaabin, biyyoo irratti ijaarrate fakkaata. Bishaanis guutee yommuu itti bu'etti, manichi tokkichumaan jige, jiguun isaas badduu baasa ta'e" jedhe. ^{*46 Mil 1:6; Mat 7:21; Yaq 1:22-25}

**Yesus Naa'oo Angafa
Dhibbaa Fayyisuu Isaa**
(Mat 8:5-13; Yoh 4:43-54)

7 ¹Yesus waan dubbachuu fedhe hundumaa erga jara dhageessisee booddee, Qifirmaahomitti gale. ²Naa'oon angafa dhibbaa tokko, kan inni baay'ee mararfatu, duraa dhukkubsatee du'atti dhi'aatee ture. ³Angafichi waa'ee Yesus dhaga'ee, inni dhufee naa'oo isaa akka isaaf oolchuuf maanguddoota Yihudoota itti ergate. ⁴Kanaaf isaan gara Yesus dhufanii, jabeessanii isa kadhataniifii, "Namni kun kana si irraa argachuun in ta'aaf. ⁵Saba keenya in jaallata, mana sagadaas kan nuuf ijaare isa" jedhaniin*. ^{*5 HoE 10:2}

⁶Yeroo sanatti Yesus ka'ee maanguddoota sanaa wajjin adeeme. Angafichi garuu Yesus mana isaatti yommuu dhi'aate dhaamsa akka itti himaniif firoota isaa itti ergee, "Yaa gooftaa of hin dhamaasin, ati bantii mana koo jala lixuun anaaf hin ta'u. ⁷Kanaafis ani ofii koo si bira dhufuun akka anaaf ta'utti of hin lakkoofne; achumaa dubbii tokkicha duwwaa dubbadhu, naa'oon koos in fayya. ⁸Anis immoo of irraa nama na abboomu qaba, of jalaas loltuu qaba. Isa tokkoon dhaqi yoon jedhe in dhaqa, isa kaaniinis kottu yoon jedhe in dhufa; naa'oo kootiin kana raawwadhu yoon jedhe in raawwata" jedhe.

⁹Yesus kana yommuu dhaga'e dinqifatee, namoota isa duukaa jiranitti garagalee, "Ani Israa'el keessatti illee amantii guddaa akkasii gonkumaa hin argine" jedheen. ¹⁰Warri ergamanis mana angafichaatti yommuu deebi'an naa'ichi fayyee eege.

**Yesus Dargaggeessa
Tokko Du'aa Kaasuu Isaa**

¹¹Ergasiis Yesus gara mandara Naayin jedhamuu in dhaqe; bartoonni isaa fi namoonni danuun isaa wajjin dhaqan. ¹²Inni balbala kellaa mandariichaatti yommuu dhi'aate, kunoo namoonni reeffa baatanii itti dhufan; inni du'e immoo haadha hiyyeessaa tokkoof ilma tokkicha ture. Namoonni baay'eenis mandariicha keessaa haadha isaa wajjin duukaa in bu'u turan*. ¹³Gooftaan yommuu ishee arge oo'eeffii, "Hin boo'in!" jedheen*. ¹⁴Itti hiiqee siricha harkaan qabnaan, warri baatan in dhaabatan; inni immoo, "Dargaggeessa nana, siin nan jedha ka'il" jedheen*. ¹⁵Achumaan inni du'ee ture ol jedhee taa'ee, dubbachuus jalqabe; Yesus akkasitti haadha isaatiif isa deebise*. ¹⁶Hundumti isaanis na'anii, "Raajiin guddaan nu keessaa ka'eera; Waaqayyo saba isaa ilaaleera" jedhanii Waaqayyoo hooqubaa dhi'eessan*. ¹⁷Dubbiin kunis guutummaa biyya Yihudaa fi naannoo biyya sana hundaa ga'e.

^{*12 8:42; 1Mot 17:17}

^{*13 8:52; Mul 5:5}

^{*14 8:54}

^{*15 1Mot 17:23; 2Mot 4:36}

^{*16 1:68; 19:44}

**Warra Yohannis Cuuphaa
Biraa Ergaman**
(Mat 11:2-19)

¹⁸Bartoonni Yohannis waan kana hundumaa isatti himan; kana irratti Yohannis bartoota isaa keessaa lama ofitti waamee, ¹⁹gootaatti isaan ergee, "Si'i moo kan dhufuudhaaf jiru yookiis kan biraa eeggannu*?" jedhe. ²⁰Yommuu warri ergaman gara Yesus dhufanii, "Yohannis cuuphaan, 'Kan dhufuudhaaf jiru si'i moo yookiis kan biraa eeggannu?' jedhee gara keetti nu ergeera" jedhaniin. ²¹Yeroodhuma sanatti Yesus namoota baay'ee dhukkuba isaaniittii, dha'icha isaaniittii, hafuurota hamaattiis fayyise; jaamota baay'eetiif agartuu isaani bane. ²²Warra ergamaniinis, "Deebi'aa, waan argitan waan dhageessanis Yohannisitti himaa! Kan jaaman in argu, kan hokkolan in adeemu, kan lamxaa'an in qullaa'u, kan duudan in dhaga'u, kan du'anis in ka'u, gadada-mootaafis wangeelli in lallabama*.

²³Namni waa'ee kootiif abdii hin kutanne, gammachuu attamii qaba!" jedhe.

^{*19 Mil 3:1; Mul 1:8}

^{*22 Isa 35:5-6; 61:1}

²⁴Ergamoonni Yohannis erga adeemanii booddee, inni waa'ee Yohannis cuuphaa namootatti dubbachuu jalqabe; "Maal arguu gara lafa onaa dhaqan? Jajjaba qilleensi raasuu? ²⁵Yookiis maal ilaaluudhaaf baatan? Nama uffata miidhagaadhaa fi dhagnatti tolu uffatee? Warri uffata mimmiidhagaa uffatanii fi qannootti jiraatanoo mana moototaa jiru. ²⁶Anatti himaa, maal ilaaluudhaaf baatan? Raajii dha moo? Eyyee, isiniinan jedha, raajii irra iyyuu kan caaluu dha*. ²⁷Caaffanni qulqullaa'aan waa'ee isa kanaatiif, 'Ilaa ergamaa koo karaa kee akka siif qopheessuuf si dura nan erga*" jedhee dubbateera.

^{*26 1:76}

^{*27 Mil 3:1}

²⁸"Ani isinittan hima, nama ta'ee lafa irratti kan dhalate keessaa, Yohannis irra kan caalu hin jiru; garuu mootummaa Waaqayyooti inni hundumaa irra xinnaatu iyyuu isa irra in caala" jedhe. ²⁹Namoonni hundinuu kana yommuu dhaga'an, warri qaraxa fuudhan iyyuu Waaqayyoo dhugaa galchanii, cuuphaa Yohannisiiin cuuphaman. ³⁰Fariisonnii fi barsiisonni seeraa garuu, Yohannis biraa cuuphaa argachuu diduudhaan waan Waaqayyo isaaniif yaade tuffatan*.

^{*29-30 3:12; Mat 21:32}

³¹Yesus itti dabalee, "Dhaloota si'anaa kana maalittan fakkeessa? Maal fakkaatus? ³²Isaan akka ijoollee lafa gabaa taa'anii, 'Faaggaa isiniif afuufnaan, sirbuu diddan; faaruu isin dhageessifnaan, boo'uu diddan' jedhanii walitti wacanii ti. ³³Yohannis cuuphaan yommuu dhufe, buddeena hin nyaatu daadhiis hin dhugu ture; isin immoo, 'Seexana qaba' jettan*. ³⁴Ilmi namaa yommuu dhufe, in nyaata in dhugas; isin immoo 'Ilaa nama albaadheessaa fi machaa'aa kana, hidhata warra qaraxxuutii fi warra akka seeraatti hin jiraannee ti' jettu*. ³⁵Haa ta'u iyyuu malee, ogummaan Waaqayyoo ijoollee ogummaa hundumaa biratti dhugaa argate" jedhe.

^{*33 1:15}

^{*34 15:2}

**Baay'een Kan Dhiifameef
Jaalala Guddaa Argisiisa**

³⁶Fariisota keessaa tokko nyaataaf isa waamnaa, Yesus mana Fariisichaatti galee maaddiitti dhi'aate*. ³⁷Mandara sanas dubartiin cubbamtuun tokko turte; Yesus mana Fariisichaa maaddiitti dhi'aatee akka jiru yommuu dhageesse, urgooftuu dibataa shurrubbeetti fudhattee dhufte. ³⁸Achumaanis boo'aa gara miilla isaa jalaa dhaabatee, immamaan isheetiin miilla isaa jiisaa, rifeensa mataa isheetiinis haxaa'uu jalqabde; kana booddees miilla isaa in dhungatti, urgooftuus in dibdi turte*.

^{*36 11:37}

^{*37-38 Mat 26:7; Mar 14:3; Yoh 12:3}

³⁹Fariisichi isa waame sun kana yommuu arge, "Namni kun dhugumaan raajii utuu ta'ee, isheen miilla isaa qaqqabdu kun dubartii attamii akka taate in beeka ture; isheenoo cubbamtuu dha" jedhee garaa isaatti yaade. ⁴⁰Yesus immoo deebiseeffii, "Yaa Simoon waanan sitti himu qaba" jennaan, inni immoo, "Maal inni? Yaa barsiisaa" jedhe. ⁴¹"Namni tokko jara lama irraa horii qaba ture, isa duraa irra birrii dhibba shan, isa lammaffaa irra immoo birrii shantamatu ture. ⁴²Isaan lachuu waan baasaniif dhabnaan akkasumatti dhiiseef; jara lamaan sana keessaa kamtu abbaa horii kana caalaa jaallata?" jedhe. ⁴³Simoon yommuu deebiseeffii, "Namicha isa birriin dhibbi shan dhiifameeftu caalaa jaallata anatti fakkaata" jedhe. Yesus immoo, "Dhugaa dubbatte"; ⁴⁴gara dubartitti argisiise immoo Simooniin, "Dubartii kana argitaa? Ani mana keen dhufe bishaan miillaa illee anaaf hin fichisiifne; isheen garuu, immamaan isheetiin miilla koo jiiiftee, rifeensa mataa isheetiinis haxoofta*. ⁴⁵Ati yommuu na simatte ana hin dhunganne, isheen garuu, erga asitti na argitee jalqabdee, miilla koo dhungachuu hin dhaabne*. ⁴⁶Ati mataa koo homaa hin dibne, isheen garuu, urgooftuu gati-jabeessa miilla koo dibde*. ⁴⁷Kanaafis sittan hima, jaalalli ishee inni guddaan kun, cubbuun ishee inni baay'een akka

dhiifameef mul'isa; xinnoon kan dhiifamuuf garuu, jaalala xinnoo argisiisa" jedhe. ⁴⁸ Yommusuma dubartittiidhaan, "Cubbuun kee siif dhiifameera" jedhe. ⁴⁹ Isaa wajjin maaddiitti dhi'aatanii kan turan guungumuu jalqabanii, "Cubbuu namaa iyyuu kan dhiisuuf kun eenyu?" jedhan*. ⁵⁰ Kana booddee Yesus dubartittiidhaan, "Amantiin kee si fayyiseera, nagaadhaan dhaqi!" jedhe*.

*44 Uma 18:4

*45 Rom 16:16; 1Qor 16:20

*46 Far 23:5

*48-49 5:20-21

*50 8:48; 17:19; 18:42; Mar 5:34

Dubartoota Yesus Duukaa Bu'an

8 ¹ Yeroo gabaabaa booddee Yesus mandarootaa fi gandeen keessa adeemee, mootummaa Waaqayyoo lab-saa misraachoo himaa ture; bartoonni isaa kudha lamaanis isaa wajjin turan*. ² Akkasumas immoo dubartoonni hafuurota hamootaa fi dhukkuba garaa garaattii fayyifaman duukaa in bu'u turan; isaanis Maariyaam ishee Magdala kan jedhamtu, ishee hafuuronni hamoonni torba keessaa baafaman; ³ Yo'anaa haadha manaa Kuuzaa, isa mana eegduu Herodis ture; Susanaa, baay'eenis kan biraa turan. Isaan immoo qabeenya isaanittiin Yesusii fi bartoota isaatiif in hojjetu turan*.

*1 4:43; 13:22

*2-3 23:49; Mat 27:55-56; Mar 15:40-41

Fakkeenya Namicha Sanyii Facaasuu

(Mat 13:1-9; Mar 4:1-9)

4 Namoonni yommus mandara garaa garaatii gara Yesusitti in yaa'u turan. Tuuti gobbuun yeroo walitti qabametti, Yesus fakkeenya kana itti hime; ⁵ "Namichi tokko sanyii facaafachuudhaaf ba'e; utuu facaasuus kaan karaa bukkee bu'anii, achitti namni irra ejjete; simbirroonnis funaananii nyaatan. ⁶ Kaan immoo lafa dhagaa qabu irra bu'an; erga biqilaniis biyyoon isaa jiidha waan hin qabneef gogan. ⁷ Sanyii faca'e keessaa kaan qoraattii keessa bu'an; qoraattichis wajjin biqilee isaan hudhe. ⁸ Kaan garuu biyyoo gaarii keessa bu'an; biqilani, guddataniis tokkon tokkon isaanii dachaa dhibba ija godhatan" jedhe.

Yesus sagalee isaa ol fuudhee, "Gurra ittiin dhaga'u kan qabu haa dhaggeeffatu!" jedheen*.

*8 14:35; Mat 11:15; 13:43; Mar 4:23

Fakkeenya Maaliif Akka Barbaachise

(Mat 13:10-17; Mar 4:10-12)

9 Ergasii bartoonni isaa, "Hiikaan fakkeenya kanaa maali?" jedhanii Yesusin gaafatan. ¹⁰ Yesus deebisee, "Dhoksaa mootummaa Waaqayyoo beekuun isiniif kennameera; warra kaaniif garuu, utuma ilaalanii akka hin arginetti, utuma dhaga'anii akka hin hubannetti, fakkeenyaan in kenname" isaanin jedhe*.

*10 Isa 6:9-10

Hiikaa Fakkeenya Namicha Sanyii Facaasuu

(Mat 13:18-23; Mar 4:13-20)

11 "Hiikaan fakkeenya namicha sanyii facaasuu isa kana; sanyichi dubbii Waaqayyoo ti*. ¹² Karaa bukkeen, fakkeenya warra dubbii Waaqayyoo dhaga'anii, yommusumas Seexanni dhufee akka isaan amananii ittiin hin fayyineef, dubbicha garaa isaanii keessaa butatuu ti. ¹³ Lafti dhagaa, fakkeenya warra dubbicha dhaga'anii gammachuudhaan fudhatanii ti; garuu hidda gad fagoo waan hin qabaanneef, yeroo dhaaf in amanu; yommuu qoramni dhufuttis irraa kufu. ¹⁴ Lafti qoraattii, fakkeenya warra dubbicha dhaga'anii, yaaddoon, soorumnii fi qannoon jireenyaa dacha'anii isaan huunaan, ija utuu hin godhatin hudhaatti hafanii ti. ¹⁵ Lafti gaariin, fakkeenya warra dubbicha dhaga'anii, garaa gaariidhaa fi abboomamaadhaan fudhatanii, rakkina hundumaa obsanii ija godhatanii ti" jedhe*.

*11 1Phe 1:23

*15 HoE 16:14

Fakkeenya Ibsaa Guuboo Jalaa

(Mar 4:21-25)

16 "Homtinuu ibsaa qabsiisee, guuboo jala yookiis sirree jala hin kaa'u; warri mana sanatti ol galan hundinuu ificha akka arganiif, baattuu ibsaa irra kaa'a malee*. ¹⁷ Waan tokko illee dhokatee utuu hin mul'atin kan hafu hin jiru, dhoksaatti kan eegames bakkeetti

ba'ee utuu hin dhaga'amin kan hafu hin jiru*.

18 "Kanaafis akka itti dhageessanitti akeekkadhaa! Isa qabuuf, itti dabalamee in kennameaaf; kan hin qabne garuu, innumti inni qaba se'u iyyuu isa duraa in fudhatama" jedhe*.

*16 11:33; Mat 5:15

*17 12:2; Mat 10:26

*18 19:26; Mat 25:29

Haadha Yesusii Fi Obboloota Isaa

(Mat 12:46-50; Mar 3:31-35)

19 Yommus haati Yesusii fi obboloonni isaa isa barbaacha dhufan; garuu baay'ina namaatiif isa bira ga'uu hin dandeenye. ²⁰ Kanaaf namni tokko, "Haati kee fi obboloonni kee ala dhaabatanii jiru, si arguu barbaadus" ittiin jedhe. ²¹ Yesus immoo deebisee, "Haati koo fi obboloonni koo warra dubbii Waaqayyoo dhaga'anii fi raawwatanii dha" jedhe.

Yesus Qilleensa Jabaa Gab Gochuu Isaa

(Mat 8:23-27; Mar 4:35-41)

22 Gaaf tokko Yesus bartoota isaatii wajjin bidiruu yaabbatee, "Kottaa bishaan ciisaa kana gamatti ceenaa" isaanin jedhe; achumaanis bishaanicha irra bu'an. ²³ Utuu bidiruudhaan ce'aa jiranii, Yesus achuma keessa rafe. Qilleensi jabaan immoo gara bishaanichaatti gad bubbisaa dhufe; bidiruu isaanittiis bishaan itti guutuu jalqabnaan, jireenya isaanitiif sodaatan. ²⁴ Yommus bartoonni gara Yesusitti dhi'aatanii, dammaqsanii, "Barsiisa, barsiisa, ka'i nu'oo dhumuuf" jedhan. Achumaan dammaqqee, qilleensichaa fi dha'aa bishaanichaa, isa hunkuramaa ture sana, ifate; qilleensichii fi dha'aan bishaanichaa dhaabannaan, gabiin guddaan isaa ta'e. ²⁵ Kana booddee inni bartoota isaatiin, "Meerree amantiin keessan?" jedhe; isaan garuu naasuudhaaf dinqifachuudhaan, "Namni kun eenyu? Innoo qilleensaa fi bishaan in abboota; isaanis isaaf in abbootamu" waliin jedhan.

Yesus Hafuura Hamaa Baasuu Isaa (Mat 8:28-34; Mar 5:1-20)

26 Bidirichaan gara kutaa biyya Gergeesaatti' ce'an; innis fuullee Galiilaa ture. ²⁷ Yesus qarqara bishaaniitti yommuu bu'etti, kunoo, namni mandara sanaa, hafuuronni hamoonni keessa turan tokko itti dhufe. Namichi yeroo dheeraadhaa jalqabee qullaa isaa in adeema, awwaalota gidduu jiraata malees, manatti hin galu ture. ²⁸ Inni yeroo Yesusin arge caraanee, fuula isaa durattis lafa dha'ee, sagalee guddaadhaanis, "Yaa Yesus ilma Waaqayyoo aabbaa, maal nattii qabda? Maaltus dhimma koo keessa si buuse? Sin kadhada ana hin dhiphisin" jedhe*. ²⁹ Kana jechuun isaas, hafuurichi hamaan namicha keessaa akka ba'uuf, Yesus waan abboomee tureef. Yeroo baay'ee hafuurichi hamaan yommuu isa qabu, funyoo sibiilaatii fi hidhaa harkaatiin isa hidhanii eeguu utuma yaalanii, hidhaa sana ciree, humna hafuuricha hamaatiin gara lafa namni hin jirreetti in oofama ture*.

*28 4:34

*29 9:39,42

30 Yesus, "Maqaan kee eenyu?" jedhee gaafannaan, "Maqaan koo 'Legewoon'" jedhee deebise; sababiin isaas hafuuronni hamoonni baay'een namichatti galanii waan turaniif. ³¹ Hafuuronni hamoonni qileetti akka isaan hin ergine Yesusin kadhatan. ³² Dirree gaaricha sanaa irras, kunoo, hoomaan booyyee bobba'anii turan; hafuuronni hamoonni booyyee sanatti galuudhaaf isa kadhannaan, haa dhaqaniif isaan dhiise. ³³ Kanaafis hafuuronni hamoonni namicha keessaa ba'an, booyyota sanatti waan galaniif, hoomaan sun hundinuu hallayyaa irraa harootti gad konkolaatanii, liqimfaman.

34 Warri booyyee tiksan waan ta'e yommuu argan baqatanii, warra mandara keessaa fi warra biyyaattis odeessan. ³⁵ Sabni dhaga'aniis waan ta'e ilaaluudhaaf ba'anii, gara Yesus dhufan. Achittis namicha, hafuuronni hamoonni keessaa ba'an, wayyaa uf-fatee qalbii isaattis deebi'ee, miilla Yesus jala taa'ee argan; yommus hundumti isaanii in sodaatan. ³⁶ Warri

duraan achi turanii, akka namichi itti fayye arganis, jaratti himan. ³⁷ Kana booddee sabni kutaa biyya Gergeesaa hundinuu gar-malee waan sodaataniif, Yesus isaan biraa akka adeemuuf gaafatan; kana irratti inni bidiruu yaabbatee achii in adeeme. ³⁸ Yesus utuu hin adeemin, namichi inni hafuuronni hamoonni keessaa ba'an, "Sii wajjinan adeema" jedhee isa kadhatte ture; Yesus garuu, of biraa isa deebisee, ³⁹ "Mana keetti deebi'i waan Waaqayyo siif godhes himi!" ittiin jedhe. Namichi yommuus Yesus biraa deebi'ee, guutummaa mandariichaa keessa naanna'ee waan inni go-dheef dhugaa ba'e*.

*39 Mat 12:16; Mar 7:36

Intala Yaayirosii Fi Dubartii Ishee Uffata Yesus Tuqxe

(Mat 9:18-26; Mar 5:21-43)

40 Yeroo Yesus bishaan ciisaa gamatti deebi'etti, tuuti jaraa isa siman; hundumti isaanii isa egaa turani'o. ⁴¹ Keessumaa immoo, geggeessituun mana sagadaa tokko, Yaayiros kan jedhamu dhufee, miilla Yesus jalatti kufee, gara mana isaatii akka dhaquuf kadhatte. ⁴² Intalli tokkittiin inni qabu, waggaa kudha lama kan geesse, duraa du'uuf jetti turte*.

*42 7:12

Yommuu Yesus dhaquudhaaf karaa irra bu'ettis, namoonni isatti tuuta'anii hafuura kutu turan. ⁴³ Kana gidduus dubartiin tokko turte. Isheen waggaa kudha lamaaf dhiigni ishee dhaabachuu diduudhaan rakkachaa turte, ogeessota qorichaa biras dhaquudhaan horii ishee hundumaa fixxe; haa ta'u iyyuu malee, namni tokko ishee fayyisuu hin dandeenye. ⁴⁴ Isheen kun dugda isaa duubaa dhuftee andaara uffata Yesus tuqxe; achumaanis lolaan dhiiga ishee dhaabate. ⁴⁵ Yesus immoo, "Eenyutu na tuqe?" jedhee gaafate. Adduma addaan ana miti jennaan, Phexros, "Yaa barsiisaa, sabni kunoo, si marsee jira, si cunqursas" jedheen. ⁴⁶ Yesus garuu, "Lakkii, namni na tuqe jira, humni fayyisu akka na biraa ba'e anatti dhaga'ameera" jedhe*. ⁴⁷ Yommuu dubartittiin akka dhokachuu hin dandeenye hubatee, rom'aa dhuftee miilla Yesus jalatti lafa dhoofte; achumaanis

jarreen sana hundumaa duratti, maaliif akka isa tuqxe, battaluma sanattis akka fayyite dhugaa baate. ⁴⁸ Yommuu Yesus, "Yaa intala ko, amantiin kee si fayyiseera, nagaadhaan dhaqi!" isheedhaan jedhe*.

*46 5:17; 6:19

*48 7:50

49 Utuu inni kana dubbachaa jiruu immoo namni geggeessituun mana sagadaa sanaa tokko, ergaa himuu dhufee, Yaayirosiin, "Intalli kee duuteetti si'achi barsiisicha hin dhamaasin!" jedhe. ⁵⁰ Yesus garuu kana dhaga'ee Yaayirosiin, "Hin sodaatin, amani duwwaa! Isheenis in fayyiti" jedheen. ⁵¹ Manicha bira yommuu ga'e Phexros, Yohannis, Yaaqoob akkasumas abbaa mucaatii fi haadha ishee malee, namni kan biraa isaa wajjin akka ol lixu hin barbaanne*. ⁵² Achiiis hundinuu mucattiidhaaf in boo'u, in wawwaatus turan. Yesus immoo, "Hin boo'inaa! Intalattiin hin duune, rafuutti jirti malee" jedhe*. ⁵³ Isaan hundumti isaanii garuu intalattiin akka duute beeku waan turaniif, itti kolfan. ⁵⁴ Haa ta'u iyyuu malee, Yesus harka ishee qabee, "Intalo, ka'ii!" jedhee waame*. ⁵⁵ Yommuu lubbuun ishee keessa deebitee, achumaanis kaate; inni immoo waan nyaattu akka kennaniif abboome. ⁵⁶ Abbaan isheetii fi haati ishee gamadaniif of wallaalan; Yesus garuu, waan ta'e eenyutti illee akka hin himne isaan dhowwe*.

*51 9:28

*52 7:13

*54 7:14

*56 5:14; Mar 7:36

Ergamuu Bartoota Kudha Lamaanii

(Mat 10:5-15; Mar 6:7-13)

9 ¹ Yesus bartoota kudha lamaan walitti waamee, Seexanoota haa baasaniif dhukkubsatootas haa fayyisaniif, humnaa fi aboo isaaniif kenne. ² Mootummaa Waaqayyoo haa labsaniif kan dhukkubsatanis haa fayyisaniif isaan erge. ³ Inni isaaniin, "Karaadhaaf homaa hin fudhatinaa, ulee qabannaa yookiis korojoo, nyaata yookiis horii, qomee lama illee hin baatinaa! ⁴ Hamma iddoo sanaa adeemtanitti, manuma itti lixxan taa'aa! ⁵ Mandara warra isin hin simannee

keessaa ba'aa; yommuu baatan immoo isaanitti dhugaa ba'uuf awwaara mandara sanaa miilla keessan irraa dhadha'adhaa!" jedhe*. ⁶ Bartoonnis ka'anii gandaa gara gandaatti darbanii, iddoo hundumaatti wangeela lallaban; kan dhukkubsatanis in fayyisan.

*3-5 10:4-11; HoE 13:51

Herodis Waa'ee Yesus Dhaga'ee Walli Wallaaluu Isaa

(Mat 14:1-12; Mar 6:14-29)

7 Herodis abbaan biyya Galiilaa, waan Yesus hojjetee fi dubbate hundumaa dhaga'ee, gargar baasee hubachuu dadhabe. Sababiin isaa immoo kaan Yohannis cuuphaatu du'aa ka'e jedhan; ⁸ kaan immoo Eliyaastu deebi'ee mul'ate, warri biraa immoo raajota warra durii keessaa tokkotu ka'e, jedhu turan*. ⁹ Herodis, "Ani Yohannisin mataa isaa mursiiseen ture, egaa namichi inni ani waa'ee isaatiif dubbii akkasii dhaga'u kun eenyu inni?" jedhee gaafate; innoo Yesusin arguu in yaala ture*.

*7-8 9:19; Mat 16:14; Mar 8:28

*9 23:8

Yesus Namoota Kuma Shan Nyaachisuu Isaa

(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Yoh 6:1-14)

10 Ergamoonnis deebi'anii, waanuma hojjetan hundumaa Yesusitti himan; inni immoo isaan fudhatee, karaa mandara Betsayidaa jedhamu tokkoo qoofniitti ba'e. ¹¹ Namoonnis gara kam akka dhage yommuu dhaga'an, duukaa bu'an; inni isaan simatee, waa'ee mootummaa Waaqayyoo isaanitti hime; warra fayyuun isaaniif barbaachises fayyise.

12 Aduun yommuu gad sokkite, bartoonni kudha lamaan gara isaa dhufanii, "Namoonni kun gara gandenii fi manneen nutti aanan kana dhaqanii, lafa bultiitti fi waan nyaataa akka barbaadataniiif gad dhiisi; iddoo nuyi jirru kun lafa onaa dha" jedhaniin. ¹³ Inni immoo, "Isin ofii keessanii waan isaan nyaatan kennaafi!" isaaniin jedhe. Bartoonni immoo, "Yoo dhaqnee namoota kana hundumaaf nyaata binne malee, kan nuyi qabnu buddeena shanii fi qurxummii lama duwwaa dha" jedhan. ¹⁴ Namoonni achitti argaman dhiironni

duwwaan iyyuu kuma shan ga'u turan; inni garuu bartoota isaatiin, "Shantama shantamaan hirtanii kutataan teessisaa!" jedhe.

15 Isaan akka inni abboometti hunda isaanii teessisan. ¹⁶ Inni yommuu buddeena shananii fi qurxummii lamaan fuudhee, gara waaqaatti ol ilaalee eebbisee, cabsees jaraaf haa dhi'eessaniif, bartoota isaatti kekkenne. ¹⁷ Hundumti isaanii nyaatanii quufan; bartoonni immoo hurraa hafe walitti qabani gundoo kudha lama guutan*.

*13-17 2Mot 4:42-44

Phexros Waa'ee Yesus Dhugaa Ba'uu Isaa

(Mat 16:13-19; Mar 8:27-29)

18 Gaaf tokko Yesus kophaa isaa utuu kadhatuu, bartoonni isaa isatti dhi'oo turan; inni immoo, "Namoonni kun eenyu anaan jedhu?" jedhee bartoota isaa gaafate. ¹⁹ Isaanis, "Yohannis cuuphaa dha siin jedhu, kaan Eliyaas raajicha siin jedhu, kaan immoo raajota durii keessaa tokko siin jedhu" jedhanii deebisaniif*. ²⁰ Inni immoo, "Isinoo, eenyu anaan jettu?" jedhee gaafate; Phexros, "Ati Masihihi Waaqayyoo ti" jedhee deebise*.

*19 9:7-8; Mat 14:1-2; Mar 6:14-15

*20 Yoh 6:68-69

Yesus Waa'ee Dhiphina Isaatii Fi Du'a Isaa Dubbachuu Isaa

(Mat 16:20-28; Mar 8:30-9:1)

21 Yesus yommuu, "Kana eenyutti iyyuu hin himinaa!" jedhee jabeessee isaan abboome. ²² Kana irratti, "Ilmi namaa maanguddootaa fi luboota warra angafootaatiin, barsiisota seeraatiinis guddaa dhiphachuunii fi raawwatee tuffatamuun, du'atti kennamuun in ta'a; guyyaa sadaffaatti immoo du'aa in ka'a" jedhee isaaniiti in hime*.

*22 17:25; 18:32-33

23 Hunduma isaaniitiinis, "Eenyu illee na duukaa bu'uu yoo fedhe, waa'ee ofii isaa dhiisee fannoo isaa baatee, yeroo hundaa ana duukaa haa bu'u". ²⁴ Namni jireenya isaa oolfachuu yoo barbaade, jireenyi isaa duraa in fudhatama; garuu anaaf jedhee jireenya isaa kan kennu, isa oolfata*. ²⁵ Egaa namni biyya lafaa guutummaatti buufatee, lubbuu isaatti yoo

tokkotti galtanii yoo isin siman, waan isiniif dhi'aate nyaadhaa*! ⁹ Dhukkub-sataa achi keessaa fayyisaa, saba achi jiraniinis, 'Mootummaan Waaqayyoo isinitti dhi'aateera' jedhaa! ¹⁰ Mandara tokkotti galtanii, yoo isin simuu didan garuu, gara karaatti achi ba'aa; ¹¹ 'Aw-waara mandara keessan keessaa miilla keenyatti qabate illee of irraa in dha-dhoofna; garuu mootummaan Waaqay-yoo akka dhi'aate beekaa!' jedhaan*.

¹² Guyyaa sanatti firdiin warra Sodoom kan mandara kanaa irra akka salphatu isinittan hima" jedhe*.

³ Mat 10:16

⁴ 9:3; 22:35; 2Mot 4:29

⁷ 9:4; 1Qor 9:14; 1Xim 5:18

⁸ 1Qor 10:27

¹¹ HoE 13:51; 18:6

¹² Uma 19:24-28; Mat 10:15; 11:24

Mandaroota Hin Amanne

(Mat 11:20-24)

13 Yesus itti fufee, "Siif wayyoo yaa Koraaziin, siif wayyoo yaa Betsa-yidaa, hojiin humna Waaqayyoo isin keessatti godhame, utuu Xiirsoosii fi Sidoonaa keessatti godhameera ta'ee, sabni isaan keessa jiraatu silaa yowwana, uffata gaddaa uffatee, daaraa keessas taa'ee, geddarannaa yaada garaa isaa in mul'isa ture*." ¹⁴ Egaa, guyyaa sanatti isin irra kan caalu Xiirsoosii fi Sidooniif firdiin in salphata. ¹⁵ Ati immoo yaa Qifirnaahom, hamma waaqaatti ol ol kaafamuu barbaaddee? Badduu baasa iyyuu gara lafa jalaatti gad in darbatamta" jedhe*.

¹³ Isa 23:1-18; His 26:1-28:26; Yoe 3:4-8; Amo 1:9-10; Zak 9:2-4

¹⁵ Isa 14:13-15

16 Bartoota isaatiin immoo, "Namni isin dhaga'u, ana dhaga'a; namni isin dhaga'uu didu, ana dhaga'uu dida, namni ana dhaga'uu didus, isa na erge dhaga'uu dida" jedhe*.

¹⁶ 9:48; Mat 10:40; Mar 9:37;

Yoh 5:23; 13:20; 15:23

Jarreen Torbaatamii Lamaan Lafa Dhaqanii Deebi'uu Isaanii

17 Jarreen torbaatamii lamaanis⁵ guddaa gammadaa deebi'anii dhufanii, "Yaa gooftaa, maqaa keetiin yommuu isaan abboomne, hafuuronni hamoonni

iyyuu nuuf abboomaman" jedhaniin*. ¹⁸ Yesus immoo deebisee, "Seexanni akka bakakkaa waaqa keessaa bu'uutti, utuu inni kufuun arge*." ¹⁹ Ani, kunoo, mar'ataa irra, torbaanqabaa irra, aango diinaa hundumaa irras ejjechuu akka dandeessaniif, gooftummaa isiniif kenneera; homtinuus isin hin miidhu*. ²⁰ Haa ta'u iyyuu malee, hafuuronni hamoonni isiniif abboomamuu isaanitti hin gammadinaa; maqaan keessan waaqa irratti waan caafameef, guddisaa gammadaa malee" isaniin jedhe*.

¹⁷ Mar 16:17

¹⁸ Yoh 12:31; Mul 12:8-9; Isa 14:12

¹⁹ Mar 16:18; HoE 28:6; Far 91:13

²⁰ Mat 7:22; Filp 4:3; Mul 3:5; 20:12

Yesus Gammaduu Isaa

(Mat 11:25-27; 13:16-17)

21 Yeroo sanatti Yesus hafuura qulqulluutti gammadee, "Yaa abbaa, gooftaa waaqaatii fi lafaa, isa kana warra ogeessotaa fi hubattoota jalaa dhoksatee, wallaalotatti waan mul'ifteef sin jajadha; eyyee, yaa abbaa isa kanatti gammaddeetta" jedhe*. ²² Itti fufee namoota achi turanitti, "Abbaan koo waan hundumaa dabarsee anatti kenneera. Abbaa isaa duwwaatu beeka malee, ilmi eenyu-akka ta'e kan beeku hin jiru; ilma isaatii fi warra ilmi isaa itti mul'isuu barbaadetu abbaa beeka malee, abbaan eenyu-akka ta'e kan beekus hin jiru" jedhee dubbate*. ²³ Kana booddee immoo gara bartoota isaatti garagalee kophaatti, "Iji waan isin amma argitan kana argu ayyaantuu dha*." ²⁴ Raajonnii fi mootonni baay'een isa isin argitan kana arguu akka kajeelan akka hin argin hafanis, waan isin dhageessanis dhaga'uu akka kajeelan, akka hin dhaga' in hafanis, isinittan hima" ittiin jedhe*.

²¹ 1Qor 1:26-28

²² Yoh 3:35; 10:15

²³ Mat 13:16

²⁴ 1Phe 1:10

Fakkeenya Namicha Samaariyaa

25 Kunoo, barsiisaan seeraa tokko ka'ee, Yesusin qoruudhaaf, "Yaa barsiisaa, jireenya bara baratti galuudhaaf maal gochuutu anaaf ta'a?" jedhee gaafate*. ²⁶ Yesus immoo deebisee,

"Seera keessatti maaltu caafamee jira? Namootaaf attamitti dubbifta?" jedhee isuma gaafate. ²⁷ Kana irratti namichi, "Garaa kee guutuudhaan jireenya kee guutuudhaan, humna kee guutuudhaan, yaada kee guutuudhaanis Waaqayyoo kee gooftichaa jaallachuutu siif ta'a; namas akka ofii keetiitti jaallachuun siif in ta'a" jedhee deebise*. ²⁸ Yesus immoo, "Deebiin kee qajeelaa dha, atis in jiraata kana raawwadhu!" jedheen*.

²⁵ 18:18-20; Mat 22:35; 19:16; Mar 10:17

²⁷ Lew 19:18; Kes 6:5

²⁸ Lew 18:5; Rom 10:5

²⁵⁻²⁸ Mat 22:35-40; Mar 12:28-40

29 Barsiisichi seeraa garuu, nama qajeelaa of gochuu barbaadee, "Nama isa kam?" jedhee Yesusin gaafate.

³⁰ Yesus immoo deebiseefii, "Namni tokko Yerusaleemii gara Yerikootti utuu gad bu'uu, warra saamtuu afaan bu'e; uffata isaas isa irraa baafatanii, erga reebanii isa butuchanii, du'aa fi jireenya gidduutti isa dhiisanii adeeman. ³¹ Lubni tokko karaa sana utuu darbuu, namicha yommuu lafatti arge irraa goree darbe. ³² Akkasumas namni gosa Lewwii tokko, iddoo sana dhufee yommuu isa arge, irraa goree darbe. ³³ Namni Samaariyaa tokko garuu, utuu karaa adeemuu achi ga'ee, yommuu isa arge in oo'eef*." ³⁴ Itti dhi'aatees, madaa isaa dibataan mucuceessee, daadhii wayniis itti naqee erga hidheefii, horii ofii isaatii yaabee adeemaa ture irra teessisee, mana buufata keessummaatti isa geesse; achittis isa gargaare. ³⁵ Borumtaas meetii lama fuudhee, isa buufata keessummaa sana eegutti kennee, "Hadaraa ittiin wal'aani; kana irra caalaa yoo baafes, yommuun deebi'u siifan kenna" ittiin jedhe" jedhe.

³³ 17:16; Yoh 4:9; 8:48

36 Yesus itti fufee, "Egaa jarreen sadan kana keessaa, isa kamtu namicha warra saamtuu afaan bu'e kana akka ofii isaatiitti ilaale sitti fakkaata?" jedhee gaafate. ³⁷ Barsiisaan seeraa sun immoo deebisee "Isa oo'eef" jedhe; Yesus immoo, "Atis dhaqii, akkasuma godhi!" ittiin jedhe.

Yesus Mana Maartaa Fi Maariyaamitti Simatamuu Isaa

38 Yesus bartoota isaa wajjin adeemsa isaa itti fufee, gara ganda

tokkoo yommuu dhufe, dubartiin Maartaa jedhamtu mana isheetti isa simte*. ³⁹ Isheen obboleettii Maariyaam jedhamtu, tokko qabdi; Maariyaam kun miilla gooftichaa jala teessee, dubbii isaa dhaggeeffachaa turte. ⁴⁰ Maartaan hojii mana keessaatti qabamtee waan kurkurtuuf, gara isaatti baatee, "Yaa gooftaa obboleettiin koo kophaa akkan hojjedhuuf isa na dhiifteef anaaf hin yaadduu ree? Egaa akka na gargaartuuf itti naa himi kaa!" jette. ⁴¹ Gooftaan garuu deebiseefii, "Yaa Maartaa, yaa Maartaa, ati in yaaddofta, waan baay'eettis hammaacamta. ⁴² Kan barbaachisu waan tokkicha, Maariyaam qooda gaarii isa ishee duraa hin fudhatamne sana fo'atte" jedhe*.

³⁸ Yoh 11:1; 12:2-3

⁴² Mat 6:33

Waa'ee Kadhataa Barsiisuu Isaa

(Mat 6:9-15; 7:7-11)

11 ¹ Yesus iddoo tokkotti in kadhata ture; kadhannaa isaa erga dhaabee booddee, bartoota isaa keessaa tokko, "Yaa gooftaa, Yohannis bartoota isaa akkuma barsiise kadhachuu nu barsiisi!" jedheen*. ² Kana irratti inni, "Yommuu kadhattan akka kanatti fufee jirutti kadhadaa!"

'Yaa abbaa, [yaa isa waaqa irra jirtu abbaa keenyaa!]

Maqaan kee haa qulqullaa'u!

Mootummaan kee haa dhufu

[jaalalli kee waaqa irratti akka ta'u]

akkasuma immoo lafa irratti haa ta'u!]

³ Soora har'aa bor nu barbaachisu guyyuma guyyaan nuuf kenni!

⁴ Cubbuu keenyas nuuf dhiisi, nus immoo warra nu yakkan hundumaaf in dhiifna;

qoramattis nu hin galchin,

[hamaa nu oolchi malee]

jedhaa!"

jedhee isaan barsiise.

⁷ 5:33

5 Yesus yommuu bartoota isaatiin, "Isin keessaa tokko fira yoo qabaate, firri isaa sun immoo halkan walakkaa gara isaa dhaqee, 'Yaa hiriya ko buddeena sadii anaaf liqeessi. ⁶ Firri koo tokko karaa utuu adeemuu, ammuu kana mana kootti gorraan, waanan

⁵ Luq 10:17 "Torbaatamii lama" yookiis "Torbaatama".

dhi'eessuuf dhabe' in jedhaan. ⁷Hiriyaa isaa sun immoo mana keessaa, 'Obboleessa ko ana hin dhamaasin, balballi cufameera, ijoolleen koos anaa wajjin siree irra jiru, rafaniirus, ani immoo danda'ee ka'ee siif hin kennu' in jedhaan ture. ⁸Isinittan hima, firummaa isaa ilaalee ka'ee yoo buddeenicha kennuufii baate iyyuu waan inni deddeebisee ija jabaatee kadhateef, ka'ee kan isa barbaachise in kennaaf" jedhe*. ^{*8 18:5}

⁹"Egaa isinittan hima, kadhadaa isiniif in kennamaa, barbaadaa in argatuu, balbala rukutaa isiniif in banama. ¹⁰Kan kadhatu hundinuu in fudhata, kan barbaadus in argata, balbala kan rukutuufis in banama*. ¹¹Isin keessaa abbaa kan ta'e, ilmi isaa [buddeena yoo kadhate, isa inni kadhate dhowwatee, dhagaa kennaafii ree?] Qurxummii yoo kadhate, qurxummii isa inni kadhate dhowwatee, bofa kan kennuuf jiraa ree? ¹²Yookiis ilmi isaa hanqaaquu yoo kadhate, torbaanqabaa in kennaafii ree? ¹³Egaa isin hamoota taatanii utuu jirtanii, ijoollee keessaniif kennaa gaarii kennuu erga beektanii, abbaan keessan inni waaqa irraa immoo, hammam isin caalaa warra isa kadhataaniif hafuura qulqulluu kenna!" jedhe. ^{*10 13:25}

Yesus Humna Maaliitiin Hafuurota Hamoota Akka Baasu

(Mat 12:22-30; Mar 3:20-27)

¹⁴Yesus hafuura, isa nama tokko arraba hidhee ture baase. Erga hafuuriichi hamaan keessaa ba'ees, namichi arrabni isaa hidhamee ture dubbachuu jalqabe; namoonnis guddaa dinqisiifatan. ¹⁵Jara keessaa kaan garuu, "Inni humna Bi'el Zebul angafa Seexanootaatiin hafuurota hamoota baasa" jedhan*.

^{*15 Mat 9:34; 10:25}

¹⁶Warri kaan immoo isa qoruu-dhaaf milikkita waaqa irraa akka isaan argisiisuuf gaafatan*. ¹⁷Inni garuu waan isaan yaadan yommuu beeke, "Biyya kam illee taanaan tokkummaan isaa yoo gargar cabee, mootummaan isaa dhaabatee hin turu; maatiin tokko wal didee yoo gargar ba'e, manni sun in diigama. ¹⁸Egaa Seexanni Seexana irratti yoo ka'e, mootummaan isaa

attamitti dhaabachuu danda'a? Kana jechuun koos isin, 'Humna Bi'el Zebuliin hafuurota hamoota baasa' waan anaan jettaniif. ¹⁹Yoo ani humna Bi'el Zebuliin hafuurota hamoota baase, ijoolleen keessan immoo maaliin baasu? Kanaaf ijoolleedhumti keessan isinitti in farachiisu. ²⁰Ani garuu humna Waaqayyootiin hafuurota hamoota kaanan baasu erga ta'ee, mootummaan Waaqayyoo isin irratti dhufeera. ²¹Namni jabaan mi'a lolaa qabu hundumaa qopheeffatee mana isaa yommuu eeggatu, qabeenyi isaa hundinuu nagaatti eegamaaf. ²²Garuu namni isa irra jabaatu itti dhufee, yoo isa mo'e, mi'a lolaa inni amanate hundumaa isa irraa in fudhata, galees boojuu isaa in hirmaata*. ²³Eenyu illee gara koo yoo ta'uu dhaabaate mormituu koo ti; akkasumas na gargaaree kan walitti hin qabne, in bittimsa" jedheen*.

^{*16 Mat 12:38; 16:1; Mar 8:11}

^{*22 Qol 2:15; 1Yoh 4:4}

^{*23 9:50; Mar 9:40}

Hafuurri Hamaan Ba'ee Deebi'uu Isaa

(Mat 12:43-45)

²⁴"Hafuurri hamaan nama keessaa yommuu ba'u, iddoo itti aara galfatu barbaaduuf, lafa bishaan hin jirre keessa deddeebi'a; iddoo barbaadatees yommuu dhabu, 'Mana koo isan keessaa ba'ettan deebi'ee gala' jedha. ²⁵Yommuu deebi'ee dhufus, manicha haramee qopheeffamee argata. ²⁶Kana booddees dhaqee hafuurota torba kan isa irra hammaatan ofitti dabalee in dhufa; isaanis manichatti galanii keessa taa'u. Jireenyi manicha sanaa inni gara booddee isa duraa irra kan itti hammaatu in ta'a" jedhe*.

^{*26 Yoh 5:14; 1Ibr 6:4-6; 2Phe 2:20}

Gammachuu Isa Dhugaa

²⁷Yesus utuu kana dubbachaa jiruu, namoota achi turan keessaa, dubbartiin tokko sagalee ishee dhageessiftee, "Gadameessi si baatee fi harmi ati hoote haa gammadan!" jette*. ²⁸Inni garuu deebiseefii, "Keessumatti immoo dubbii Waaqayyoo dhaga'anii kan raawwatan haa gammadan!" jedheen*.

^{*27 1:28, 42, 48}

^{*28 8:15; Yaq 1:22-25}

Milikkita Gaafachuu Namootaa

(Mat 12:38-42; Mar 8:11-13)

²⁹Namoonni baay'atanii gara isaatti yommuu dacha'an, Yesus, "Dhaloonni kun dhaloota hamaa dha, milikkita barbaada, garuu milikkita Yoonaas raajichaa irraa kan hafe milikkinni biraa hin kennamuuf*. ³⁰Yoonaas warra Nanawweetiif milikkita akka ta'e akkasumas ilmi namaa dhaloota si'anaatiif milikkita in ta'a*. ³¹Mootuun biyya gara mirgaa guyyaa firdiitti dhaloota si'anaa kanaa wajjin kaatee in mul'atti, ittis in farachiifti. Isheen ogummaa Solomoon dhaqgeeffachuudhaaf biyya faqoodhaa dhufteetti; amma garuu, kunoo Solomoon irra kan caalu as jira*. ³²Namoonni Nanawwee guyyaa firdiitti dhaloota si'anaa wajjin ka'anii in dhi'aatu, ittis in farachiisu. Isaanis lallaba Yoonaas raajichaa dhaga'anii, yaada garaa isaanii geddarataniiru; amma garuu kunoo, Yoonaas irra kan caalu as jira" isaaniiin jedhe*.

^{*29 Mat 16:4; Mar 8:12; 1Qor 1:22}

^{*30 Yon 3:4}

^{*31 1Mot 10:1-10; 2Sen 9:1-12}

^{*32 Yon 3:5}

Ibsaa Dhagnaa

(Mat 5:15; 6:22-23)

³³"Homtinuu ibsaa qabsiisee, boolla keessa yookiis guuboo jala hin kaa'u; warri mana sanatti ol galan ificha akka arganiif, baattuu ibsaa irra kaa'u malee*. ³⁴Iji kee ibsaa dhagna keetii ti; iji kee fayyaa yoo ta'e, dhagni kee hundinuu ifaa in ta'a; garuu iji kee dhukkubsataa yoo ta'e, dhagni kee dukkanaa'aa ta'a. ³⁵Kanaafis ifni si keessa jiru dukkana akka hin taaneef ceggadhu! ³⁶Egaa dhagni kee guutummaatti ibsaa erga argatee, kutaa dukkanaa'aa tokko illees hin qabu erga ta'ee, akkuma ibsaan qara isaatiin siif ibsutti dhagni kee guutummaatti ifaa in ta'a" jedhe.

^{*33 8:16; Mat 5:15; Mar 4:21}

Fariisotaa Fi Barsiisota Seeraatiif Boo'uu Isaa

(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40;

Luq 20:45-47)

³⁷Yesus dubbicha afaanii yommuu fixe, Fariisichi tokko nyaataaf

mana isaatti isa waame. Inni yommuu ol galee maaddiitti taa'e*. ³⁸Fariisichi sun Yesus akka amala isaaniitti utuu harka hin dhiqatin nyaatatti akka dhi'aate, yommuu arge in dinqifate*. ³⁹Gooftaan garuu, "Yaa Fariisota nana, kubbayyaadhaa fi waciitti duuba duuba isaa in qulleessitu, garuu keessi keessan sassataa fi hammeenyaa guutuu dha. ⁴⁰Isin gowwota nana, duuba isaa isa uumetu keessa isaas immoo uume mitii ree? ⁴¹Qodicha keessa isa jiru hiyyeessaaf kennaa, kanaa achi hundumti isaa qulqulluu isiniif ta'a. ⁴²Garuu Fariisota nana isiniif wayyoo, kan baala kefoo, kan inchilaalaa kan raafuus kudhan keessaa tokko Waaqayyoo in kennitu, garuu namaaf dhimmuu akkasumas jaalala Waaqayyoo in dhiiftu. Kudhan keessaa tokko baasuu utuu hin dhiisin, isa kanas immoo raawwachuun isiniif ta'a ture*. ⁴³Fariisota nana isiniif wayyoo, mana sagadaa keessaa taa'umsa olaanu in jaallattu, gabaattis gugguufanii nagaa akka isin gaafatan in feetu. ⁴⁴Isiniif wayyoo, isin akka awwaala lafti isaa hin beekamnee ti, namni utuu hin hubatin irra adeemee of xureessa" jedheen.

^{*37 7:36; 14:1}

^{*38 Mat 15:2}

^{*42 Lew 27:30}

⁴⁵Barsiisota seeraa keessaa tokko, "Yaa barsiisaa, dubbii kana hundumaa yommuu dubbattu nus immoo tuquu kee ti" jedheen. ⁴⁶Deebisee Yesus, "Yaa barsiisota seeraa nana isiniifis wayyoo, ba'aa ulfaataa dugda namaatti feetu, ofii keessanii garuu quba iyyuu itti hin buufatan. ⁴⁷Isiniif wayyoo, raajota warra abboonni keessan ajjeesaniif isin immoo awwaala ijaartu*. ⁴⁸Isin ofii keessanii kan abboonni keessan hojjetan dhugaa itti baatan, ittis walii galtan; isaan raajota ajjeesan, isin immoo warra du'an sanaaf awwaala ijaartu. ⁴⁹Waaqayyoo ogummaa isaatiin akkuma dubbate, 'Raajotaa fi ergamoota isaanittan erga; kan ergaman keessaa kaan in ajjeesu kaanis in ari'atu' jedhe. ⁵⁰Kunis immoo dhiigni raajota hundumaa inni uumama biyya lafaatii jalqabee dhangala'e dhaloota si'anaa irraa akka barbaadamuuf. ⁵¹Dhiiga Abeelii jalqabee hamma dhiiga Zakaariyaas isa

iddoo aarsaa fi balbala mana qulqul-lummaa gidduutti harka namaatti du'eetti, dhugumaan isinittan hima, dhiigni isaanii dhaloota kana irraa in barbaadama*.

*47 HoE 7:52

*51 Uma 4:8; 2Sen 24:20-21

52 "Barsiisota seeraa nana isiniif wayyoo, banaa balbala beekumsaa namoota duraa fuutaniittu; ofii keessanii banattanii ol hin galle, warra ol galuu barbaadan immoo akka hin galleef dhowwitaniittu" jedhe. ⁵³ Yesus yommuu achii adeeme, barsiisonni seeraa Fariisonnis itti aaranii, waan baay'ee irratti isa dubbachiisuu yaalan. ⁵⁴ Kana gochuun isaanii immoo riphaniid dubbii afaanii fuudhuu-dhaaf ture*.

*54 20:20; Yoh 8:6

Of Arguu Dhabuu Irraa Of Eeggachiisuu Isaa

12 ¹ Namoonni hamma wal irra ej-jetanitti kumaatama baay'ee ta'anii, yeroo walitti qabamanitti, Yesus duraan dursee bartoota isaatiin, "Raacitii warra Fariisotaa irraa, kana jechuun koos 'Of arguu dhabuu isaanii irraa' of eeggadhaa*." ² Waan haguugamee jiru hundinuu in mul'ifama, waan dhoksaatti eegamaa jirus in beeksifama*. ³ Kanaafis waan isin dukkana keessatti dubbattan, ifa guyyaatti ba'ee in dhaga'ama; mana cufamaa keessatti gurra namaatti kan hasaafan, iddoo ol jedhaa irratti lallabamee in dhageessifama" jedhe.

*1 Mat 16:6; Mar 8:15

*2 8:17; Mat 10:26; Mar 4:22

Sodaachuun Kan Namaaf Ta'u (Mat 10:28-31)

4 Itti fufees, "Yaa firoota ko, ani isinittan hima, isin ajjeesani is booddee isa irra kan hammaatu waan godhan warra hin qabne hin sodaatinaa. ⁵ Sodaachuun kan isiniif ta'u isinittan mul'isa; erga ajjeesee booddee adaba bara baraatiif qililleetti darbachuudhaaf aboo isa qabu sodadhaa; eyyee, isinittan hima isa sodadhaa! ⁶ Simbirroonni shan akka saantiima lamaatti in gurguramu mitii? Garuu isaan keessaa tokko iyyuu Waaqayyo duratti kan dagatamu hin jiru. ⁷ Rifeensi mataa keessanii hundi-

nuu iyyuu lakkaa'amaa dha; kanaafis hin sodaatinaa, isinoo simbirroota baay'ee irra guddaa in caaltu*.

*7 21:18; HoE 27:34

Kristosin Amanachuu Yookiis Ganuu

(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 "Ani isinittan hima, eenyu illee namoota duratti eenyu akkan ta'e dhugaa ba'ee yoo mul'ise, anis ilmi namaa ergamoota Waaqayyoo duratti akkasuma dhugaa nan ba'aaf. ⁹ Garuu namoota duratti kan na ganu, ergamoota Waaqayyoo duratti in ganama*. ¹⁰ Ittiin mormee ilma namaa irratti waa kan dubbatu hundinuu, dhiifama in argata; hafuura qulqulluu salphisee kan arrabsu garuu dhiifama hin argatu*.

11 "Mana sagadaatti yookiis abboota biyyaatti, yookiis warra biyya seerratanitti yoo isin geessan, attamitti falmanna? Yookiis maal jenna? jettanii hin yaadda'inaa! ¹² Yeroodhuma sanatti maal jechuun akka isiniif ta'u, hafuuri qulqulluun isin in barsiisa" jedhe*.

*9 9:26

*10 Mat 12:32; 3:29

*11-12 21:12-15; Mar 13:11

Fakkeenya Soorressicha Gowwaa

13 Tuuta jaraa keessaa namni tokko, "Yaa barsiisaa, dhaala abbaan keenya nuuf dhiisee du'e, anaaf haa hiruuf obboleessa kootti anaaf himi!" jedheen. ¹⁴ Yesus immoo deebiseefii, "Namicha nana, eenyutu isin lamaan gidduutti abbaa firdii ta'uutti yookiis dhaala hir'uutti na fo'e?" jedhe*. ¹⁵ Kanatti fufee hunduma isaaniitiin, "Ilaalladhaa, sassata hundumaattiis of eeggadhaa! Jireenyi eenyuu illee baay'ina qabeenya isaa irra hin dhaabatu" jedhe*. ¹⁶ Kana booddee Yesus fakkeenya kana isaanitti himce, "Kunoo, namni soorressi, midhaan isaa baay'isee toleef tokko ture. ¹⁷ Inni, 'Midhaan koo lafan itti galfadhu hin qabu'o maal godhu?' jedhee of gaafate. ¹⁸ 'Akkasan godha, gombisaa koo hundumaa jigsee, midhaan koo hundumaa mi'a biraas akkan itti naqadhutti gudidisee nan ijaara. ¹⁹ Ofiinis, yaa namummaa ko, waggaa baay'eedhaaf kan si

ga'u waan gaarii hundumaa lafaa qabda; amma egaa dhimma hin qabaatin, taa'ii, nyaadhuu, dhugii, gammadis!' nan jedhaan. ²⁰ Waaqayyo garuu 'Yaa gowwaa, edana lubbuu kee si duraa fudhachuuf jiru; egaa kan ati qopheesite kun hundinuu eenyuuf ta'a ree?' ittiin jedhe. ²¹ Namni badhaadhummaa ofii isaatiif tuullatee, Waaqayyo biratti immoo badhaadhaa hin ta'in, kunoo, akkas in ta'a" jedhe*.

*14 Bau 2:14; HoE 7:27

*15 1Xim 6:9-10

*21 Mat 6:20; 1Xim 6:17-19

Hin Yaadda'inaa

(Mat 6:25-34)

22 Ergasii Yesus bartoota isaatiin, "Kanaafis isinittan hima jireenya keessaniif waan nyaattaniif, yookiis dhagna keessanitti waan uffattaniif hin yaadda'inaa! ²³ Jireenyi nyaata irra guddaa in caala, dhagnis uffata irra guddaa in caala. ²⁴ Qurruu ilaalaa, hin facaasan, hin haamanis; gombisaa hin qaban, gumbiis, garuu Waaqayyo isaan in soora; isin immoo allaattii irra guddaa in caaltu*. ²⁵ Isin keessaa namni tokko hammam yaadda'u illee, bara jireenya isaatiitti yeroo gabaabaa* kan dabalachuun danda'u jiraa ree? ²⁶ Egaa waan xinnoo akkasii iyyuu godhachuu erga hin dandeenyee, isa kaaniif maaliif yaaddoftu ree? ²⁷ Daraaronni bakkee attamitti akka biqilanii guddatan ilaalaa! Hin soqan hin fo'anis; haa ta'u iyyuu malee, Solomoon mootichi inni ulfina guddaa qaba ture illee, isaan keessaa hamma isa tokkoo akka hin uffatin isinittan hima*. ²⁸ Egaa Waaqayyo biqiltuu har'a bakkeetti argamee, bor ibiddatti nam'utti akkana bareechee itti uffisa erga ta'ee, isinitti immoo hammam caalchisee haa uffisu ree! Isin warra amantiin itti hir'atee dha malee. ²⁹ Isinoo, yaada keessan waan nyaattanii fi waan dhugdan barbaaduutti hin hidhinaa! Yaaddoodhaanis hin dhi-phatinaa! ³⁰ Warri biyya lafaa irraa Waaqayyoon hin beekne hundinuu, yaada isaanii isaan kanatti hidhanii jiru; soora kana argachuun akka isin barbaachisu abbaan keessan in beeka. ³¹ Duraan dur-sitanii yaada keessan mootummaa isaa barbaaduutti hidhaa! Kana malees kan

barbaachisu hundinuu immoo isiniif in kennama" jedhe.

*24 Far 147:9

*27 1Mot 10:4-7; 2Sen 9:3-6

Badhaadhummaa Waaqa Irraa

(Mat 6:19-21)

32 Yesus itti dabalee, "Isin yaa warra karra xinnayyoo nana! Kana keessaa hin sodaatinaa; abbaan keessan mootummaa isaa isiniif kennuu jaallateera*. ³³ Qabeenya keessan gurguraa, warra dhabaniifis gargaarsa kennaa! Korjoo hin moofofne, badhaadhummaa dhuma hin qabnes waaqa irratti iddoo hattuun hin hannetti, biliinis hin balleessinetti walitti qabadhaa*! ³⁴ Garaan keessan lafa badhaadhummaan keessan jirutti hidhama" jedhe.

*32 22:29; Isa 41:14; Dan 7:27

*33 18:22; Mat 19:21; Mar 10:21

Hojjetoota Dammaqoo

(Mat 24:45-51)

35 Itti fufees, "Mudhiin keessan hidhatamaa, ibsaan keessanis ifaa haa ta'u*! ³⁶ Mana eegduu gooftaan isaanii hamaamota dhaqnaan yommuu dhufu akkuma inni balbala rukuteen isaaf banuudhaaf qophaa'anii, isa eegan fakkaadhaa*! ³⁷ Hojjetoonni gooftaan isaanii yommuu dhufu dammaqanii isaan argatu kun, attam gammadu! Dhuguman isinitti hima, gooftaan isaanii wayyaa isaa sassaabbatee, isaan teessisee, ofii isaatii dhaabatee isaan in nyaachisa*. ³⁸ Hamma halkan walakkaatti yookiis hamma iyya indaanqootti turee yoo dhufe iyyuu, dammaqanii warri inni isaan argatu sun attam haa gammadan. ³⁹ Kanas immoo yaadadhaa, abbaan manaa yeroo hattuun itti dhufu utuu beekke, qottee akka lixxuuf hin dhiisu ture*. ⁴⁰ Akkasuma ilmi namaa yeroo isin isa hin eegnetti waan dhufuuf, isinis immoo qophooftanii taa'uutu isin irra jira!" jedhe*.

*35 Bau 12:11; 1Phe 1:13

*36 Mar 13:34-36

*37 17:7-8; Yoh 13:4

*39 1Tas 5:2

*39-40 Mat 24:43-44

* Luq 12:25 "Yeroo gabaabaa" yookiis "Dhundhuma tokko hojjaa isaa irratti".

Hojjetoota Amanaman Yookiis Hin Amanamne

41 Yommu Phexros, "Yaa gooftaa, fakkeenya kana nu duwwaadhaaf dubbatta moo yookiis hundumaaf?" jedhee gaafate. 42 Gooftaan immoo deebiseefii, "Egaa hojjetaan amanamaanii fi ogeessi, gooftaan isaa naa'ota isaa warra kaaniif yeroodhaan nyaata isaan ga'u haa kennuuf, mana isaa irratti hojii adeemsiftuu godhatu, isa kam ree?" 43 Egaa hojjetaan kun gooftaan isaa dhufee akkanuma utuu hojjettu kan isa argu gammachuu qaba. 44 Dhuguman isiniin jedha, gooftaan isaa qabeenya isaa hundumaa irratti ajajuu isa godhata*. 45 Garuu hojjetaan sun yaada isaa keessatti, 'Gooftaan koo dhufuu in tura' jedhee dhiiraa fi dubartii warra isaa wajjin hojjetan reebuu, ofii isaatii immoo nyaachuu, dhuguu, machaa'uus yoo jalqabe, 46 gooftaan isaa guyyaa inni hin yaadatini fi yeroo inni itti hin maminitti in dhufa, mataa isaas in tarsiisa; guyyaa isa dhumaattis ga'aa warra hin amaninii in hiraaf. 47 Hojjetaan waan gooftaan isaa isa irraa barbaadu beeku, akka irraa barbaadame sanatti immoo hin qopheessine yookiis hin hojjenne kun, rukutaa baay'ee in rukutama*. 48 Waan irraa eeggatamu kan hin beekin garuu, kan isa rukuchiisu yoo hojjete iyyuu, rukutaa xinnoo in rukutama; nama baay'een itti kenname harkaa baay'etu barbaadama; nama hadaraa baay'een bira kaa'ame irraa kan caalu in gaafatu" jedhe.

*44 Mat 25:21,23

*47 Yaq 4:17

Namoonni Waa'ee Yesusiif Wal Diduu Isaanii (Mat 10:34-36)

49 Yesus, "Ani ibidda lafa irra buusudhaafan dhufe; ibiddichi utuu kaanan dura bobeeffameera ta'ee attaman hawwan ture. 50 Cuuphaan ani cuuphamuun ta'u tokko jira, hamma inni raawwatamuttis attaman dhiphadha laata*! 51 Biyya lafaa irratti nagaa buusudhaaf waanan dhufe isinitti fakkaataa? Waawuu, caalaatti wal diduu malee*. 52 Ammaa jalqabee maatiin mana tokkoo wal didu, shan yoo ta'an sadii warra lamaan didu, warri lamaanis warra sadan didu. 53 Abbaan ilma dida,

ilmis abbaa dida, haati intala diddi, intallis haadha diddi, amaatiin haadha manaa ilmaa diddi, haati manaa ilmaas amaatii diddi" jedhe*.

*50 Mar 10:38

*51 2:14

*53 Mik 7:6

Yeroo Ilaalanii Hubachuu (Mat 16:2-3)

54 Yesus ammoo tuuta jaraatti dubatee, "Karaa lixa-biiftuu duumesaa'aa yommuu dhufu, 'Bokkaatu rooba' jettu, in roobas. 55 Qilleensi gara mirgaa yommuu qilleensa'u immoo, 'Buluqatu dhufa' jettu, akkasuma ta'as. 56 Warra of hin arginee nana, bifa lafaa kan waaqaas ilaaltanii waan ta'u himuu in dandeessu, bara araaraa kana immoo attamitti hubachuu dadhabdan?"

Utuu Yaa'ii Hin Dhaqin Walii Galuu (Mat 5:25-26)

57 "Waan qajeelaan isa kam akka ta'e isinumti maaliif hin faraddan ree? 58 Fakkeenyaaf namni tokko gatii waan si irraa qabuuf abbaa firdii duratti si hadheessudhaaf yoo ka'e, amma illee karaa irra utuu jirtuu isaa wajjin walii galuudhaaf dhama'i! Kanaa achi gara abbaa firdiitti si harkifata, abbaan firdiis eegduu mana hidhaatti si kenna, inni immoo mana hidhaatti si galcha. 59 Kana booddees gatii sana keessaa saantiimni tokko illee utuu hin hafin hamma baafutti, matumaa mana hidhaa sana keessaa akka ati hin baane sittan hima" jedhe.

Yaada Garaa Geddarachuu

13 ¹ Yeroo sana jarreen tokko gara Yesus dhufanii, waa'ee Galiilota utuu isaan aarsaa dhi'eessanii, Philaaxos isaan ajjeesisee dhiiga isaanii dhiiga qalma isaanii wajjin waliin make itti himan. ² Yesus immoo deebisee, "Jarreen Galiilaa kun Galiilota warra kaan hundumaa irra kan caalu cubbamoota waan turaniif dhiphiinni akkasii isaan irra ga'e isinitti fakkaataa*? ³ Waawuu, ani isinittan hima, hundumti keessan yoo yaada garaa keessanii geddarachuu dhaabaattan akkuma kanatti in dhumtu. ⁴ Yookiis jarreen kudha saddeet bishaan Siilo'am

bukkeetti, masaraan dhagaa ol dheeraan jigee isaan fixe sun, saba Yerusaaalem jiraatan hundumaa irra caalaa kan yakkan isinitti fakkaataa ree? ⁵ Waawuu, ani isinittan hima, hundumti keessan yoo yaada garaa keessanii geddarachuu dhaabaattan, akkuma kanatti in dhumtu" isaaniin jedhe.

*2 Yoh 9:2

Fakkeenya Muka Ija Hin Qabnee

6 Kana irratti Yesus fakkeenya kana isaanitti hime; "Namni tokko muka harbuu maasii isaa keessa dhaabame tokko qaba ture; inni ija irraa barbaadachuu dhaqee homaa irraa dhabe*. ⁷ Yommu namicha isa maasii isaa eeguun, 'Ilaa waggoota sadiin muka kana irraa ija barbaaddachuudhaaf dhufe; garuu homaa irraa hin arganne; kanaaf muri, maaliif lafa balleessa?' jedheen. ⁸ Namichi sun garuu deebiseefii, 'Yaa gooftaa, mee waggaa kanaaf hamma ani naannoo isaa soqee xaa'oo itti naquutti haa taa'u*! ⁹ Bara eger tolee yoo ija godhateef ba'eessa; yoo dide garuu in murta' jedheen" jedhe.

*6 Mat 21:19; Mar 11:13

*8 2Phe 3:9

Yesus Guyyaa Sanbataatti Dubartii Goophoo Tokko Fayyisuu Isaa

10 Yesus guyyaa Sanbataatti mana sagadaa tokkotti in barsiisa ture. ¹¹ Kunnoos dubartiin hafuura hamaadhaan qabamtee, waggaa kudha saddeet dhukkubsatte tokko achi turte; isheen goophotee ol qajeeluu hin dandeenye. ¹² Yesus yommuu ishee arge, ofitti ishee waamee, "Dubartii nana, dhukkuba keettii hiikamteetta" jedhe. ¹³ Harka isaas ishee irra kaa'e; isheen achumaan ol qajeeltee dhaabatee, Waaqayyoo hooqubaa dhi'eessite. ¹⁴ Angafni mana sagadichaa garuu, Yesus guyyaa Sanbataatti fayyisuu isaa waan jibbeef, jarreen achi turaniin, "Guyyoonni ja'a hojii itti hojjechuun kan namaaf ta'u jiru; guyyoota sanatti kottaatii fayyifamaa malee, guyyaa Sanbataatti miti" jedhe*. ¹⁵ Kana boodde gooftichi angafichaan, "Isin of tuultuu nana, isin keessaa guyyaa Sanbataatti saawwa isaa yookiis harree isaa hidhaattii hiikee, bishaanitti kan

hin geessine eenyu inni? ¹⁶ Egaa dubartiin kunis, hafuurri hamaan waggaa kudha saddeet ishee hidhee kan ture, intalli Abrahaam, guyyaa Sanbataatti hiikamuun hin ta'uufii ree*?" jedhe. ¹⁷ Yommuu inni kana dubbate, warri isaan morman hundinuu in yeella'an; namoonni hundinuu waan dinqisiisaa inni hojjette hundumaatti in gammadan.

*14 Bau 20:9-10; Kes 5:13-14; Mat 12:10; Mar 3:2; Yoh 5:16

*16 19:9

Fakkeenya Ija Sanaaficaa Fi Fakkeenya Raacitii

(Mat 13:31-33; Mar 4:30-32)

18 Yommu Yesus, "Mootummaan Waaqayyoo maal fakkaata? Maalittanis isa fakkeessa?" jedhee gaafate. ¹⁹ "Mootummaan Waaqayyoo ija sanaaficaa namni fuudhee maasii isaa keessa buusee, inni immoo biqilee, guddatee mukas ta'ee, simbirroonni dhufanii damee isaa irratti mann'ee ijaarratan fakkaata" jedhe*.

20 Yesus ammas, "Mootummaa Waaqayyoo maalittan fakkeessa?" jedhee gaafate. ²¹ "Mootummaan Waaqayyoo raacitii dubartiin fuutee daakuu quunnaa sadiin maktee, raacitichis hunduma isaa bukeessu fakkaata" jedhe.

*19 His 17:23

Balbalicha Dhiphaa (Mat 7:13-14,21-23)

22 Yesus mandarootaa fi gandeen keessa darbe hundumaatti barsiisaa, gara Yerusaalemitti in adeema ture*. ²³ Namni tokko, "Yaa gooftaa, fayyuu kan jiran muraasa ta'u moo?" jedhee gaafate. ²⁴ Yesus garuu hunduma isaaniitiin, "Balbala isa dhiphaadhaan ol galuudhaaf wal dorgomaa, isinittan hima'o, namoonni baay'een kanaan ol galuudhaaf karaa barbaadu, garuu hin danda'an. ²⁵ Egaa abbaan manaa ka'ee balbalicha erga cufee, isin immoo ala dhaabattanii balbala rukutaa, 'Yaa gooftaa nuuf bani!' jettanii in waamtu; abbaan manichaa immoo, 'Ani isin hin beeku, lafa isin dhuftanis hin hubadhu' jedhee isiniif deebisa*. ²⁶ Achumaanis, 'Sii wajjin nyaanneerra dhugneerras, karaa irrattis nu barsiifteetta' jettanii in falmattu. ²⁷ Inni garuu, 'Ani isin hin

Soogidda Waa'ee Hin Baafne

(Mat 5:13; Mar 9:50)

34 Itti fufees, "Soogiddi waan ba'eessa, soogiddi garuu miyaa yoo of keessaa dhabe, maaliin deebi'ee miyeeffama ree? ³⁵Lafa coomsuudhaaf xaa'ootti dabaluudhaafis waa'ee hin baasu, bakkeetti in gatama malee; gura ittiin dhaga'u kan qabu haa dhaggeeffatu!" jedhe*.

*35 Mat 11:15; Mar 4:9

Fakkeenya Hoolaa Badee Argamee

(Mat 18:12-14)

15 ¹Al tokko warri qaraxa fuudhanii fi warri akka seeraatti hin jiraanne hundinuu dubbii isaa dhaga'uudhaaf, gara isaatti dhi'aatan. ²Fariisonnii fi barsiisonni seeraa garuu, "Namichi kun cubbamoona in simata isaanii wajjinis in nyaata" jedhanii Yesus irratti guunguman*. ³Kana irratti Yesus fakkeenya kana isaanitti hime; ⁴"Isin keessaa hoolaa dhibba kan qabu, dhibba sana keessaa hoolaan tokko yoo duraa bade, inni sagaltamii salganuu moggaatti dhiisee, ishee bade sana hamma argatutti barbaaduudhaaf kan hin dhaqne nama attamii ti ree*? ⁵Yommuu argatus gammadee gurmuu isaa irratti in baata*. ⁶Erga manatti galees firoota isaatii fi olloota isaa waamee, 'Hoolaa koo ishee na duraa badde waanan argadheef anaaf gammadaa!' in jedhaan. ⁷Akkuma kanatti warri waaqa irraa qajeeltota sagaltamii salgan warra yaada garaa isaanii geddarachuun isaan hin barbaachifne irra caalaa, cubbamaa yaada garaa isaa geddaratee gara Waaqayyoootti deebi'u tokkotti akka gammadan isinittan hima" jedhe.

*1-2 5:29-30; 19:3,7; Mat 9:11

*4 His 34:11; Luq 19:10

*5 Isa 40:11

Fakkeenya Meetii Badee Argamee

8 Itti dabalee immoo, "Dubartiin tokko meetii kudhan qabdi; kurnan sana keessaa tokko yoo bade, ibsa ibsitee mana ishee hartee, hamma argatutti dhimmitee in barbaaddi mitii ree? ⁹Yommuu argattus firoota isheetii fi olloota ishee waamtee, 'Meetii koo isa na duraa bade waanan argadheef anaaf gammadaa!' in jettiin. ¹⁰Akkuma

kanatti cubbamaan tokko yaada garaa isaa geddaratee, gara Waaqayyoootti yommuu deebi'u, ergamoonni Waaqayyoo akka itti gammadan isinittan hima" jedhe.

Fakkeenya Ilma Badee Argamee

11 Gaaf tokko immoo Yesus, "Namni tokko ilmaan lama qaba ture*." ¹²Inni quxisuun abbaa isaatiin, 'Yaa abbaa ko qabeenya kee keessaa kan na ga'u hirmaata koo naa kenni!' jennaan, abbaan isaanii waan qabu hundumaa ilmaan isaa lamaaniif hire. ¹³Guyyaa baay'ee utuu hin turin ilmi namichaa inni quxisuun, kan isa ga'e hundumaa calleeffatee, mana abbaa isaatii ba'ee biyya fagoo dhaqe; achitti akka malee jiraachuu isaatiin horii isaa hundumaa akkasumaan bittimse. ¹⁴Yeroo inni waan qabu hundumaa fixetti, beelli jabaan isaa biyya sanatti bu'e, kanaafis baay'ee rakkate. ¹⁵Warra biyyasii keessaas gara isa tokkoo dhaqee itti of gate; namichis waan godhu dhabnaan, booyyee haa tiksuum lafa darabaa isaatiitti isa erge. ¹⁶Baay'ina beela isaa irraa kan ka'es qola booyyee nyaatuun illee garaa isaa guuttachuu in kajeela ture, garuu isuma iyyuu argachuu hin dandeenye.

*11 Mat 21:28

17 "Yommuu gurbichi yaada isaa naanneefatee, 'Hojjetoonni guyyaa abbaa kootiif hojjetanii buddeenni isaan irraa hafu nama meeqa? Ani garuu asitti beelaanan badduu ba'a. ¹⁸Ka'ee gara abbaa koo dhaqeeetan, 'Yaa abbaa ko, Waaqayyoon, sis yakkeera*.' ¹⁹Si'achis ilma kee jedhamuun anaaf hin ta'u, hojjetoota kee keessaa akka isa tokkoo na godhadhu" jedhaan. ²⁰Ka'ees gara abbaa isaa dhaquudhaaf karaa irra bu'e; amma illees fagoodhaa utuu inni dhufuutti jiruu, abbaan isaa fuulleetti isa argee garaan isaa moga'e; itti fiigees ilma isaatti marmee dhungates. ²¹Ilmi isaa garuu, 'Yaa abbaa ko, ani Waaqayyoon, sis yakkeera, si'achis ilma kee jedhamuun anaaf hin ta'u' jedheen. ²²Abbaan isaa garuu ergamtuu isaatiin, 'Dafaatii uffata isa keessaa caalu fidaatii itti uffisaa, amartii warqees quba isaatti kaa'aa, ko-phes miilla isaatti kaa'aa. ²³Tuntuniicha isa coomaa sana fidaatii qalaa, in

nyaanna in gammannas. ²⁴Ilmi koo kun du'eedhuma ture deebi'ee jiraate, badee ture in argames' jedhe; hundumtinuus itti gammadan*.

*18 Far 51:4

*24 Efe 2:1,5; 5:14

25 "Ilmi namichaa inni angafni lafa qotiisaa turee, deebi'ee manatti yommuu dhi'aate sagalee weedduutii fi kan sirbaa dhaga'e. ²⁶Yommuu ijoollota keessaa isa tokko ofitti waamee, 'Maaltu argame?' jedhee gaafate. ²⁷Gurbichi immoo deebisee, 'Obboleessa keetu deebi'ee gale; kanaafis nagaadhaa fi fayyaatti waan isa argateef, abbaan kee tuntunoo isa coomaa qalchiise' jedheen. ²⁸Kana irratti ilmi inni angafni aaree manatti galuu dide; abbaan isaa yommuu gad itti ba'ee, ol haa galuufis guddisee isa kadhate. ²⁹Inni garuu deebisee abbaa isaatiin, 'Ilaa, ani waggoota kana hundumaa akka garbichaatti siif hojjechuuttan jira; takkaas abboommii kee didee hin beeku, ati immoo ilmoo reetii tokko illee hiriyoota koo wajjin akkan itti gammaduuf takkaa anaaf laatee hin beektu. ³⁰Amma garuu ilmi kee inni qabeenya kee hundumaa gaalamootaa wajjin fixe kun, deebi'ee dhufnaan tuntunoo coomaa isaa qalteefii' jedhe. ³¹Abbaan isaa immoo, 'Yaa ilma ko, ati yeroo hundumaa anaa wajjin as jirta, wanti ani qabu hundinuus kan kee ti*.' ³²Amma garuu obboleessi kee kun du'ee kan ture deebi'ee waan jiraateef, badees kan ture waan argameef cidha godhachuunii fi gammaduun nuuf in ta'a' jedhee deebiseef" jedhe.

*31 Yoh 17:10

Fakkeenya Miliqee Hojii Adeemsiftuu

16 ¹Yesus bartoota isaatiin immoo, "Namni sooreessi tokko, qabeenya mana isaa hundumaa irratti kan gaafatamuuf, hojii adeemsiftuu qaba ture; al tokko hojii adeemsiftuun isaa kun qabeenya isaa akka duraa bittimsaa jiru, namichatti in himame. ²Yommuu namichi ofitti isa waamsisee, 'Waa'ee keef kanan dhaga'u kun maal inni? Caaffata hojii adeemsisuu keetii, anaaf dhi'eessi! Si'achi itti fuftee hojii koo adeemsisuu hin dandeesu' ittiin jedhe. ³Yommuu hojii adeem-

siftuun sun garaa isaatti yaadee, 'Gooftaan koo hojii adeemsisuu kana keessaa yommuu na baasu, maal gochuudhaafan jira? Soqaa hin danda'u, kadhaachuuf immoo nan yeella'a' jedhee of gaafate. ⁴Yommuu ani hojii kana keessaa ba'u namoonni akka ofitti na fudhataniif, amma waanan godhu beekera' jedhe. ⁵Warra gooftaan isaa gatii irraa qabu hundumaa tokko tokoon ofitti waamee, isa duraatiin, 'Gatiin gooftaa koo maaltu si irra jira?' jennaan, ⁶namichi immoo, 'Dhadhaa ejersaa huuroo dhibba' jedhee deebise. Hojii adeemsiftuunis namichaana, 'Ho'u fiirmaa gatii si irra jiruu, ta'ii dafiitii shantama jedhii caafi'. ⁷Nama kan biraa tokkoon immoo, 'Gatii hamamiitu si irra jira?' jennaan, innis, 'Qamadii guuboo dhibba' jedhe. Isa kanaanis, 'Ho'u fiirmaa gatii si irra jiruu, saddeettama jedhii caafi!' ittiin jedhe.

8 "Gooftichis hojii adeemsiftuu hin amanamne kana miliquu isaatiif in jaje; ijoollene biyya lafa kanaa ijoolllee ifaa irra kan caalu akka itti miliqanii walii wajjin jiraatan beeku*. ⁹Ani isinittan hima, qabeenyichi yommuu gatii dhabu mana bara baraatti akka simatamtaniif qabeenya biyya lafa irraa isa hin amansiifne kanaan firoota baafadhaa!" jedhe*.

*8 Efe 5:8

*9 12:33; 14:14; Mat 6:20; 19:21

Amanamaa Ta'uu Fi Amanamaa Ta'uu Dadhabuu

10 Yesus itti fufee, "Waan baay'ee xinnoo irratti amanamaa kan ta'e, waan guddaa irrattis amanamaa in ta'a; waan baay'ee xinnoo irratti amanamaa kan hin ta'in waan guddaa irratti immoo amanamaa hin ta'u. ¹¹Isin qabeenya biyya lafa irraa isa sobaa irratti kan hin amanamin, qabeenya isa dhugaa immoo eenyutu amanee isinitti kenna ree? ¹²Qabeenya biyya lafaa isa kan keessan hin ta'initti erga amanamuu dhaabaattanii, kan keessan isa ta'uuf jedhu eenyutu isiniif kenna ree*? ¹³Garbichi tokko gooftota lamaaf abboomamu hin danda'u; isa tokko jibbee, isa kaan jaallachuu, isa tokkoof of kennee isa kaan tuffachuu dha malee.

Isinis akkasuma Waaqayyoo fi horii-dhaaf hojjechuu hin dandeessan*" jedhe.

*10-12 19:17-26; Mat 25:20-30

*13 Mat 6:24

Waa'ee Seeraa Fi Waa'ee Mootummaa Waaqayyoo

(Mat 11:12-13)

14 Fariisonni warri horii jaallatan kana hundumaa dhaga'anii, Yesusitti ga'isan*. 15 Inni garuu deebisee, "Isin namoota biratti qajeelota jedhamuu barbaaddu, Waaqayyoo garuu garaa keessan keessa beeka, waan nama duratti ol fuudhame Waaqayyoo duratti ciigga'amaa dha". 16 Seerrii fi raajonni hamma bara Yohannis cuuphaatti turan, ergasii immoo wangeela mootummaa Waaqayyootu lallabama, namni hundinuus dhiibbatee itti galuudhaaf yaalaa jira. 17 Garuu seerichi kan ittiin caafame keessaa gar tokkoon fidalaa illee hir'achuu irra, waaqnii fi lafti ija duraa baduutu salphata*.

18 "Namni haadha manaa isaa hii-kee kan biraa fuudhu hundinuu in ejja, dubartii abbaa manaa isheettii gargar baate kan fuudhus in ejja" jedhe*.

*14 Mat 23:14

*15 18:9-14; Mat 23:28

*17 21:33; Mat 5:18

*18 Mat 5:32; 19:9; Mar 10:11-12;

1Qor 7:10-11

Soorressa Tokkoo Fi Alaazaar

19 Amma immoo, "Al tokko namichi soorressi tokko ture; innis uffata irraa fi jalaan dhagnatti toluu fi ijatti miidhagu gatiin isaa baay'ee kan guddate gegedaruudhaan guyyuma guyyaatti qannootti jiraata ture". 20 Deegaan Alaazaar jedhamu, namummaan isaa guutummaatti madaa'e tokko immoo balbala kellaa isaa dura kaa'amee ture. 21 Inni achi ciisee hurraa maaddii soorressichaa irraa harca'ee gatamu illee nyaachuudhaaf in kajeela ture; saroonni immoo dhufanii madaa isaa in arraabu turan*. 22 Gaaf tokko namichi deegaan sun du'ee, ergamoota Waaqayyootiin gara bukkee Abrahamaatti geeffame; sooresichis immoo du'ee awwaalames*. 23 Qilillee keessaas dhiphachaa utuma jiruu ol ilaalee, Abrahamin fagootti, Alaazaarinis bukke isaatti arge. 24 Achumaanis, 'Yaa abbaa ko Abrahamaa, naa oo'i;

fiixee quba isaa bishaan cuuphee, arraba koo anaaf haa qabbaneessuufis Alaazaarin as anaaf ergi. Anoo ibidda kana keessatti dhiphachaan jira' jedhee waammate. 25 Abrahamaa garuu, 'Yaa ilma ko, bara jireenya keetti carraa gaggaarii akka argatte yaadadhu; yommuus Alaazaar immoo carraa gaggadhee argachaa ture. Amma garuu inni bal'i-natti jira, ati immoo dhiphinatti jirta*. 26 Kana hundumaa irratti immoo as gama keenyaa gara keessanitti darbuu warri barbaadan, akka hin dandeenyetti, achiis gara keenyatti akka hin ceenetti, bow-waa guddaan isaa nu gidduu jira' ittiin jedhe.

*19 Yaq 5:5

*21 15:16; Mat 15:27; Mar 7:28

*22 1br 1:14; Far 7:3

*25 6:24; Far 17:14

27 "Inni immoo deebisee, 'Egaa immoo yaa abbaa ko, mana abbaa kootti akka isa ergitu sin kadhada. 28 Anoo obboloosa shan qaba, isaanis as iddoo dhiphinaa kana akka hin dhufneef isaan haa akeekkachiisu' jedhe. 29 Abrahamaa garuu, 'Isaan Museedhaa fi raajota qabu, isaan haa dhaggeeffatan' jedhee deebiseef*. 30 Inni immoo, 'Waawuu, yaa abbaa ko Abrahamaa, warra du'an keessaa tokko deebi'ee gara isaanii yoo dhaqe, yaada garaa isaanii geddaratu malee' jedhe. 31 Abrahamaa immoo, 'Museedhaa fi raajota yoo dhaga'uu dhaabaatan, warra du'an keessaa tokko deebi'ee ka'u iyyuu dhugaa dha hin jedhan' ittiin jedhe**" jedhe.

*29 2Xim 3:16

*31 Yoh 5:46; 11:43-53

Namoota Gufachiisuu Irraa Of Eggachuu, Waliifis Dhiisuu

(Mat 18:6-7, 21-22; Mar 9:42)

17 1 Yesus yommuus bartoota isaatiin, "Gufannaan dhufuu hin oolu; garuu nama gufannaan karaa isaa dhufu sanaaf wayyoo. 2 Warra xixinnaa kana keessaa tokko gufachiisuu isaatii mannaa, dhagaan daakuu morma isaatti hidhamee galaana keessa utuu buufamee isaaf wayya ture. 3 Ofii keessanii of eeggadhaa; obboleessi kee yoo si yakke, jabeessi isa gorsi, inni yoo yaada garaa isaa geddarate dhiisiif*. 4 Guyyaattis si'a torba si yakke, si'a

torbanuu immoo gara keetti deebi'ee, 'Nan gaabbe anaaf dhiisi!' yoo siin jedhe dhiisuufiitu siif ta'a" jedhe.

*3 Mat 18:15

Jabina Amantii

5 Ergamoonni yommuus gooftichaan, "Amantii keenya nuuf guddisi!" jedhan*. 6 Gooftichi immoo deebiseefii, "Amantii hamma ija sanaaficaa kan geessu utuu qabaattanii, qilxuu kanaan, 'Buqqa'ii galaana keessa dhaabami!' in jettu; innis isiniif in abboomama" jedheen*.

*5 Mar 9:24

*6 Mat 17:20; 21:21

Hojjetaa Irraa Kan Barbaadamu

7 Yesus, "Isin keessaa tokko hojjetaa qotiisa qotu yookiis horii tiksu yoo qabaate, hojjetichi hojiidhaa yommuu galu achumaan, 'As taa'ii nyaata nyaadhu!' in jedhaanii ree? 8 'Nyaata qopheessii anaaf dhi'eessi, hamma ani nyaadhee dhugutti wayyaa kee marxifadhuu anaaf ergami! Kana booddee atis in nyaatta in dhugda' in jedhaan mitii ree? 9 Hojjetaa kanas isa itti ajajame waan raawwateef in galateeffataa ree? 10 Isinis immoo kan itti ajajaman hundumaa yommuu raawwattan, 'Hojjechuun kan nu irra jiru duwwaa waan hojjenneef, galateeffamuun nuuf hin ta'u' jedhaa!" isaaniiin jedhe.

Yesus Namoota

Lamxii Dhukkubsatan

Kurnan Fayyisuu Isaa

11 Yesus Yerusaleem utuu dhaquu Samaariyaadhaa fi Galiilaa keessa darbe*. 12 Akkuma inni ganda tokkotti galeen, namoonni kudhan dhukkuba lamxii kan dhukkubsatan itti dhufan. Isaan fagoo dhaabatanii*, 13 sagalee isaanii ol fudhatanii, "Yaa Yesus barsiisaa nu maarii!" jedhaniin. 14 Yesus isaan ilaalee, "Dhaqaa luboota of ilaalchisaa!" jedheen; isaan immoo dhaqaa utuu jiranii in qullaa'an*. 15 Tokko isaan keessaa akka fayye arginaan, sagalee guddaadhaan Waaqayyooof hooqubaa dhi'eessaa, deebi'ee gara Yesus in dhufe. 16 Miilla Yesus jalatti adda isaatiin lafa dha'ee isa galateeffates; inni nama Samaariyaa ture. 17 Yesus

deebisee, "Namoota kudhantoo qul-laa'ee, salganuu meerree ree? 18 Isa orma kana irraa kan hafe namni Waaqayyooof hooqubaa dhi'eessuudhaaf deebi'e hin argamnee?" jedhe. 19 Yesus yommuu namichaana, "Ka'ii, dhaqi amantiin kee si fayyiseera" jedheen*.

*11 9:51; 13:22

*12 Lew 13:46

*14 5:14; Lew 14:1-32

*19 7:50; 18:42

Dhufaatii Mootummaa Waaqayyoo

20 Yesus, mootummaan Waaqayyoo yoom akka dhufu warra Fariisotaatiin gaafatamee, deebii isaaniif deebise. "Mootummaan Waaqayyoo milikkitaan himamee hin dhufu". 21 Homtinuus, 'Ilaa as jira yookiis achi jira' hin jedhu; kunoo, mootummaan Waaqayyoo gidduu keessan jira" jedhe*.

*20 Yoh 3:3; 18:36

*21 17:23; 19:11; HoE 1:6

Deebi'ee Dhufuu Ilma Namaa

(Mat 24:23-28, 37-41)

22 Itti fufees bartoota isaatiin, "Yeroon isin itti guyyoota ilma namaa keessaa guyyaa tokko illee arguudhaaf hawwitan in dhufa, hin argitanis. 23 'Ilaa inni achi jira; yookiis inni as jira' isiniin jedhu, isinis immoo hin dhaqinaa duukaas hin fiiginaa*! 24 Balaaqqeessi bantii waaqaa gar tokkoo hamma gara kaaniitti balaqqeessa'ee akka ibsu, ilmi namaa guyyaa isaatti akkasuma in ta'a. 25 Haa ta'u iyyuu malee, kana dura, harka dhaloota si'anaa kanatti baay'ee dhiphachuunii fi raawwatee tuffatamuun isaaf in ta'a*.

*23 17:21; 21:8; Mar 13:21

*25 9:22; 18:32-33; Mat 16:21; Mar 8:31

26 "Bara Nohitti akkuma ta'ee ture, bara ilma namaattis akkasuma in ta'a*. 27 Namoonni hamma guyyaa Nohi mar-kabatti galetti, bishaan badiisaas dhufee hunduma isaanii balleessetti, nyaachaa, dhugaa, fuudhaa, heerumaas turan*. 28 Bara Looxis akkuma kana ta'ee ture, namoonni nyaachaa, dhugaa, bitaa, gurguraa, biqiltuu dhaabaa, mana ijaaraa turan*. 29 Guyyaa Loox Sodoomii ba'etti garuu, ibiddii fi dhagaan boba'u waaqa irraa isaanitti roobee hunduma isaanii fixe*. 30 Guyyaa itti

ilmi namaa mul'atuttis akkasuma in ta'a.

*26 Uma 6:5-8

*27 Uma 7:6-24

*28 Uma 18:20-21; 19:1-14

*29 Uma 19:15-29

31 "Guyyaa sanatti namni mana isaa keessaa ba'ee ala yoo jiraate, mi'i isaa immoo mana keessatti yoo duraa hafe, isa fudhachuudhaaf manatti ol hin deebi'in; lafa qotiisaa kan jirus garagalee gara booddee isaa hin ilaalin*! 32 Haadha manaa Loox yaadadhaa*! 33 Namni jireenya isaa oolfachuu yoo barbaade, jireenyi isaa duraa in fudhatama; jireenya isaa kan kennu garuu isa in oolfata*. 34 Ani isinittan hima, halkan sana namoonni lama siree tokko irra in rafu, isaan keessaa inni tokko in fudhatama, inni kaan immoo in dhiifama. 35 Dubartoonni lama walii wajjin dhagaa tokkotti in daaku, isheen tokko in fudhatamti, isheen kaan immoo in dhiifamti. [36 Namoonni lama lafa qotiisaatti argamu, inni tokko in fudhatama inni kaan immoo in dhiifama]" jedhe. 37 Kana irratti bartoonni isaa, "Eessatti, yaa gooftaa?" jedhanii gaafannan, inni immoo, "Raqli iddoo jirutti, gogocoroonni wal ga'u" jedhee isaaniif deebise*.

*31 21:21; Mat 24:17-18; Mar 13:15-16

*32 Uma 19:26

*33 9:24; Mat 10:39; 16:25; Mar 8:35;

Yoh 12:25

*37 Iyo 39:30

Fakkeenya Haadha Hiyyeessaa Tokkoo Fi Abbaa Firdii Jal'aa

18 1 Yeroo hundumaa kadhachuun akka isaaniif ta'u, kadhachuus akka hin dadhabne isaan barsiisuu-dhaaf, Yesus fakkeenya tokko isaanitti hime*. 2 "Abbaan firdii Waaqayyoon hin sodaanne, namas hin safeeffanne tokko, mandara tokko keessa ture. 3 Mandarichuma sana keessaa immoo haati hiyyeessaa tokko yeroo yerootti deddeebitee, 'Aanaa fi isa anatti falmu gidduutti firdii qajeelaa anaaf kenni!' jettee, itti boossi turte*. 4 Inni immoo ishee jalaa didee lafa irra duraa harkise; booddee garuu innumtuu, 'Waaqayyoon yoon sodaachuu dhaabaadhe, namas yoon safeeffachuu dhaabaadhe, 5 haati hiyyeessaa kun waan na dadhabsiiftuuf firdii kennuufii anaaf wayya,

kanaa achi dhuftee ana nuffisiifti' jedhee ofitti dubbate" jedhe*.

*1 Rom 12:12; Qol 4:2; 1Tas 5:17

*3 Isa 1:17

*5 11:7-8

6 Gooftaan kana irratti, "Dhaggeef-fadhaa, waan abbaan firdii jal'aa kun jedhu! 7 Waaqayyoo immoo warra isaaf fo'amanii, guyyaa fi halkan gara isaatti iyyaniif dhugaa isaanii hin baasufii ree? Yookiis lafa irra duraa harkisaa rec*? 8 Ani isinittan hima, dafee dhugaa in baasaaf; haa ta'u iyyuu malee, ilmi namaa yommuu dhufu amantii lafa irratti argata laataa?" jedhe.

*7 Far 55:17-18

Fakkeenya Fariisichaa Fi Namicha Qaraxa Fuudhuu

9 Yesus namoota warra ofii qajee-lummaatti jiraanna jedhanii, of amanatani, warra kaan hundumaa immoo tuffatanitti, fakkeenya kana dubbate*. 10 "Jarreen lama kadhachuudhaaf mana qulqullummaatti ol galan; isaan Fariisichaa tokkoo fi, namicha qaraxa fuudhu tokko turan. 11 Fariisichi fuula dura dhaabatee garaa isaa keessatti, 'Yaa Waaqayyoo, akka namoota warra kaanii, warra saamtuu, jal'oota, ejjitoota yookiis akka qaraxxuu kanaa iyyuu waanan hin ta'iniif sin galateeffadha*. 12 Torban keessaa guyyaa lama nan sooma; waanan argadhu hundumaa keessaas kudhan keessaa tokko nan baasa' jedhee kadhate*. 13 Inni qaraxa fuudhu sun garuu, achi fagaatee dhaabatee, ija isaan illee gara waaqaatti ol hin ilaalle; qoma isaa rukutachaa, 'Yaa Waaqayyoo, ana nama cubbamaatti araarami!' in jedha ture malee*. 14 Egaa isa Fariisicha sana irra namichi qaraxa fuudhu kun Waaqayyoo duratti qajeelaa ta'ee, gara mana isaatti akka deebi'e, isinittan hima; kan ol of qabu hundinuu gad in deebifama, kan gad of deebisu immoo ol in qabama" jedhe*.

*9 16:15

*11 Isa 58:2

*12 11:42; Uma 14:20; Mat 9:14; 23:23

*13 23:48; Far 51:3

*14 14:11; Mat 23:12

Yesus Mucoolii Eebbisuu Isaa

(Mat 19:13-15; Mar 10:13-16)

15 Yesus harka isaa akka isaan irra kaa'uuf, namoonni mucoolii immoo

gara isaa in fidu turan; bartoonni kana yommuu argan, ifatanii isaan dhowwan. 16 Yesus garuu mucoolii sana ofitti waamee, "Lakkisaa, mucooliin gara koo haa dhufan, hin dhowwinaa, mootummaan Waaqayyoo warra akka-siitiif ta'ao. 17 Dhuguman isinitti hima, eenyu illee mootummaa Waaqayyoo akka mucaan simatutti kan hin simanne, itti hin galu" jedhe*.

*17 Mat 18:3

Gaaffii Soorressicha Tokkoo

(Mat 19:16-26; Mar 10:17-27)

18 Gurguddoota Yihudootaa keessaa tokko, "Yaa barsiisaa gaarii, jireenya bara baraatti galuudhaaf maal godhu?" jedhee isa gaafate*. 19 Yesus immoo deebiseefii, "Maaliif gaarii naan jetta? Waaqayyoo isa tokkicha duwwaa malee, namni gaariin tokko illee hin jiru. 20 Abboommii isaa beekta, 'Hin ejjin, hin ajjeesin, hin hatin, sobaan nama irratti dhugaa hin ba'in, abbaa kee fi haadha keef ulfina kenni!'" jedhe*. 21 Namichi immoo, "Kana hundumaa ijoolummaa kootii jalqabee raawwadheera" jedhe. 22 Yesus yommuu kana dhaga'e namichaan, "Amma illee wanti gochuun si hafe tokko jira, waan qabdu hundumaa gurgurii warra deegaadhaafis hiri, waaqa irratti baddaadhummaa in qabaatta; erga hirtee booddee immoo kottuu ana duukaa bu'il" jedhe*. 23 Namichi garuu yommuu kana dhaga'e, baay'ee soorressa waan tureef, baay'isee gadde.

*18 10:25

*20 Bau 20:12-16; Kes 5:16-20

*22 Mat 6:20

24 Yesus gadda namichaa yommuu hubate, "Warra qabeeyyiidhaaf mootummaa Waaqayyootti galuun attam rakkisaa dha. 25 Soorressi tokko mootummaa Waaqayyootti galuu irra, gaalli qaawwa lilmoo keessa ba'uutu salpha-ta" jedhe. 26 Warri kana dhaga'an immoo, "Egaa cenyutu fayyuu danda'a ree?" jennaan, 27 inni immoo, "Namaaf kan hin danda'amne, Waaqayyooft in danda'ama" jedhee deebiseef*.

*27 19:8-9; Mar 14:36

Warri Hundumaa Dhiisanii Yesus Duukaa Bu'an, Kan Argatan

(Mat 19:27-30; Mar 10:28-31)

28 Phexros yommuu, "Kunoo, nuyi qe'ee keenya dhiifnee si duukaa buuneerra" jedhe. 29 Yesus immoo, "Dhuguman isinitti hima, namni hundinuu mana, haadha manaa yookiis obboloota yookiis abbaa fi haadha yookiis ijoollee sababii mootummaa Waaqayyooft jedhee dhiise, 30 bara jireenya isaatti dachaa baay'ee caalchisee in argata; bara dhufutti immoo jireenya bara baraatti in gala" isaanin jedhe.

Yesus Si'a Sadaffaa Waa'ee Dhiphina Isaa Dubbachuu Isaa

(Mat 20:17-19; Mar 10:32-34)

31 Yesus ergasii bartoota kudha la-maan kophaatti fudhatee, "Kunoo gara Yerusaleemitti ol ba'uu keenya, waa'ee ilma namaatiif raajotaan kan caafame hundinuu in raawwatama. 32 Harka warra saba Waaqayyoo hin ta'initti in kennama, itti in ga'ifama, in arrabsama, ittis in tufama; 33 isa in reebu, in ajjeesus, inni immoo guyyaa sadaffaatti du'aa in ka'a" isaanin jedhe*. 34 Isaan garuu iji dubbichaa isaan duraa dhoka-tee waan tureef, dubbii kana keessaa waan tokko illee hin hubanne, waan jedhames hin qabanne*.

*32-33 9:22,44

*34 24:45; Mar 9:32

Namicha Jaamaa Kadhachaa Ture Fayyisuu Isaa

(Mat 20:29-34; Mar 10:46-52)

35 Yesus Yerikootti yommuu dhi'aate, namichi jaamaan tokko karaa dura taa'ee, in kadhata ture. 36 Sagalee namoota danuu karicha irratti dhageenyaanis, maal akka ta'e warra darbuutti jiran gaafate. 37 Isaan immoo, "Yesus nama Naazireet sanatu asiin darbaa jira" jedhanii itti himan. 38 Kanaaf inni iyyee, "Yesus, ilma Daawit na maari!" jedheen*. 39 Warri fuula dura adeeman immoo calluma jechisisuuf isa ifatan; inni garuu ittuma caalchisee iyyee, "Ilma Daawit, na maari" jedhe. 40 Yeroo sanatti Yesus dhaabatee, namicha jaamaa sana gara isaatti akka fidaniif abboome; namichis gara isaatti in dhi'aate. 41 Yesus immoo, "Maal akkan siif godhu barbaadda?" jedhee

isa gaafate; kana irratti inni, "Agartuu koo akka naa deebiftu, gooftaa ko" jedhee deebiseef*. ⁴²Yesus immoo, "Amantiin kee si fayyiseera'o, agartuun kee siif haa deebi'u" ittiin jedhe*. ⁴³Achumaanis agartuun isaa deebi'eef; namichiis Waaqayyooof hooqubaa dhi'eessaa, Yesus duukaa bu'e. Namoonni sun hundinuus kana yommuu argan Waaqayyooof galata galchan*.

*38 17:13; Mat 9:27

*41 Mar 10:36

*42 7:50; 17:19

*43 7:16; 17:15

Yesus Mana Zakewositti Simatamuu Isaa

19 ¹Yesus Yerikoo dhufee keessa darbe. ²Namni Zakewos jedhamu tokko achi ture; inni angafa warra qaraxxuu, badhaadhaas ture. ³Zakewos kun Yesus isa kam akka ta'e baruu barbaade; garuu namoonni waan baay'ataniif, hojjaan isaas gabaabaa waan tureef, isa arguu hin dandeenye. ⁴Yesus karaa sana irra akka darbu yommuu beke, namichi isa arguudhaaf dura fiigee, qilinxoo tokko yaa-be. ⁵Yesus iddoo sana yommuu ga'e, ol ilaalee, "Yaa Zakewos, dafii gad bu'i, har'a mana kee ooluun anaaf ta'ao" jedheen. ⁶Zakewosis dafee gad bu'ee, gammachuudhaan Yesusin simate*. ⁷Jarri kana arganii, "Keessum-mummaaf mana nama cubbamaa kanaa dhaqe" jedhanii, hundumti isaanii Yesus irratti guunguman*. ⁸Zakewos garuu ka'ee gooftichaan, "Yaa gooftaa walakkaa qabeenya kootii warra deegaadhaaf nan kenna, kana malees eenyu irraa illee waan tokko giddisiisee fudhadheera yoon ta'eef, dachaa afuran baasaaf" jedheen*. ⁹Yesus deebi-seefii, "Har'a fayyinni maatii kanaaf ta'eera; namni kunis immoo ilma Ab-rahaami'o*. ¹⁰Ilmi namaa isa bade barbaaduudhaaf fayyisuudhaafis dhu-feera" jedhe*.

*6 Yoh 1:12

*7 5:30; 15:2; Mat 9:11

*8 Bau 22:1

*9 13:16; HoE 16:31-34

*10 His 34:16; Luq 15:4; 6:9; Mat 18:11; Yoh 3:17

Fakkeenya Warra Warqeen Isaanitti Kennamee (Mat 25:14-30)

¹¹Namoonni dubbii isaa utuu dhageeffachaa jiranii, Yerusaaleemitti waan dhi'aateef, jarris mootummaan Waaqayyoo yommuuma kan mul'atu waan isaanitti fakkaateef, Yesus dabalee fakkeenya kana isaanitti hime*. ¹²"Abbaan qoroo tokko mootummaa fudhatee deebi'uudhaaf, biyya fagoo dhaqe. ¹³Garboota isaa keessaa namoota kudhan ofitti waamee, adda addaan warqee waqeeta tokko tokko itti kennee, 'Hamma ani deebi'utti ittiin bitaa gurguraa' jedhe. ¹⁴Namoonni biyya isaatii garuu isa jibbanii, 'Namni kun nu irratti akka mo'u hin barbaannu' jedhanii akka himaniif, jaarsolii booddee isaatiin duukaa ergan*.

*11 17:20; 24:21; HoE 1:6

*14 Yoh 1:11; 15:18

¹⁵"Abbaan qoroo sunis mootummaa fudhatee erga deebi'ee booddee, horii isa isaan bira jiru kanaan hammam akka ittiin buufatan beekuudhaaf, garboota sana waamsise. ¹⁶Inni duraa, 'Yaa gooftaa, warqee ati anatti kenniteen warqee waqeeta kudhan buufadheera' jedheen. ¹⁷Mootichi immoo, 'Ba'eessa goote, garbicha gaarii nana, waan baay'ee xinnoo irratti waan amanamteef, ani immoo mandara kudhan akka mootuuf siifan kenna' jedheen*. ¹⁸Inni lammaffaanis dhi'aatee, 'Yaa gooftaa, warqee ati anatti kenniteen, warqee waqeeta shan buufadheera' jedhe. ¹⁹Isa kanaanis, 'Atis immoo mandaroota shan irratti mo'ii' jedhe. ²⁰Inni sadaffaan immoo dhi'aatee, 'Yaa gooftaa, warqeen kee inni ani erbeedhaan maree dhoksee kaa'e kunoo ti; ²¹ati nama jabaa, kan hin kaa'in kan fudhatu, kan hin facaasinis kan galfattu waan taateef si sodaadheen ture' jedhe. ²²Gooftaan isaa immoo, 'Ati garbicha waa'ee hin baafnee nana, dubbiidhuma keetiin sittan farada. Ani nama jabaa akkan ta'e, kanan hin kaa'in akkan fudhadhu, kanan hin facaasinis akkan galfadhu erga beektee*, ²³warqee koo warra dhalatti fuudhan bira maaliif anaaf hin keenye ree? Silaa'oo deebii kootti horii koo dhala isaa wajjin nan fudhadhan ture' jedheen. ²⁴Ergasii namoota achi dhaabataniin, 'Warqicha

harkaa fuudhaa, isa waqeeta kudhan qabuuf kennaa!' jedhe. ²⁵'Yaa gooftaa, innoo amma iyyuu waqeeta kudhan qaba' jedhaniin.] ²⁶'Ani isinittan hima, isa fudhatee waa qabu hundumaaf itti dabalamee in kennama, kana kan hin gabne garuu innumti inni qabu iyyuu isa duraa in fudhatama*. ²⁷Amma garuu diinota koo warra isaan irratti mo'uu koo hin barbaanne kana, as fidaa ija koo duratti isaan gorra'aa!' jedhee abboome" jedhe.

*17 16:10

*22 Mat 12:37

*26 8:18; Mat 13:12; Mar 4:25

Yesus Milikkita Ulfinaan Yerusaaleemitti Galuu Isaa (Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Yoh 12:12-19)

²⁸Yesus kana erga dubbatee booddee gara Yerusaaleemitti adeemuu isaa itti fufe. ²⁹Bettaageedhaa fi Bitaniyaatti, gaara "Gaara ejersaa" jedhamuttis yommuu dhi'aate, bartoota isaa keessaa lama erge. ³⁰"Ganda fuullee keessan jiru sana dhaqaa, akkuma achi galtaniin ilmoo harree [yaabbii] hidhamee jiru, homtinuu takkaa kan hin yaabin in argitu, hikaatii as fidaa. ³¹Namni, 'Maaliif hiiktu?' jedhee yoo isin gaafate, 'Gooftaatu dhimma isaa qaba' ittiin jedhaa" jedhe. ³²Bartoanni ergaman dhaqanii, akkuma Yesus isaanitti hime ta'ee argatan. ³³Utuu isaan ilmoo harree [yaabbii] sana hiikuutti jiranii, warri horii kanaa, "Maaliif ilmoo harree kana hiiktu?" jedhanii isaan gaafatan. ³⁴Isaan immoo, "Gooftaatu dhimma isaa qaba" jedhanii deebisaniif. ³⁵Akkasitti harree sana Yesusiif fidan, uffata isaanii irra buusanii Yesusin irra kaa'an.

³⁶Yesus yaabbatee utuu adeemuu, namoonni uffata isaanii karaa inni irra darbu irra afan*. ³⁷Mandara Yerusaaleemitti dhi'aachaa, gad bu'a gaara ejersaa yommuu ga'e, tuuti bartootaa hundumti isaanii hojii dinqisiisaa argan hundumaaf gammadanii, sagalee guddaadhaan Waaqayyooof galata dhi'eessuutti ka'an. ³⁸"Mootiin ergamee maqaa Waaqayyoo gooftaatiin dhufu, galateeffamaa dha; nagaan waaqa irratti, hooqubaanis ol waaqa gubbaatti" jedhan*.

³⁹Tuuta jaraa keessaa Fariisonni tokko, "Yaa barsiisaa, bartoota keetti dheekkami!" jedhaniin. ⁴⁰Yesus immoo, "Ani isinittan hima, isaan kun calluma utuu jedhanii, dhagoonni kun in iyyu turan" jedhee deebiseef*.

*36 2Mot 9:13

*38 2:14; 13:35; Far 118:26

*40 Anb 2:11

Yesus Ammoo Yerusaaleemitti Boo'uu Isaa

⁴¹Yesus itti dhi'aatee mandara Yerusaaleem yommuu arge, in boo'ee*. ⁴²"Har'uma illee, ati nagaa-dhaaf kan siif ta'u utuu beektee, attam gaarii ture; amma garuu wanti kun ija kee duraa dhokatee jira*. ⁴³Guyyoonni itti diinonni kee dallaa sitti ijaaran, si marsan, karaa hundumaanis si cunqursan, sitti dhufuuf jiru. ⁴⁴Bara Waaqayyoo itti si fayyisuu dhufe waan hin beekneef, si, ijoollee kee warra masaraa kee keessa jiranis lafatti isin in dabaluu, dhagaa wal irra kaa'ame hundumaas wal irratti siif hin dhiisan" jedhe*.

*41 Yoh 11:35

*42 Kes 32:29; Isa 6:9-10

*44 1:68; 21:6; Mat 24:2

Yesus Warra Mana Qulqullummaa Keessatti Bitanii Gurguran Baasuu Isaa (Mat 21:12-13; Mar 11:15-19; Yoh 2:13-22)

⁴⁵Yesus mana qulqullummaatti galee, warra bitanii gurguraa jiran manicha keessaa baasuutti ka'e. ⁴⁶Isaanitti dheekkamee, "Manni koo mana kadhataa ti" jedhamee caafameera, isin garuu holqa hattuu isa godhatan" jedhe*.

*46 Isa 56:7; Er 7:11

Yesus Mana Qulqullummaa Keessatti Barsiisuu Isaa (Mat 21:14-17)

⁴⁷Yesus guyyaa guyyaatti mana qulqullummaa keessatti barsiisaa ture; luboonni warri angafoonnii fi barsiisonni seeraa, maanguddoota jaraa ofitti dabalani, isa balleessuu barbaadan*. ⁴⁸Haa ta'u iyyuu malee, warri kaan hundinuu yaada guutuudhaan dubbii isaa dhageeffachuutti waan

qabamaniif, waa isa gochuudhaaf fucha hin arganne*.

*47 21:37; 22:53; Yoh 18:20; Mat 21:46

*48 21:38; Mar 12:37

Gaaffii Waa'ee Gooftummaa Yesusiif Dhi'aate

(Mat 21:23-27; Mar 11:27-33)

20 ¹Gaaf tokko Yesus mana qullummaa keessatti namoota barsiisaa, wangeelas lallabaa utuu jiruu, luboonni warri angafoonnii fi barsiisonni seeraa, maanguddootaa wajjin isa biraan ba'anii, ²"Gooftummaa maaliitiin akka kana gootu yookiis gooftummaa kana eenyu akka siif kenne nutti himi!" ittiin jedhan. ³Inni immoo isaanitti deebisee, "Anis immoo gaaffii tokkon isin gaafadha; ⁴cuuphaan Yohannis cuuphe Waaqayyo biraa moo, nama biraa abboomame? Natti himaa!" jedhe*. ⁵Isaan kana irratti dudubbatanii; "Waaqayyo biraa" yoo jenne, "Yoos immoo maaliif dubbii isaa hin amanin ree?" nuun jedha*. ⁶'Nama biraa' yoo jenne immoo, Yohannis raajii ta'uu isaa amanee waan fudhateef, sabni kun hundinuu dhagaadhaan nu rukuta" waliin jedhan*. ⁷Kanaaf, "Nu'oo eessaa akka abboomame hin beeknu" jedhanii deebisaniif. ⁸Yesus yommuu, "Anis gooftummaa maaliitiin akkan kana godhu isinitti hin himu" isaanin jedhe.

*4 3:3; Mat 3:6; Mar 1:4; Yoh 1:25-26; HoE 19:3-4

*5 Mat 21:32

*6 Mat 11:9

Fakkeenya Warra Muka Waynii Akka Eeganiif Itti Kennamee

(Mat 21:33-46; Mar 12:1-12)

9 Yesus itti aansee fakkeenya kana namootatti hime; "Namichi tokko muka waynii baay'ee lafa isaa irra dhaabee, namoota hojjetanii eeganiis, isaa wajjin ija isaa irraa hirmaatanitti kennatee, biyya tokko dhaqe; achis baay'ee ture*." ¹⁰Yeroon isaa yommuu ga'e, warri waynicha eegan ija isaa irraa itti haa kennaniif, hojjetaa isaa tokko itti erge; isaan garuu hojjetaa sana reebanii harka isaa duwwaa isa gad dhiisan*. ¹¹Hojjetaa kan biraa immoo itti erginaan, isas reebanii, salphisani, harka isaa duwwaa isa gad dhiisan. ¹²Isa sadaffaa immoo itti erginaan, isa madeessanii,

dallaa waynichaa keessaa daddarbata-nii, gad baasan.

*9 Isa 5:1

*10 2Sen 36:15-16

¹³"Ergasii abbaan waynichaa, 'Maal godhu? Amma immoo ilma koo isa jaallatamaa ittan erga, tarii isa in safeeffatu ta'a' jedhe. ¹⁴Warri eegduun garuu yommuu isa argan, 'Isa kana abbaa waynichaa kan dhaalu, kottaa dhaalli isaa nuuf akka ta'utti isa in ajjeefnaa!" waliin jedhan. ¹⁵Akkuma jedhanis dhaabaa waynichaa keessaa diidatti baasanii, isa ajjeesan. Egaa abbaan waynichaa maal isaan godha laata ree? ¹⁶In dhufa, warra eegduu sanas in fixa, waynicha immoo kan biraatti in kennata" jedhe. Kana dha-geenyaanis namoonni, "Waaqayyo kana haa oolchu!" jedhan. ¹⁷Yesus garuu gara isaanii ilaale;

"Egaa immoo 'Dhagichi mana ijaartuun tuffatan, inni dhagaa mataa golee qajeelchu ta'e'

jedhamee kan caafame maal jechuu dha ree?*

¹⁸Dhagaa sana irratti kan kufu hundi-nuu in caccaba, dhagichi nama irratti yoo kufe garuu, isa in buruqsa" jedhe*.

*17 Far 118:22

*18 Isa 8:14-15

¹⁹Barsiisonni seeraa fi luboonni warri angafoonnii Yesus fakkeenya kana waa'ee isaanii irratti akka dubbate baranii, yommuuma achitti isa qabuu barbaadan; garuu namoota sodaatan*.

*19 19:47-48; 22:2; Mat 21:46;

Mar 12:12; Yoh 5:18

Gaaffii Waa'ee Mootii Gabbaruu

(Mat 22:15-22; Mar 12:13-17)

²⁰Kanaafis isaan isa in gaadu turan; waan inni dubbatuun isa qabatani, gooftummaa isa biyya bulchutti dabarsanii kennuudhaafis, keettoo nama nagaa of fakkeessanii caqasaniif itti kaa'atan*. ²¹Isaan yommuu, "Yaa barsiisaa, dubbiin ati dubbattuu fi barsiifni ati barsiiftu qajeelaa akka ta'e nuyi beekna; nama utuu wal hin caalchisin karaa Waaqayyoo dhugaatti in barsiifta*." ²²Egaa, mootii warra Roomaatiif gibira baasuun seera moo seera miti?" jedhanii isa gaafatan*. ²³Inni garuu haxxummaa isaanii argee, ²⁴"Horii ittiin bittanii

gurgurtan tokko anatti argisiisaa; bifa eenyuutu, caaffata eenyuutus horicha irra jira?" jennaan, isaan immoo, "Kan mooticha warra Roomaa ti" jedhan. ²⁵"Yoos immoo mootichaaf, kan fudhachuun isaaf ta'u, Waaqayyoo is kan fudhachuun isaaf ta'u kennaa!" ittiin jedhe. ²⁶Isaanis deebii isaatti dinqifatanii calluma jedhan malee, isa inni dubbate kanaan namoota sana duratti isa qabuu hin dandeenye.

*20 11:54

*21 Lew 19:15; Yoh 3:2

*22 Rom 13:6-7

Gaaffii Waa'ee Du'aa Ka'uu

(Mat 22:23-33; Mar 12:18-27)

²⁷Kana booddees warra Saduqootaa keessaa jarreen tokko, warri du'aa ka'uun hin jiru jedhan, Yesusin gaaffii gaafachuudhaaf dhufanii*. ²⁸"Yaa barsiisaa, 'Namni tokko niitii fuudhee dhala utuu hin godhatin yoo du'e, obboleessi isaa niitii sana fuudhee sanyii obboleessa isaatiif haa dhaabu!' jedhee, Museen seera keessatti nuuf caafeera*." ²⁹Kunoo, obboleonni torba turan; inni angafni niitii fuudhee, dhala utuu hin godhatin du'e. ³⁰Inni lammafaan ishee fuudhee irraa du'e; ³¹inni sadaffaanis ishee fuudhee, akkasumas hamma isa torbaffaatti, hundinuu utuu dhala hin godhatin du'an. ³²Hundumaa booddee dubartittiin immoo duute. ³³Egaa torbanuun isaanii niitummaatti ishee fuudhaniiru'otii, guyyaa du'aa ka'uutti isaan keessaa isa kamiif haadha manaa ta'uuf jirti ree?" jedhan. ³⁴Kanaaf Yesus deebisee, "Ijoolleen namaa bara biyya lafa kanaa irra jiraatanitti, in fuudhu in heerumus; ³⁵bara biyya isa dhufuu keessa jiraachuudhaaf, du'aa ka'uudhaafis, warri ayaana argatan garuu, hin fuudhan hin heerumanis. ³⁶Du'aa erga ka'anii deebi'anii du'uu hin danda'an, ergamoota Waaqayyoo fakkaatanii, warra du'aa ka'an waan ta'aniifis ijoollee Waaqayyoo ta'u malee*." ³⁷Museen iyyuu waa'ee daggala boba'uu yeroo caafetti, Waaqayyoon 'Gooftaa Abrahaam, gooftaa Yisihaa, gooftaa Yaaqoob' jedhee waameera; kanaanis warri du'an akka du'aa ka'an mul'iseera*. ³⁸Ammas gooftaan, Waaqayyo warra du'anii miti, Waaqayyo warra jiranii ti malee;

isaaf hundinuu jiraatoo dha'o" isaanin jedhe*. ³⁹Kana irratti barsiisota seeraa keessaa gar tokko deebisanii, "Yaa barsiisaa, ba'eessa dubbatte" ittiin jedhan. ⁴⁰Ergasii isaan deebi'anii gaaffii tokko illee isa gaafachuudhaaf ija hin jabaanne*.

*27 HoE 23:8

*28 Kes 25:5; Uma 38:8

*36 Gal 4:5-7

*37 Bau 3:2,6

*38 Rom 14:8

*40 Mat 22:46; Mar 12:34

Gaaffii Waa'ee Kristos Isa Abdachiifamee

(Mat 22:41-46; Mar 12:35-37)

⁴¹Yesus garuu, "Attamitti namoonni, 'Kristos ilma Daawit' jechuu danda'u?" jedhee isaan gaafate.

⁴²"Daawit immoo macaafa faarfannaa keessatti akka jedhu,

gooftichi gooftaa kootiin, 'Gara mirga koo taa';

⁴³hamma ani diinota kee ejjeta miilla kee siif godhutti" jedhe*.

⁴⁴Egaa Daawit 'Gooftaa koo' jedhee erga isa waamee, attamitti immoo ilma isaa ta'a ree?" jedhe.

*42-43 Far 110:1

Yesus Barsiisota Seeraattii Of Eggachiisuu Isaa

(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40;

Luq 11:37-54)

⁴⁵Namoonni hundinuu utuu dhageeffatanii Yesus bartoota isaatiin, ⁴⁶"Barsiisota seeraa warra wayyaa dhedheeraa uffatanii lafaan haraa naanna'an, gabaa keessattis namoonni gugguufanii akka nagaa isaan gaafatan jaallatan, akkasumas mana sagadaa keessaa taa'umsa olaanu, lafa ci-dhaatti iddoo ulfinaa fu'atan irraa of eeggadhaa! ⁴⁷Isaan kun warra fucha eeggatanii bultoo haadha hiyyeessaa duraa fixanii, fakkeessaadhaaf immoo kadhata isaanii dheeressanii dha; egaa isaan kanatti yakka caalaatu itti mura-ma" jedhe.

Yesus Buusii Haadha Hiyyeessaa Tokkoo Arguu Isaa
(Mar 12:41-44)

21 ¹Yesus achi ilaalee, badhaa-dhonni kennaa isaanii qodaa buusii keessa utuu buusanii arge. ²Haati hiyyeessaa tokkoo sibiila diddiimtuu, kan akka saantiima lamaa, qodaa buusii kana keessa buusuu ishee arge. ³Kana irratti inni, “Dhuguman isinitti hima, haati hiyyeessaa kun hunduma isaanii caalaa buufteetti.” Isaan kun hundinuu bultoo isaanii irraa hafee kan kaa’atan keessaa qodaa buusii keessa buusan; isheen kun garuu danuu hiyyuma ishee keessaa, har’a ittiin buluudhaaf kan qabdu hundumaa qodicha keessa buufte” jedhe*.

*4 2Qor 8:12

Yesus Waa’ee Diigamuu Mana Qulqullummaatii Fi Rakkina Dhufuu Dubbachuu Isaa
(Mat 24:3-14; Mar 13:1-13)

⁵Isaan keessaa kaan waa’ee dhagaa mimmiidhagaadhaa fi gati-jabeessaan, kennaa wareegaatiinis miidhagfamuu mana qulqullummaa dubbatan. ⁶Kana irratti Yesus, “Kan isin ilaaltan kun hundinuu dhagaan tokko illee wal irratti utuu hin hafin, yeroon inni itti diigamu in dhufa” isaaniin jedhe*.

*6 19:44

⁷Isaan immoo, “Yaa barsiisaa kun yoom ta’a? Wanti kun yommuu ta’uudhaaf jedhu immoo milikkinni isaa maali?” jedhanii isa gaafatan. ⁸Yommuus Yesus, “Hubadhaa, hin gowwoomfaminaas! Baay’een, ‘Ani Kristos, yerichi eeggatames ga’eera’ jechaa maqaa kootiin in dhufu. Isin garuu isaan duukaa hin dhaginaa!” ⁹Lolaa fi raafamuu biyyaa yommuu dhageessan hin sodaatinaa! Kan akkasii kun duraan dursee ta’uun irra jira’o; garuu dhumni achumaan hin ta’u” jedhe. ¹⁰Itti fufees, “Sabni saba irratti, mootummaanis mootummaa irratti in ka’a*; ¹¹socho’i lafaa gurguddaan beellii fi dha’ichis biyya hundumaatti in ta’a, wanti rom’isiisaanii fi milikkinni gurguddaanis waaqa irraa in mul’ata. ¹²Wanti kun hundinuu utuu hin ta’in dura, isin in qabu, isin in ari’atus; yaa’ii warra mana sagadaatti, mana hidhaattis dabarsanii isin in kennu; anaaf jettanii

fuula moototaatti, fuula abboota biyyaattis in geeffamtu*. ¹³Kanaanis karaa ittiin dhugaa naa baatan in argattu. ¹⁴‘Maal jennee falmanna’ jettanii yaadda’uu akka isin hin barbaachifne garaatti qabadhaa. ¹⁵Anuu akka ta’utti akka dubbattaniif ogummaa, warri isinitti falman dura dhaabachuu yookiis ittiin mormuu hin dandeenye isiniifan kenna*. ¹⁶Warri isin hore, obbolloonni, aantiin keessanii fi firri keessan illee dabarsanii isin in kennu; isin keessaas kaan in ajjeesu. ¹⁷Hundinuu anaaf jedhanii isin in jibbu. ¹⁸Garuu rifeensi mataa keessanii tokko illee hin badu*. ¹⁹Egaa rakkina obsuu keessaniin jireenya keessan isa dhugaa in argattu” jedhee isaaniif deebise.

*10 Isa 19:2; 2Sen 15:6

*12 12:11; Mat 10:18; Yoh 15:20; HoE 12:1

*14-15 12:11-12; Mat 10:19; HoE 6:10;

Efe 6:19

*16-18 Mat 10:21-22

*18 12:7; Mat 10:30

Yesus Waa’ee Diigamuu Yerusaaalem Dubbachuu Isaa
(Mat 24:15-21; Mar 13:14-19)

²⁰Yesus itti fufee, “Yerusaaalem loltuudhaan marfamuu ishee yommuu argitan garuu, diigamuun ishee akka dhi’aate beekaa. ²¹Yommuus Yihudaa kan jiran gara gaarotaatti haa baqatan, mandarattii keessa kan jiranis ba’anii haa adeeman, biyya keessa kan jiranis mandarattiitti ol hin galin*. ²²Guyyoonni kun ‘Guyyoota adabaa ti’o’, kan caafame hundinuu haa raawwatu muuf*. ²³Garuu guyyoota sanatti dubartoota ulfaa fi warra hoosisaniif wayyoo! Gidiraan jabaan biyyicha irratti, dheekkamsis saba kana irratti in dhufa*. ²⁴Kaan qara billaatiin in du’u, kaan immoo biyya hundumaatti in booji’amu; Yerusaaalemis saba Waaqayyoo warra hin ta’iniin irra in ejjetamti, kunis hamma barri, warra saba Waaqayyoo hin ta’initti kenname raawwatamutti” jedhe*.

*21 17:31

*22 Kes 32:35; Hos 9:7

*23 1Qor 7:26

*24 Kes 28:64; Isa 63:18; Far 79:1; Rom 11:25

Yesus Waa’ee Dhufaatii Ilma Namaa Dubbachuu Isaa
(Mat 24:29-31; Mar 13:24-27)

²⁵Itti fufee, “Milikkinnis biifuutti, ji’atti, urjootatti in ta’a; lafa irratti sabni hundinuu in muddama, huursaadhaa fi dha’aa galaanaa kan akka isaatii dhaga’amee kan hin beekne irraa kan ka’es, waan godhu in wallaala*. ²⁶Namoonni naasuudhaaf isa biyya lafaatti dhufu sodaatanii eeg-gachuu irraa kan ka’e in laafu, humnoonni bantii waaqaa keessaa in raafamu. ²⁷Yommuus ilmi namaa humnaa fi ulfina guddaadhaan duumessa keessa utuu dhufuu in argu*. ²⁸Kun hundinuu ta’uu yommuu jalqabu, mataa keessan ol qabadhaa, ol ilaalaas, furamuun keessan dhi’aateera” jedhe*.

*25 Isa 13:10; His 32:7; Yoe 2:31;

Mul 6:12-13; Far 65:7

*27 Dan 7:13; Mat 26:64; Mul 1:7

*28 Rom 13:11

Fakkeenya Muka Harbuu
(Mat 24:32-35; Mar 13:28-31)

²⁹Ergasii Yesus fakkeenya kana isaanitti hime, “Muka harbuu, mukkeetii hundumaas ilaala*. ³⁰Latuu damee isaanii ilaaltanii, bonni akka dhi’aate in hubattu. ³¹Akkasuma isin immoo kun hundinuu akka ta’u yommuu argitan, mootummaan Waaqayyoo akka dhi’aate beekaa. ³²Dhuguman isinitti hima, wanti kun hundinuu hamma raawwatamutti dhaloonni si’anaa kun hin dhumu. ³³Waaqnii fi lafti darbuuf jiru, dubbiin koo garuu gonkumaa hin darbu*” jedhe.

*33 16:17

Yesus Dammaqanii Akka Of Eeggatan Barsiisuu Isaa

³⁴Yesus yommuus, “Gad-dhiisiitti jiraachuudhaan, machiidhaan, yaaddoo jireenyaatiinis yaada qaraa keessanitti ba’aa fiddanii, akka kiyyoon bineensa qabutti guyyichi sun dingata akka isin irra hin baanetti of eeggadhaa*. ³⁵Akkuma kanatti namoota guutummaa biyya lafaa irra jiraatan hundumaa irra in ba’ao*. ³⁶Yeroo hundumaa dammaqaa, wanta ta’uuf jedhu kana hundumaa jalaa ba’uudhaaf, ilma namaa duras dhaabachuudhaaf humna akka argattaniif kadhadaa” jedhe*.

*34 Isa 5:11-13; Mat 24:48-50; Mar 4:19; Luq 17:27; 1Tas 5:3

*35 Isa 24:17

*36 Mat 26:41; Mar 13:33; 2Phe 3:11-13; 1Yoh 2:28

³⁷Yesus guyyaa guyyaa mana qulqullummaa keessatti barsiisee, galgala galgala immoo gara gaara “Gaara ejersaa” jedhameetti ba’ee, achi bula ture*. ³⁸Namoonni hundinuu ganama oboroodhaan isa bira dhufanii, mana qulqullummaa keessatti dubbii isaa in dhaggeeffatu turan*.

*37 19:47; Yoh 8:1

*38 19:48

Maree Yesus Irratti Mari’atame
(Mat 26:1-5, 14-16; Mar 14:1-2, 10-11; Yoh 11:45-53)

22 ¹Ayyaanni Maxinoo, Faasii-kaa jedhamee inni waamamu dhi’aatee ture*. ²Luboonni warri angafoonnii fi barsiisonni seeraa saba sana waan sodaataniiif, karaa ittiin Yesusin ajjeesisuun ta’u in barbaadu turan*. ³Yommuus Seexanni, Yihudaa nama biyya Keriyyot warra kudha lamaan keessaa tokko isa turetti gale*; ⁴yommuus inni ba’ee attamitti Yesusin isaanitti dabarsee kennuu akka danda’u luboota warra angafoota, durabuutuu eegduu mana qulqullummaa wajjinis in mari’ate. ⁵Isaan immoo gammadanii horii isaaf kennuudhaaf in abdachiisan. ⁶Kana irratti Yihudaan itti walii galee, yeroo tuuti jarraa bira hin jirretti isaanitti dabarsee isa kennuudhaaf qoofnii in barbaada ture.

*1 Bau 12:1-27

*2 20:19; Mat 21:46; Mar 12:12; Yoh 5:18

*3 Yoh 13:2, 27; HoE 1:16

Qopheer Irbaata Faasiikaa
(Mat 26:17-25; Mar 14:12-21; Yoh 13:21-30)

⁷Ayyaanni Maxinoo guyyaan itti hoolaan Faasiikaa qalamuun ta’u gee-nyaan*. ⁸Yesus Phexrosii fi Yohannisin ergee, “Dhaqaa, irbaata Faasiikaa akka nyaannuuf nuuf qopheessaa!” jedheen*. ⁹Isaan immoo, “Eessatti akka qopheessinu jaallatta?” jedhaniin. ¹⁰Inni immoo “Yommuu asii dhaqxanii mandarichatti galtan, namni tokko okkotee bishaanii baatee isinitti in dhufa; isinis isa duukaa mana inni itti galu dhaqaa. ¹¹Abbaa manichaatiin, ‘Manni

keessummaa kan ani bartoota koo wajjin keessatti irbaata Faasiikaa nyaadhu eessa? siin jedha barsiisaan' jedhaa. ¹² Namichi yommuus mana mana irraa keessaa kutaa bal'aa tokko mi'a manaatiin kan guute isinitti in argisiisa, achitti qopheessaa!" jedheen. ¹³ Yeroo sanatti isaan dhaqanii akkuma inni isaanitti himetti argatanii, achitti irbaata Faasiikaa qopheessan*.

*7 Bau 12:6,14,15

*8 Bau 12:8-11

*13 19:32

Irbaata Qulqulluu Dhaabuu Isaa

(Mat 26:26-30; Mar 14:22-26;

1Qor 11:23-25)

¹⁴ Yeroon itti irbaata Faasiikaa nyaatan geenyaan, Yesus ergamoota isaa wajjin maaddiitti taa'e. ¹⁵ Inni isaanii, "Dhiphachuu koo fuul dura irbaata Faasiikaa miilanaa isinii wajjin nyaachuudhaaf garaa koo guutuu hawweera". ¹⁶ Hamma gaafa mootummaa Waaqayyoo keessatti guutummaatti raawwatamutti, ani deebi'ee irbaata Faasiikaa akkan hin nyaanne isinittan hima" jedhe.

*15 1Qor 5:7

¹⁷ Xooffoo fudhatee, Waaqayyoo galata galchee, "Ho'aa, wal harkaa fuudhaa, dhugaa!" ¹⁸ Ammaa jalqabee mootummaan Waaqayyoo hamma dhufutti daadhii waynichaattii akka ani hin dhugne isinittan hima" jedhe. ¹⁹ Buddeenas fuudhee, Waaqayyoo galata galchee, cabsee isaaniifis kennee, "Kun dhagna koo ti [isiinif kan kennamu, kanas seenaa kootiif godha-dhaa!]" jedhe*. ²⁰ Akkasumas irbaata booddee xooficha fudhatee, "Xooffoon kun kakuu isa haaraa dhiiga koo isa isiniif jedhee dhangala'uun dhaabatuu dha!*" ²¹ Garuu kunoo, harki isa dabarsee na kennuu anaa wajjin maaddii irra jira*. ²² Ilmi namaa illee akkuma dur murtoo ta'etti in dhaqa, garuu namicha dabarsee isa kennu sanaaf wayyoo!" jedhe. ²³ Isaan immoo, inni kana gochuudhaaf jiru isaan keessaa eenyu akka ta'e wal gaggaaftan*.

*19 24:30; HoE 27:35

*20 Bau 24:8; Er 31:31-34

*21 Far 41:9; Yoh 13:21

*23 Yoh 13:22

Walliin Morkii Waa'ee Eenyutu Caalaa

(Mat 18:1-5; 20:24-28;

Mar 9:33-37; 10:41-45; Luq 9:46-50)

²⁴ Ergasii immoo nu keessaa eenyutu caala jechuu irraa kan ka'e, ergamoota isaa gidduutti morkiin ka'ee ture. ²⁵ Yommuus Yesus, "Mootonni warra biyya lafaa gooftummaa isaanii saba isaanii irratti argisiisu; warri gooftummaa irra jiran sun immoo, 'Gargaaroo biyyaa' ofiin jechisiisu. ²⁶ Isin keessatti garuu akkas hin ta'in; isin keessaa inni hundumaa irra caalu akka isa hundumaa irra xinnaatuu haa ta'u malee, inni geggeessus akka isa warra kaaniif hojjetuu". ²⁷ Isa maaddiitti taa'ee jiru moo, isa ergamutu caalaa guddaa dha ree? Isa maaddiitti dhi'ateeti jiru mitii ree? Ani garuu isin gidduutti akka isa ergamuu ti*. ²⁸ Isin qorama koo keessatti warra anaa wajjin turtanii dha. ²⁹ Abbaan koo mootummaa akka anaaf kaa'e, anis immoo akkasuma isiniif nan kaa'a. ³⁰ Mootummaa kootti maaddii koo irraa in nyaatu, in dhugdu, teessota irra teessanii gosa Israa'el kudha lamaan keessatti firdii in kennitus" jedhe*.

*26 Mat 23:11

*27 Yoh 13:4-16

*30 Mat 19:28

Phexros Ganuuf Akka Jiru Yesus Duraan Dursee Dubbachuu Isaa

(Mat 26:30-35; Mar 14:26-31;

Yoh 13:36-38)

³¹ Yesus, "Simoon, Simoon, See-xanni akka namni qamadii gingilchu isin gingilchuudhaaf isin falmeera. ³² Ani garuu amantiin kee iddoodhaa akka hin badneef siif kadhacheera; ati yeroo itti gara kootti deebiutti, obbo-loota kee jabeessi!" jedhe*. ³³ Inni immoo, "Gooftaa, anoo sii wajjin gara hidhamuu, gara du'uus dhaquudhaaf qophaa'aa dha" jedhe*. ³⁴ Yesus deebisee, "Yaa Phexros, edana indaanqoon utuu hin iyyin na beekuudhuma kee iyyuu si'a sadii akka gantu, sittan hima" jedheen*.

*32 Yoh 17:9-15; 21:15

*33 22:54

*34 22:61

Waa'ee Horii, Qalqalloo, Billaas Baachuu

³⁵ Yesus ammoo, "Horii, qalqalloo, kophees utuu hin fudhatin yeroo ani isin erge, waa isinitti hir'ate turee ree?" jennaaniin, isaan immoo, "Hom-tinuu nutti hin hir'anne" ittiin jedhan*. ³⁶ Inni immoo deebisee, "Amma garuu, horii, qalqalloos kan qabu haa fudhatu; namni waa hin qabne immoo wayyaa isaa gurguree billaa haa bitatu!". ³⁷ Ma-caafa keessatti, 'Warra seera cabsi-tuutti lakkaa'ame' jedhamee kan caafame kun, anatti raawwatamuun akka ta'u isinittan hima; wanti na ilaalu hundinuu raawwatamuutti jira" jedhe*. ³⁸ Isaan immoo, "Ilaa, gooftaa, billaan lama as jira" jennaan, innis deebisee, "In ga'a" ittiin jedhe.

*35 9:3; 10:4; Mat 10:9-10; Mar 6:8-9

*36 22:49

*37 Isa 53:12

Yesus Gaara Ejersaa Irratti Ol Ba'ee Kadhachuu Isaa

(Mat 26:36-46; Mar 14:32-42)

³⁹ Yesus mandaricha keessaa ba'ee, akkuma amala isaa gara gaara ejersaa dhaqe; bartoonni isaas isaa wajjin dhaqan*. ⁴⁰ Iddoo sana yommuu ga'e, "Qoramatti akka hin galleef kadhadaa!" isaaniin jedhe*. ⁴¹ Inni hamma darbannaa dhagaa tokkoo isaanittii fagaatee, jilbeenfatees kadhachaa ture; ⁴² "Yaa abbaa, kun akka fedha kee yoo ta'e, xooffoo dhiphiinaa ani fudhachuudhaaf jiru kana ana irraa fuudhi; garuu akka ani jaalladhe utuu hin ta'in, akka ati jaallatte haa ta'ul" jedhe*. ⁴³ Yommuus ergamaan Waaqayyoo tokko isa jajjabeessuudhaaf waaqa irraa itti mul'ate. ⁴⁴ Muddama isaa keessattis ittuma cimsee kadhate; dafqi isaas akka coccopha dhiigaa lafatti gad rooba ture*. ⁴⁵ Kadhata irraa ka'ee, gara bartoota isaa yommuu dhufe, bartoonni gaddaan waan bututaniif rafanii isa eegan. ⁴⁶ Inni immoo, "Attamitti rafuu dandeessu? Ka'aa, qoramatti akka hin galleef kadhadaa!" ittiin jedhe*.

*39 21:37; Mar 14:26; Yoh 18:1

*40 22:46

*42 Mat 6:10; Yoh 6:38

*44 Ibr 5:7

*46 22:40

Yesus Dabarfamee Kennamuu Isaa

(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50;

Yoh 18:3-11)

⁴⁷ Utuu Yesus kana dubbachaa jiruu kunoo, tuuti jaraa dhufan; bartoota kudha lamaan keessaa tokko Yihudaa kan jedhamu isaan fidee, Yesusin dhungachuudhaaf gara isaa dhi'ate*. ⁴⁸ Yesus garuu, "Yihudaa, dhungachuudhaan ilma namaa dabarsitee kennitaa?" jedheen. ⁴⁹ Yesusii wajjin kan turanis waan ta'uuf jiru yeroo hubatanitti, "Yaa gooftaa, billaadhaan rukunuu?" jedhan. ⁵⁰ Tokko immoo isaanuma keessaa, garbicha angafa lubootaa rukutee, gurra isaa isa mirgaa irraa kute*. ⁵¹ Yesus garuu, "Lakkisaa, wanti akkasii akka hin dabalamne" jedhee gurra namichaa isa cites qaqqabee fayyise. ⁵² Kana booddee Yesus luboota warra angafoota, dura-buutuu eegduu mana qulqullummaa akkasumas maanguddoota warra isa qabuuf ba'aniin, "Akka warra saamtuu qabuudhaaf ba'aniitti billaadhaa fi bokkuudhaan yaatanii"? ⁵³ Guyyaa dhufaa darbaa mana qulqullumaatti, yeroo ani isinii wajjin ture hundumaatti harka keessan anatti hin buufne; amma garuu yeroon isiniif kennameera, aangoon dukkanaas in beekama" jedhe*.

*47 HoE 1:16

*50 Yoh 18:26

*52 22:37

*53 19:47; 21:37; Yoh 7:30; 8:20; Qol 1:13

Phexros Yesusin Ganuu Isaa

(Mat 26:57-58,69-75;

Mar 14:53-54,66-72; Yoh 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Kana booddee Yesusin qabanii, fuudhanii adeeman, gara mana angafa lubootaattis geessan; Phexros immoo irraa fagaatee duukaa in adeema ture*. ⁵⁵ Yeroo jarreen oobdii keessatti ibidda bobeessanii wallii wajjin taa'anitti, Phexros isaan gidduu taa'e. ⁵⁶ Inni gara ifaatti ba'ee teenyaan, intalli tokko ija itti baafttee, "Namichi kunis isaa wajjin ture" jette. ⁵⁷ Inni garuu, "Intalattii nana, anoo isa hin beeku" jedhee gane. ⁵⁸ Yeroo xinnoo booddee immoo namni kan biraa tokko isa argee, "Atis immoo isaan keessaa tokko" ittiin jedhe; Phexros garuu, "Ana miti, namicha nana" jedhe. ⁵⁹ Akka sa'aatii tokkoo booddees kan biraa tokko immoo

cimsee, “Dhuguma namichi kunis isaa wajjin ture, innoo nama Galiilaa ti” jedhe. ⁶⁰Phexros garuu, “Namicha nana, waan ati jettu kun iyyuu anaaf hin galu” jedhe; utuu inni kana dubbachaa jiruu indaanqoon in iyyite. ⁶¹Gooftaan yommuu garagalee Phexrosin ilaale; Phexros dubbii gooftaa isa inni, “Har’uma utuu indaanqoon hin iyyin si’a sadii na ganta” ittiin jedhee ture yaadatee*, ⁶²gad ba’ee mararamee in boo’e.

*54 22:33

*61 22:34

Yesus Itti Ga’ifamuu Isaa Fi Reebamuu Isaa

(Mat 26:67-68; Mar 14:65)

63 Warri Yesusin qabanii egaa turanis, isatti ga’isan, isa reebanis. ⁶⁴Akkasumas ija isaa hidhanii, “Eenyutu si rukute? Raajii keetiin nutti himi!” in jedhuu turan. ⁶⁵Kana malees immoo arrabsoo garaa garaa baay’eedhaan isa in arrabsu turan.

Yesus Yaa’ii Duratti Dhi’aachuu Isaa

(Mat 26:59-66; Mar 14:55-64;

Yoh 18:19-24)

66 Yommuu bari’es maanguddoonni sabaa, luboonni warri angafoonni, barsiisonni seeraas walitti qabamnaan, Yesus yaa’ii isaanii duratti akka dhi’aatu godhan*. ⁶⁷Isaanis, “Ati Kristos isa abdachiifame yoo taate nutti himi!” ittiin jedhan. Inni garuu, “Yoo ani isinitti hime iyyuu hin amantan*”, ⁶⁸yoo ani isin gaafadhes anaaf hin deebifan; ⁶⁹garuu ilmi namaa ammaa jalqabee, gara mirga Waaqayyoo isa hundumaa danda’uu taa’uuf jira” jedheen*. ⁷⁰Hundumti isaanii, “Egaa ati ilma Waaqayyoo ti moo ree?” jedhan; inni immoo, “Isa ta’uu koo isin iyyuu in jettu” jedhe*. ⁷¹Kana irratti isaan, “Nuyi ofii keenyaa afaan isaa irraa dhageenyeerra’o, dhugaa ba’uu kana irra caalu maal barbaachisa?” jedhan.

*66 Mat 27:1; Mar 15:1

*67 Yoh 3:12; 8:45; 10:24

*69 Far 110:1; HoE 7:56

*70 4:3-9; Mat 4:3

Yesusin Fuula Philaaxositti Dhi’eessuu Isaanii

(Mat 27:1-2,11-14; Mar 15:1-5;

Yoh 18:28-38)

23 ¹Kana booddee warri yaa’ii sana keessa jiran hundinuu ka’anii, Yesusin fuula Philaaxositti dhi’eessanii, ²“Namni kun saba keenya karaa irraa kaachisuu isaa, mootii warra Roomaatiif gibira baasuun hin ta’u jedhee ittisuu isaa, ani Kristos mootii dha ofiin jechuu isaa qorree bira geenyeerra” jedhanii isa hadheessuutti ka’an*. ³Yommuu Philaaxos, “Sii mootiin Yihudootaa?” jedhee isa gaafate; inni immoo, “Situ akkas jedhe” jedhee deebiseef*. ⁴Yeroo sanatti Philaaxos luboota warra angafoota, yaa’ii achi jiruu-nis, “Ani nama kana irraa yakka tokko illee hin arganne” jedhe. ⁵Isaan garuu itti jabeessanii, “Kun barsiisa isaatiin biyya Yihudaa hundumaatti Galiilaa-dhaa jalqabee hamma asiitti iyyuu saba keenya raase” jedhan*.

*2 20:21-26

*3 1Xim 6:13

*5 HoE 10:36-38

Yesus Fuula Herodis Dura Dhaabachuu Isaa

6 Philaaxos kana dhageenyaan nama Galiilaa ta’uu isaa gaafate. ⁷Yesus biyya Herodis bulchu keessaa ta’uu isaas yommuu hubate, gara Herodisitti isa erge; Herodis immoo yeroo sanatti Yerusaalem ture*. ⁸Inni Yesusin argee baay’ee gammade. Waa’ee Yesus waan dhaga’eef, yeroo dheeraadhaaf isa arguudhaaf in hawwa ture; dinqii Yesus hojjetu keessaas waa arguudhaaf abdatee*. ⁹Kanaaf Herodis gaaffii baay’ee Yesusitti dhi’eesse, inni garuu homaa iyyuu hin deebifneef*. ¹⁰Luboonni warri angafoonni, barsiisonni seeraas achi dhaabatanii, jabeessanii isa hammeessan. ¹¹Herodis immoo loltuu isaa wajjin erga isa salphisee itti ga’ises booddee, uffata calaqqisaa itti uffisee Philaaxositti deebisee erge. ¹²Herodisii fi Philaaxos duraan diina walii kan turan, gaafuma sana walitti firooman*.

*7 3:1

*8 9:9; Mat 14:1-2

*9 Yoh 19:10

*12 HoE 4:27

Philaaxos Gaafas Yesusitti Du’a Faraduu Isaa

(Mat 27:15-26; Mar 15:6-15;

Yoh 18:39—19:16)

13 Philaaxos luboota warra angafoota, warra biyya seerratan, jaras walitti waame. ¹⁴Isaaniin, “Namni kun namoota karaa irraa kaachise jettanii, qabdanii gara kootti fiddan; kunoo, isinuma durattan isa qoree, waan ittiin isa hammeessatan keessaa yakka tokko illee namicha kana irraa hin arganne. ¹⁵Herodisis akkasuma yakka waan isa irraa dhabeef deebi-see nutti erge; waan firdii du’aatiin isa ga’u tokko illee akka inni hin hojjetin mul’ataa dha. ¹⁶Kanaafis adabeen gad isa dhiisa” jedhe. [¹⁷Wagguma waggaan ayyaana Faa-siikaatti warra hidhaman keessaa tokko isaaniif gad dhiisuun isa irra ture.]

18 Namoonni sun hundinuu, “Nama kana balleessiitii Barabbaa gad nuuf dhiisi!” jedhanii itti iyyan. ¹⁹Barabbaan immoo goolii mandari-chatti ta’e keessaa waan qabuuf gumaadhaaf hidhame. ²⁰Philaaxos illee Yesusin gad dhiisuu fedhee, ammoo isaanitti dubbate. ²¹Isaan garuu, “Fannisi, isa fannisi!” jedhanii itti iyyan. ²²Si’a sadaffaa immoo, “Maaliif? Maal balleesse? Firdii du’aatiin kan isa ga’u yakka irraa hin arganne; kanaafis adabeen gad isa dhiisa” isaaniiin jedhe. ²³Isaan garuu akka inni fannifamuuf sagalee guddaadhaan jabeessanii kadhatan; iyyi jaraas harka fudhate. ²⁴Philaaxos kanaaf jarreen kan gaafatan akka raawwatamuuf farade. ²⁵Namicha isa goolama biyyaati fi gumaadhaaf hidhamnaan, jarri nuuf gad dhiisi jedhanii kadhatan hiikeeffii, Yesusin immoo fedha isaaniiitti dabarsee kenne*.

*25 HoE 3:13-14

Yesus Fannifamuu Isaa

(Mat 27:32-44; Mar 15:21-32;

Yoh 19:16-27)

26 Yesusin fannisuuf utuu geessanii, nama biyya Qareenaa isa Simi’oon jedhamu tokko diidaa utuu galuu qabatanii, muka fannichaa baatee Yesus duubaan akka adeemuuf irra kaa’an. ²⁷Saba sana keessaa namoonni danuun isa duukaa turan;

isaan keessaa dubartoonni immoo qoma isaanii rukutachaa boo’aafii turan. ²⁸Yesus garuu gara isaaniitti garagalee, “Yaa intaloota Yerusaalem, ofii keessanii fi ijoollee keessaniif boo’aa malee, anaaf hin boo’inaa! ²⁹Kunoo, guyyoonni, ‘Dhabduun, kan mucaa hin da’in, harmi hin hoosisinis kan ayyaanomanii dha’ itti jedhan in dhu-fu*. ³⁰Bara sanatti tullootaan, ‘Nu irratti jigaa!’ gaarotaanis, ‘Nu aw-waalaal!’ in jedhu*. ³¹Egaa muka jiidhaa erga akkas godhanii, muka gogaa immoo attam godhinna laata ree?” jedhe*.

*29 21:23; Mat 24:19

*30 Hos 10:8; Mul 6:16

*31 1Phe 4:17-18

32 Namoota hamaa godhan lamas immoo ajjeesuudhaaf isaa wajjin geessan. ³³Iddoo “Lafee mataa” jedhamee waamamu yommuu ga’an, achitti Yesusin fannisan; warra hamaa godhanis, isa tokko mirga isaatti isa kaanis bitaa isaatti fannisan*. ³⁴Yesus garuu, “Yaa abbaa, waan godhan hin beekani’o isaaniif dhiisi!” jedhe; warri isa fannisan immoo uffata isaa buufata mukaatiin hirmaatan*. ³⁵Namoonni achi dhaabatanii in ilaalu turan; warri biyya seerratanis itti qoosanii, “Namni kun namoota biraa oolcheera, inni Masiihii isa Waaqayyo fo’ate yoo ta’e, ofii isaa haa oolchu!” jedhan*. ³⁶Warri loltuus immoo itti ga’isaa, daadhii wayinii dhan-gaggaa’e kennaniifii*, ³⁷“Yoo dhuguma mooticha Yihudootaa taate, ofii kee oolchi!” jedhaniin. ³⁸Caaffanni, “Mooticha Yihudootaa isa kana” jedhu tokko immoo mataa isaa irraan ture. ³⁹Warra hamaa godhanii achitti fannifaman lamaan keessaa inni tokko, “Ati Kristos isa abdachiifame miti moo? Egaa’oo of oolchi, nuunis oolchi!” jedhee isa arrabse. ⁴⁰Inni kaan garuu isa ifatee, “Namana, akkuma isaa firdiidhaan dhiphachaa utuu jirtuu Waaqayyoon illee hin sodaattu moo? ⁴¹Nuyi qajeeltootti nutti faradamee hojii keenya nyaane; inni kun garuu homaa hin yakki-ne!” jedheen. ⁴²Yesusiin immoo, “Yaa Yesus, mootummaa keetiin yommuu dhufu na yaadadhu!” jedhe*. ⁴³Yesus immoo, “Dhuguman

beeku, lafa isin dhuftanis ani hin hubadhu; argaa koo duraa adeemaa isin hamaa kan gootan hundinuu' isiniin jedha*. ²⁸ Abrahaamii fi Yisihaqin Yaaqoobin, raajota hundumaa mootummaa Waaqayyoo keessatti akka fudhataman, ofii keessanii immoo alatti akka darbatamtan yommuu argitan, achitti boo'ichaa fi ilkaan qaruu isin irra ga'a. ²⁹ Namoonni ba'a-biiftuutii fi lixa-biiftuutii, gara bitaatii fi gara mirgaatii mootummaa Waaqayyoo keessatti, maaddiitti dhi'aachuu-dhaaf in dhufu*. ³⁰ Egaa warra hundumaa booddee jiran keessaa warra duraa kan ta'an jiru, warra dura jiran keessaas warra hundumaa booddee kan ta'an jiru" jedhe*.

*22 9:51

*25 Mat 25:10-12

*27 Mat 25:41; Far 6:8

*28 Mat 22:13; 25:30

*28-29 Mat 8:11-12; Isa 49:12; Far 107:3

*30 Mat 19:30; 20:16; Mar 10:31

Herodis Yesusin Ajjeesuu Barbaaduu Isaa

31 Yeroodhuma sana warra Fariisota keessaa namoonni tokko gara Yesus dhufanii, "Herodis waan si ajjeesuu barbaaduuf asii adeemi, iddoo biraas dhaqi!" ittiin jedhan. ³² Inni immoo, "Dhaqaatii haxxee sanaan, 'Kunoo, ani har'aa fi bor hafuurota hamoota nan baasa, kan dhukkubsatanis nan fayyisa, guyyaa sadaffaattis hojii koo nan raawwadha. ³³ Haa ta'u iyyuu malee, har'aa fi bor iftaanis adeemsa koo ittan fufa, raajiin Yersaalem keessatti du'uun in ta'aafio' jedhaa!" isaanin jedhe.

Yesus Yerusaalemiif Boo'uu Isaa (Mat 23:37-39)

34 Yesus itti fufees, "Yaa Yerusaalem, yaa Yerusaalem, ati raajota kan ajjeefu, sitti kan ergamanis dhagaa-dhaan kan rukuttu, si'a meeqan indaan-qoon cuucota ishee qoochoo ishee jalatti akkuma walitti qabattutti, ijoollee kee walitti qabuu barbaade; atii fi ijoolleen kee garuu hin barbaanne. ³⁵ Ilaa, manni keessan once in hafa; isinittan hima hamma guyyaa, 'Maqaa Waaqayyootiin kan dhufu galateeffa-

maa dha' itti jettanitti ana hin argitan" ittiin jedhe*.

*35 Far 118:26; Mat 21:9; Luq 19:38

Yesus Namicha Dhagni Isaa Bobbokoke Fayyisuu Isaa

14 ¹ Sanbata tokkotti immoo Yesus, angafoota warra Fariisotaa keessaa mana isa tokkoo nyaataaf dhaqe; warri achi jiran immoo isa in gaadu turan*. ² Kunoo, namni dhukkuba dhagna bobbokoksuum rakkatu tokko, fuula isaa dura ture. ³ Yommuu Yesus, "Guyyaa Sanbataatti fayyisuun seera moo, seera miti?" jedhee barsiisota seeraatii fi Fariisota gaafate*. ⁴ Isaan garuu calluma jedhan. Inni immoo namicha dhukkubsataa sana harkaan qabee fayyisee, isa galches. ⁵ Kana booddee Yesus gara isaaniitti garagalee, "Isin keessaa mucaan isaa ⁷ yookiis horiin isaa boolla bishaanii keessa yoo duraa bu'e, guyyaa Sanbataatti iyyuu achumaan kan hin baafne jiraa ree?" jedheen*. ⁶ Isaan garuu kana irrattis deebii kennuufii hin dandeenye.

*1 11:37

*3 6:9

*5 13:15; Mat 12:11

Waa'ee Warra Waamichatti Waamamanii Fi Warra Waamamuun Ta'uuf

7 Yesus iddoo ulfinaa fo'achuu isaanii yommuu hubate, fakkeenya tokkoon keessummoota warra waamanitti dubbate*. ⁸ "Mana cidhaatti yommuu waamamtu, iddoo ol aanu ofii keetii fo'atee hin taa'in; inni si waame sun nama si irra caalu waameera ta'a. ⁹ Inni sin, namichas waame sun dhufee, 'Iddoo kana nama kanaaf gad dhiisi' yoo siin jedhe, qaana'aa iddicha namichaaf dhiiftee, iddoo hundumaa irra gad aanu dhaqxee in teessa. ¹⁰ Ati garuu yommuu waamamtu, dhaqiitii iddoo hundumaa irra gad aanu taa'i, inni si waames dhufee, 'Fira ko, as iddoo kana ol kottu' siin haa jedhuuf. Yommuu namoota sii wajjin maaddiitti taa'an hundumaa duratti ulfina in argatta*.

¹¹ Ol kan of qabu hundinuu gad in

deebifama, gad kan of deebisus hundinuu ol in qabama" jedhe*.

*7 Mat 23:6

*8-10 Fak 25:6-7

*11 18:14; Mat 23:12

12 Yesus namicha nyaataaf isa waameenis immoo, "Irbaata yookiis cidha yommuu godhattu, fira kee yookiis obboloota kee yookiis aantii kee yookiis soressota ollaa keetii hin waamin, isaanis immoo darabee isaanii si waamanii, gatii akka siif hin deebifnetti. ¹³ Ati garuu waamicha yommuu godhattu, warra waan nyaatan hin qabne, warra bu'aan dhagna isaanii hir'ate, warra naafatan, warra jaaman waami! ¹⁴ Ayyaana in argatta, isaan waan siif deebisan hin qaban; Waaqayyoo garuu du'aa ka'uu warra qajeeltotaatti siif in deebisa" jedhe*.

*14 Yoh 5:29

Fakkeenya Cidha Isa Guddichaa (Mat 22:1-10)

15 Warra isaa wajjin maaddiitti taa'an keessaa tokko, kana yommuu dhaga'e Yesusiin, "Maaddii mootummaa Waaqayyootti kan dhi'aatu ayyaantuu dha" jedhe*. ¹⁶ Yesus garuu, "Namni tokko cidha guddaa isaa godhatee, namoota baay'ees waame. ¹⁷ Yeroon nyaataa yommuu ga'e, 'Amma kottaa hundinuu qophaa'eera' jedhee warra waamaman haa yaadachiisuuf hojjetaa isaa itti erge. ¹⁸ Warri waamaman garuu hundumti isaanii, 'Akka itti dhufuu hin qabnu' jedhanii hojjetichatti dhimma garaa garaa himachuu jalqaban. Inni duraa, 'Lafa biteen jira, dhaqee lafa kana ilaaluuun anaaf ta'a, dhimman dhufuu dadhabeef itti anaaf himi!' jedheen. ¹⁹ Inni lammafaanis, 'Qotiyoo cimdii shan biteen jira, in qotuu fi hin qotanii isaanii ilaaluuhaaf kunoo, karaa irrann jira, dhimman dhufuu dadhabeef itti anaaf himi!' jedheen. ²⁰ Inni kaanis, 'Dhi'oon niitii fuudhe, kanaafis qaqqabee hin dhufu' jedheen. ²¹ Hojjetichi galee kana gooftaa isaatti hime. Kana irratti abbaan cidhichaa aaree hojjetaa isaatiin, 'Ariifadhuu gara karaa gurguddaati fi karaa qaxxaamuraa mandara keessaa dhaqiitii warra waan nyaatan hin qabneef, warra bu'aan dhagna isaanii hir'ate, warra jaaman, warra naafatanis ol

galchi!' jedheen. ²² Yommuu hojjetichi, 'Yaa gooftaa, akka ati abbootetti raawwatameera, garuu amma iyyuu iddoon jira!' jedheen. ²³ Gooftichi immoo hojjetichaan, 'Gara karaa gurguddaa biyya keessaatti, kelloota duubattis ba'iitii, manni koo hamma guututti ol haa galaniif nuffisiisii!' jedhe. ²⁴ Ani isinittan hima'o, jarreen dura waamanii didan sana keessaa tokko illee maaddii koo irraa waa afaaniin hin qaban!' jedheen.

*15 13:29

Bartuu Yesus Irraa Kan Barbaadamu (Mat 10:37-38)

25 Ammoo namoonni lakkoobsa hin qabne isaa wajjin utuu adeemanii, Yesus gara isaaniitti garagalee, ²⁶ "Namni gara koo dhufu, abbaa isaatii fi haadha isaa, haadha manaa isaatii fi ijoollee isaa, obboloota isaatii fi obboleettota isaa, ofii isaas ana caalaatti kan jaallatu bartuu koo ta'uu hin danda'u*. ²⁷ Fannoo isaa anaaf jedhee baatee na duukaa kan hin buune, bartuu koo ta'uu hin danda'u*.

*26 18:29; Kes 33:9; Yoh 12:25

*27 9:23; Mat 16:24; Mar 8:34

28 "Isin keessaa namni mana dhagaa ijaaruu barbaadu, duraan dursee horii ittiin mana kana ijaaree raawwatu qaba yoo ta'eef, taa'ee kan hin shallagne eenyu? ²⁹ Kanaa achi hundee isaa kaa'ee ijaarsa manichaa yoo raawwachuu dadhabe, kan kana argan hundinuu itti in ga'isu; ³⁰ 'Ilaa namni kun ijaaruu jalqabe garuu duuchuu dadhabe' jedhuun. ³¹ Yookiis mootii kam mootii kan biraa wajjin kan walitti duulu, isa loltuu kuma digdamaan itti dhufu kanas loltuu kuma kudhaniin ittiin qabuu danda'a yoo ta'eef, duraan dursee taa'ee kan hin mari'anne? ³² Hin danda'u yoo ta'e garuu, mootichi isa lolaadhaaf ka'e sun fagoo utuu jiruu namoota isaa itti ergee nagaa buusuudhaaf in kadhata. ³³ Akkuma kanattis eenyu illee isin keessaa qaabeenya isaa hundumaa kan gad hin dhiifne bartuu koo ta'uu hin danda'u" jedhe.

Yesus Bartoota Isaatti Mul'achuu Isaa

(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18;

Yoh 20:19-23; HoE 1:6-8)

36 Jarreen lamaan kana utuu himaa jiranii, Yesus ofii isaa isaan gidduu dhaabatee, "Nagaan isiniif haa ta'u!" isaaniiin jedhe*. ³⁷ Isaan garuu ekeraa waan argan itti fakkaatee, na'anii sodaatan*. ³⁸ Inni immoo, "Maaliif yadaa rakkattan? Mamnis maaliif garaa keessan keessaa ka'a?" ³⁹ Harka koo fi miilla koo ilaalaa, ana mataa koo ti'o; mee qaqqabaa na ilaalaa, ekeraan foonii fi lafee hin qabu, ani garuu akkan qabu in argitu*" jedhe. ⁴⁰ Yeroo kana jedhettis harka isaa fi miilla isaa isaan argisiise. ⁴¹ Isaan gammaduudhaaf raa-jeffachuu irraa kan ka'e, amma iyyuu amanuu dadhabnaan, "Waan nyaatamu tokko asii qabduu?" jedheen*. ⁴² Kana irratti isaan qurxummii waadamaa seeraa tokko kenninaaniiif*, ⁴³ inni fudhaatee isaan fuul duratti nyaate*.

*36 IQor 15:5

*37 Mat 14:26

*39 IYoh 1:1

*41 Yoh 21:5

*42 Yoh 21:9-10

*43 HoE 10:41

44 Kana booddees Yesus, "Yomuun isinii wajjin ture waa'ee kootiif seera Musee, macaafa raajotaa fi, macaafa faarfannaa keessatti kan caafame hundinuu raawwatamuuf akka jiru, kan

ani isinitti hime, kunoo, isa kana" isaaniiin jedhe*. ⁴⁵ Ergasii macaafa haa hubataniif sammuu isaanii ibseef. ⁴⁶ "Kris-tosichi dhiphachuuf, guyyaa sadaffaattis du'aa ka'uuf akka jiru*", ⁴⁷ yaada garaa geddarachuunii fi dhiifamuun cubbuu maqaa isaatiin Yersaaleemii jalqabee saba lafa irraa hundumaatti akka lallabamuuf jiru, caafameera*. ⁴⁸ Isinis dubbii kanaaf dhuga-baatuu dha*. ⁴⁹ Kunoo, isa abbaan koo isin abdachiise isiniif nan erga, garuu akka nama uffannaa guutuu uffatuutti waaqa irraa humna hamma argattanitti mandaricha keessa turaa" isaaniiin jedhe*.

*44 18:31; 24:27

*46 Hos 6:2; HoE 17:3

*47 Mat 24:14; HoE 17:30; 1Xim 3:16

*48 Yoh 15:27; HoE 1:8

*49 Yoh 14:16,26; 15:26; 16:7; HoE 1:4

Yesus Gara Waaqa Keessaatti Ol Fudhatamuu Isaa

(Mar 16:19-20; HoE 1:9-11)

50 Kana booddee Yesus mandaricha keessaa baasee, hamma Bitaaniiyaatti isaan geesse; harka isaa lachuu ol fudhees isaan eebbise. ⁵¹ Utuma isaan eebbisee jiruus, isaan irraa gargar ba'ee, gara waaqa keessaatti ol fudhatame. ⁵² Isaanis sagadaniifii, gammachuu gudaadhaan gara Yersaaleemitti deebi'an*; ⁵³ gaafa hundumaas mana qulqullummaa keessatti maqaa Waaqayyoo galateeffachaa turan.

*52 Yoh 5:23; 14:28; 16:22